

Naročnina mesečno
25 Din, za izuzem-
nivo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
izuzemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENECC

Cek račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Edini mir

Ko so v Marseilles padli iz zločinske roke strelji, ki so končali življenje našega ljubljenskega vladarja, so se vršile v Buenos Airesu zadnje priprave za najveličastnejšo manifestacijo katoličanstva, kar jih je do zdaj svet videl. Nad en milijon katoličanov se je zbralo, da slovesno izpričajo svojo vero v resnice Kristusovega evangelija in njega moralni in družabni red, ki je edina podlaga miru med narodi in njihovega napredka v medsebojnem soglasju in prijateljstvu. Morilski strelji, ki so iz francoskega pristanišča odjeknili do argentinske prestolnice v pobožno zbranost množice, so bili kakor opomin, kakšno brezdušno se odpira pod sedanjim civilizacijskim svetom in kakšen konec mu je namenjen, če se vsi, od vrhov do najnižjih, ne vrnejo iz zmed in zablod zadnjih stoletij h krščanskemu svetovnemu nazoru in življenju.

Kar označuje sodobne zločine proti vodilnim osebam javnega življenja, je to, da so osuovani na brezbožnih naukih o človeku in o človeških družbi, da niso porojeni samo iz čustva, ampak da jih podpira zmotna teorija, da so od strani razuma premišljeni in logični rezultat nekrščanskega in naravnost brezverskega pojmovanja življenja. Tisti misleci, ki so prvi začeli majati na resnicah krščanstva utemeljeno pravico, ki izvor dobrega vidi v Bogu in njegovi večni postavi ter jo jamči po njegovi najvišji avtoriteti, ne pa po samovolji človeka, ki so ga ti misleci na mesto Boga proglasili za suverenskega, so v prvi vrsti krivi praktičnih posledic svojih zablod, ki jih izvajajo danes teroristi v veliki in mali meri povsod po vsem svetu. Ti modreci so tisti, ki so po svojem salonskem inteligenčnem brezboštvu pripravili ateizem in njegovi morali pot v delavske sloje, ki so na razvalinah krščanskega demokratizma, katerega je privedel ad absurdum liberalizem, ustanovili ono diktaturo, ki jo je prerok boljše civilizacije sam takole označil: »Neomejena, nad vsako postavo stoječa, v pravem pomenu besede edinole na nasilju sloneča moč, to je naša diktatura...« (Ljening: Revolucija in država.)

Isto po nobenem zakonu ne omejeno diktaturo si je vzel za vzor italijanski fašizem in nemški socializem, in množica, oziroma mali človek, ki so ga proglasili za suverenskega, je, prost božjega zakona in avtoritete evangelija, postal suženj manjšine, ki dela z njim, kar hoče. Človeška osebnost, oropana dostojanstva, s katerim jo je odel Bog, je postala orodje v rokah nasilniške diktature ter je padla iz »božanstvenih višin, kamor so jo bili postavili ateistični modrijani v naprednih perukah 18. stoletja, tako daleč, da danes niti ne razume več, kaj je svoboda. Nedavno je nek sovjetski študent vprašal angleškega dijaka, ki je prišel v Moskvo, ali je resnično, da je na zapadu dovoljeno v znanstvenih revijah priobčevati o kakšnem predmetu, na primer o vojni, različne nazore za in proti. Ko je dobil odgovor, da je to pri nas samo po sebi umevno, je dejal: »Ne razumem, kako je to mogoče. Saj je resnica samo ena. Za nas je resnica to, kar uči komunistična stranka. Kako se more potem dovoliti, da se izražajo mnenja, ki so tej resnici nasprotna?...«

Do take nestrpnosti in fanatizma je sčasoma privedel nauk, ki je rušil vero v Boga in v krščansko moralo ter družbo v imenu najneomejene svobode vsakega posameznika. In zato se ne smemo čuditi, če se tvorijo skupine ljudi, ki v svoji nestrpnosti in nespoštovanju poštenega svobodnega protimnenja smatrajo svoj politični program za brezpopojno Resnico, in če sklenejo, da bodo to resnico vsilili vsemu svetu, če treba, tudi z najnasilnejšimi atentati. Kjer so odstavili avtoriteto božjo, tam malikujejo svoje lastne izmisleke kot absolutno resnico in se v svrhu znanje svojih izmislekov in lažidejlov poslužujejo vsakega sredstva. Zakaj, dočim Kristusov evangelij prepoveduje vsako moralno zlo sredstvo v dosegu namena, smo slišali iz ust žida, ki je delal rusko revolucijo, da se diktatura ne sme strašiti potokov krvi, ki jo revolucija zahteva, pa naj so prizadeti tudi nedolžni... To prihaja sicer od strani, ki jo »evropska buržoazija« ne priznava, toda podlaga, na kateri so ruski marksisti zgradili svojo državno suženjske rabote bogu Državi, je ateistični evangelij evropskega lažisvobodomiselnega meščanstva.

Sicer pa dokazuje resnico tega sodobni fašizem, ki je svoj nauk o družbi tudi osnoval namesto na božjo avtoriteto, na »brezpopojne zahteve krvi, plemena, narodne strasti, in zato vidimo, da sta fašizem in narodni socializem rodila najmenj toliko »iz nacionalnega instinkta upravičenih zločinov« in zločinov kakor boljše civilizacije, proti kateremu se fašizem tako ljuto bori. Da spriči tega v Evropi ni mogoče pravo in trajno pomirjenje, ampak da se diplomatom kvečjemu posreči, da za nekaj časa revolucionarne pojave in zločine potlačijo v polni negotovosti, kaj se bo zgodilo jutri ali pojutrišnjem, ko bo do skrajne stopinje napet kotel počil, je samo po sebi umevno. Mir v državi in med državami more po izreku največjega krščanskega modroslovca sloneti edinole na pravem moralnem in družabnem redu. To je sloveča tranquillitas ordinis Tomaža Akvinskega. Pravi red v svetu vsakega posameznika, pravi red v družini, pravi red pravčnosti na eni in pokorščine na drugi strani v državi — to so neobhodni temelji resničnega in trajnega mira, kakor je poudarjal tudi papežev odposlanec na veličastnem svetovnem evharističnem kongresu v Buenos Airesu. Podlaga pa, na kateri ti stebri miru počivajo, je red v človeškem srcu, spoštovanje človekove osebnosti, spoštovanje njene svobode v mejah božjega pravstvenega zakona, brezpopojno spoštovanje teh zakonov samih, ki

Dan narodnega žalovanja v Franciji

Pogreb Raymonda Poincaréja

Jugoslovanskega vladarja je zastopal pri pogrebu knez Arsen - Truplo bo počivalo v Loreni

Paris, 20. okt. c. Danes opoldne je Francija priredila državni pogreb pokojnemu predsedniku francoske republike Poincaréju. Poincaréjevo truplo je že dva dni ležalo na veličastnem odru v dvorani Pantheona. Že dolgo pred 12. uro so ogromne množice pariškega prebivalstva napolnile ves prostrani trg okoli Pantheona. Prav tako je bila polna ulica Soufflot in pa Bd. St. Michel. Gorele so vse luči na ulicah, zastrte s črnim florom. Ob Pantheonu sta bili postavljeni dve veliki črno preoblečeni častni tribunali, na katerih sta zavzela častni mesti pred vsemi princ Nikolaj romunski, ki je zastopal kralja Karola in pa Njegova kraljevska Visokost princ Arzen, ki je na pogrebu zastopal Nj. Vel. kralja Petra II. Takoj ob njiju so se postavili ostali zastopniki tujih suverenov.

Govor predsednika vlade:

On je ustvaril v državi kult zakona

6. predsednik republike! Gospodje! Težko mi je skrivati čustva ginjenosti, ki me navdajajo, ko moram govoriti Poincaréju, svojemu velikemu prijatelju, v slovo. Saj zadeva izguba Poincaréja vso Francijo naravnost v srce. Predsednik Poincaré 40 let ni poznal miru, temveč je ves čas do zadnjih trenutkov enomogli delal za republike. Z njim izgubljamo Francija svojega največjega voditelja. Le z veliko težavo sem našel tezo, s katero bi pravilno definirali, kakšnega Francoza izgubljamo danes Francija. Največja lastnost tega velikega državnika je bil njegov patriotizem in njegov civilizem, ki mu v zgodovini Francije ni najti nobenega primera. Tako leži pred nami Francoz, ki je izoblikoval obraz francoske republike od l. 1870 naprej. Bil je iz Lorene in republikanec in kot tak se je do zadnjih skrajnosti izživljal in uveljavljal.

Njegovo edino pravilo je bilo: zmeraj in povsod služiti domovini in človeštvu. Njegova mladost je potekala v dobi največjega poniževanja francoskega naroda. Doživel je tragedijo našega naroda v l. 1870 in v javno življenje stopil v dobi, ko je doraščala generacija, ki je dobesedno morala ustvarjati nove podlage za dvig naroda. Kakor so bile razmere skromne, iz katerih je zrastle, tako je vse življenje ostal skromen in v tej skromnosti vztrajal tudi takrat, ko se je povzpela na najvišji položaj v državi. Bil je velik pravnik. Ko je v 25. letu starosti vstopil v javno službo, je bil na vse pripravljen. Njegovo znanje je bilo ogromno in njegov spomin je bil do zadnjega časa silen. Vse se je naučil in vse ohranil. Bil je zgodovinar in filozof, moralist in politik, finančnik in sociolog. Obvladal je tako vsa polja človeškega ustvarjanja. Ko je bil 32 let star, je postal minister in je od takrat naprej stalno bil član neštetihih vlad, v katerih je opravljal najrazličnejše posle. Pa ni bil samo on talent, ampak je bil minister med tovariši, ki so tudi bili vsi izredni talenti in značaj. V ministrstvih se je kot minister in predsednik vlade zmeraj obdajal z najmožnejšimi močmi, ki jih je kje našel. Vsi ti so znali zelo mnogo in vendar je vse te obvladal in zahteval od njih višek njihovih zmoglosti. Bil je eden najodličnejših poročevalcev za proračun. Kot minister prosvete je prav tako uspel, kot kmalu nato kot finančni minister, zunanji minister in predsednik vlade. Vse te najrazličnejše opravke je izvrševal sijajno in s svojo lastno metodo. Bil je točen in precizen v svojih idejah in ideji, ki jih je Poincaré izražal v spisih in govorih, so bile tako jasne, da so njegove tovariše in sodruke zaprepaščale s svojo enostavnostjo.

Vse njegovo delo pa je preprežala zlata nit skrb in ljubezni za človeštvo in za njegov blagor. Tako ga politika nikdar ni premamlila, dasi je ravno na časa njegovega ministrovanja in vladanja Francija prebrodila nešteto vojnih nevarnosti. Vendar pa zaradi tega ni bil popustljiv, kadar je šlo za čast in poštenje francoske republike. V dejavnost tretje republike je vpeljal nove metode, ki z njim otvarjajo novo dobo francoske republike. Tako njegova čustva niso imela nič osebnega, temveč je bil stalno usmerjen le na splošno. Le tako je pravilno razumel evropsko krizo v l. 1912 in 1913 za časa vojnih zapletov v Tripolitani in na Balkanu. Bila sva takrat ministrska tovariša in tako sem imel priliko od blizu opazovati njegov pogum in njegovo še večjo zavest odgovornosti na

V levi tribuni pa so zavzeli svoja mesta Poincaréjeva soproga in sorodniki, za njimi pa so se razvrstili zastopniki francoskih znanstvenih ustanov in vseučilišč v svojih slikovitih paradnih uniformah. Točno ob 12. uri je godba republikanske garde zatrobila »Aux Champs« in na trg se je v spremstvu garde konjenice pripeljal predsednik Lebrun, ki se je zjutraj ob pol 10 vrnil s pogreba iz Belgrada. Takoj nato so Poincaréjevo krsto prenesli iz dvorane in jo položili na katafalk sredi trga, ob katerem je stal govorniški pult. Ko je godba odigrala pozdrav in ko je prenehal žalni plat zvona v cerkvi sv. Evstahija, je stopil na govorniški oder predsednik vlade Doumergue, ki je izrekel sledeči spominski govor za velikim, pokojnim francoskim državljanom:

pram republiki in človeštvu. Tako se je ves čas pred svetovno vojno trudil, da bi ozdravil in očistil mednarodno ozračje. Poleg tega pa je moral še vse pripraviti, če bi izbruhnila svetovna vojna. Svetovna vojna ga je našla na najvišjem položaju predsednika francoske republike, dočim sem jas bil njegov zunanji minister. V tistih težkih časih je bila njegova delavnost za vzor nam vsem, ki smo delali pod njegovim vodstvom.

Ce je bilo lahko ugotoviti pogoje smage, je bilo še tem težje ugotoviti pogoje miru. Ko so bile sprejete mirovne pogodbe, se je Poincaré odločil, da je samo na podlagi teh pogodb mogoče delati za mir. Zato smo ga zopet in zopet klicali nazaj na oblast, ko so bili trenotki izvajanja mirovne politike najtežji. Kot njegov naslednik na predsedstvu republike sem imel vsak dan priliko opazovati, kolik je bil njegov čut požrtvovalnosti. V največjih nevarnostih, ki so nam po vojni gro-

Madjarsko-polisho prijateljstvo

Gömbös v Varšavi

Obisk nima političnega ozadja - pravi Gömbös, madjarski tisk pa piše o potrebi protislovanskega bloka od Baltika do Sredozemlja

Varšava, 20. oktobra TG. Madjarski ministrski predsednik Gömbös se je danes pripeljal v Varšavo, kjer je bil sprejet z vidnimi znaki prijateljstva in pozdravljen od velikih množic ljudstva, ki se je zbralo okrog glavnega kolodvora. V spremstvu predsednika vlade sta prišla tudi poslanski svetnik Mengele in tajnik Petnehazy. Maloštevilno spremstvo naj bi bilo dokaz zato, da Gömbös ne namerava voditi kakih temeljitih pogajanj s poljsko vlado. Pri izstopu iz vlaka so časniki vprašali madjarskega predsednika vlade, če je smatral za pametno, da se je v negotovem položaju, ki je nastal po marsejski žalostri, odstranil iz Madjarske. Predsednik Gömbös je odgovoril, da on ne najde nobenih povodov za vzemirjenje, ker želi tudi njegova vlada, da se ozadje strašnega zločina v interesu miru popolnoma razjasni. Rekel je dalje, da njegov obisk v Varšavi nima nobenega političnega značaja, marveč da hoče le poglobiti kulturno vzajemnost med madjarskim in poljskim narodom, ki sta v zgodovini že od davnih časov trdno med seboj povezana.

Glasilce poljske vlade »Gazeta Polska« je pri tej priliki objavila dolg pozdravni članek, v katerem takoj pri uvodu podčrta, da se Poljska iz načelnih razlogov ne sme vmešavati v politična vprašanja srednje Evrope. To je vprašanje, ki naj zanima tiste države, ki tam ležijo, Poljska nima nobenega interesa, da bi se vtilkala v podonavske probleme. Seveda pa mora poljska vlada previdno a skrbno zasledovati, daj se tam dogaja. Z Madjari pa ima poljski narod stare kulturne zveze, ki jih hoče gojiti, ne da bi se s tem hotel istovetiti z madjarskimi političnimi cilji.

V isti številki »Gazeta Polska« je izšel tudi krajši članek predsednika Gömbösa, v katerem našteva skupne vrline obeh narodov, to je vročo ljubezen do svobode in trdno vero v pravičnost zgo-

sile, je brez oklevanja zagrabil oblast v svoje roke. Najhujši pa je bil trenutek takrat, ko je bilo treba rešiti francoski frank (l. 1926). Takrat so dobesedno vse težave in vsa bremena padla na njegova bremena. In vendar je vse premagal in rešil republiko, kakor jo je rešil l. 1918.

Ko se je umaknil v zatišje, mi je stalno dopisoval in mi sporočal skrb, ki so ga navdajale za republiko. Bil je prvi, ki mi je v tragičnih dneh letošnjega februarja svetoval, da prevzamem vlado še enkrat v svoje roke.

Bil je velik parlamentarec, čigar politiko je prevečala prava religija zakonitosti in on je bil tisti, ki je v tretji republiki ustvaril kult zakona. Vse svoje izkušnje si je nabral v okviru zakonitosti in samo s tega vidika je opravičeval sleherno politično inicijativo. Blagor države je bil zanj smeraj najvišji zakon.

V veliki naši žalosti prosim njegovo soprogo, ki ima čast nositi njegovo veliko ime, da sprejme izraze naše hvaležnosti in globokega sočustvovanja.

Nato je sledil mimohod francoske vojske, da izkaže zadnjo čast bivšemu vladarju Francije. Mimohod je poveljeval vojaški poveljnik Pariza, general Gouraud. Mimo krste je defilirala vsa pariška garnizija.

Nato se je začel pomikati dolg žalni sprevod, ki ga je otvorila vsa garnizija, ki je pravkar defilirala mimo krste. Krsto samo so vozili na topovski lafeti. Trakove trikolore na krsti pa so nosili najvišji predstavniki francoske republike. Za krsto je za soprogo prvi stopal predsednik republike Lebrun, nato sta pa šla princ Nikolaj Romunski in princ Arsen. Takoj za njimi so šli predstavniki vseh evropskih suverenov in držav, za njimi vsa diplomatski zbor in vsi francoski politični upravni in gospodarski predstavniki.

Sprevod je ob pol 2 prispel v katedralo Notre Dame, kjer so bili izvršeni svečani pogrebni obredi. Ob 3 popoldne se je končala tudi cerkvena slovesnost in krsto s truplom velikega pokojnika so prepeljali v njegovo ožjo domovino, Loreno.

dovine. Kot svoje dni Poljska, tako preživlja tudi Madjarska danes dobo politične preizkušnje, v kateri črpa ravno pri Poljskih vzore vztrajnosti in neomahljive moči. Poglobite medsebojni odnos, saj zna prinesiti velike koristi, tako piše Gömbös, ne samo obema narodom, marveč tudi novemu položaju v srednji Evropi, ker bo postavljena izključno le v službo miru.

Sicer pa prevladuje tukaj vtis, da bo madjarski obisk imel čimveč uspehov, čim manj se bo govorilo o politiki. Tako misli vse javno mnenje.

Budimpešta, 20. okt. b. Madjarsko časopisje je polno poročil in komentarjev o potovanju ministrskega predsednika v Varšavo. Sodeč po pisanju listov ima ta obisk več kot pa izključno kulturni namen, saj se nekateri listi, kot recimo »Magyarság«, razpisujejo v napadih na češkoslovaško ter pletejo dolge sanje o »velikem bloku od Baltika do Adrije, ki bi združil 100 milijonov ljudi ter bi bil najbojilši obrambni zid proti naraščajočemu vseslovanstvu kakor tudi proti nasilnemu vsemirstvu.

Poljska izganja Čehoslovake
Brno, 20. okt. b. »Lidove Noviny« poročajo, da je poljska policija izgnala iz Poljske več češkoslovaških državljanov. Te češkoslovaške državljanje je včeraj izgnala čez mejo v češkoslovaško brezpredstev in brez dokumentov.

Kanya v Rimu

Paris, 20. okt. AA. Petit Parisien poroča iz Rima, da je madjarski zunanji minister Kanya, ki se še nekaj časa nahaja v San Remu na odmoru, želel pred odhodom iz Italije obiskati Mussolinija. Kanya se je včeraj dopoldne pripeljal v Rim, popoldne okoli 18. ure ga je pa Mussolini sprejel v Beneški palači. List pravi, da trde v madjarskih diplomatskih krogih, da gre zgolj za vladnosten obisk, vendar list ne izključuje možnosti, da sta se državnik v svojem razgovoru doteknili tudi mednarodnega političnega položaja.

Göring v Pešti

Budimpešta, 20. okt. b. Na svojem povratku iz Belgrada se bo pruski ministrski predsednik Göring zadržal kratek čas v Budimpešti. Kakor se poroča, je njegov obisk privatnega značaja.

Kdaj pojde Laval v Rim?

Paris, 20. okt. AA. Listi poročajo, da pojde francoski zunanji minister Laval v Rim šele po zasedanju sveta Zveze narodov, ki se sestane 13. novembra. Dolej, tako pravi »Petit Journal«, pa se bodo vršila važna pogajanja, take da bo mogoč Laval opraviti ta obisk na način, ki naj obrodí kar moči dobre sadove.

★

Rim, 20. okt. AA. 28. oktobra, na obletnico fašistične revolucije, prično graditi dve novi italijanski križarki po 30.000 ton.

Angleški zunanji minister

„Jugoslavija je zdaj velika država“

London, 20. okt. AA. Zunanji minister sir Simon je imel sredi v Northingtonu govor, v katerem je v zvezi z marsejskim atentatom pojasnil stališče britanske vlade nasproti sedanjemu evropskemu položaju. Še pred marsejskim atentatom sem z velikim veseljem pokazal, je rekel sir John Simon, na govor predsednika italijanske vlade Mussolinija, ki ga je imel v Milanu 6. t. m. in v katerem je poudaril stalno željo italijanske vlade po zbliznanju z vsemi sosedi, posebej pa še s Francijo in Jugoslavijo. Čustva, ki jih je takrat poudaril

absolutno prepovedujejo umor, ki z gnjusom obsojajo tudi takozvano politično zločinstvo kot protibožje, protičloveško ter antisocijalno dejanje.

Naj bi se iz tega temeljnega načela krščanske in kulturne družbe od vseh, vsedgar in povsod izvajale potrebne konsekvence!

Mussolini, so zdaj po smrti kralja Aleksandra še dragocenejša. Niti trenutek ne dvomim, da tudi danes predstavljajo politiko italijanske vlade. Obisk kralja Aleksandra na Francoskem se je imel vršiti v duhu nove stopnje na poti do splošnega zbliznanja, stopnje, podobne prejšnji, ki jo je obrazložil predsednik italijanske vlade Mussolini. Jugoslavija je zdaj velika država, je nadaljeval sir Simon, ustvarjena z združitvijo plemen, ki so se združila pod eno in edino suverenostjo po vojni. Bile so sicer težke in problemi pri njenih vladah in njeni notranji organizaciji, toda čustva njenega naroda ne kažejo nikake želje po razdružitvi.

Britanska politika se je po teh žalostnih dogodkih traja no prizadevala, ne da bi prevzela kakšno novo obveznost, in priporočala strpnost in zmernost v vseh smereh, kakaj kakor drugi sem tudi jaz prepričan, da je v korist Evrope in njene celote, da se o'ajša težko delo novo jugoslovanske vladi. Prav tako sem pa tudi prepričan, da je močna, zedinjena Jugoslavija v največjem interesu Evrope.

Misijska nedelja

»V VES SVET...«

So dnevi v letu, ko se odpirajo katolikom širši, brezmejni horizonti. So trenutki, ko se jim vzbujajo najgloblja zavost tega, kar izraža katolicizem.

Misijska nedelja, ki jo danes obhajamo, razvija pred našimi očmi vizijo pravega katolicizma, ki v svojem bistvu ni drugega kot občestvo vsega človeštva, ki naj bi spet našlo pravi odnos do Boga in v Boga svoje edino naravno središče.

Dolga tisočletja pred Kristusom so narodi hodili svojo lastno pot, pot neštetih zablod, tavali so v senci smrti. Sredi vrveža zgodovinskega dogajanja se pojavili Oni, ki se označi sam sebe kot pravo pot, luč in resnico. Združiti hoče narode z Bogom in vpostaviti široko zemljo kraljestvo božje.

Ta njegov načrt naj uresničujejo od naroda do naroda, od dežele do dežele. Njegovi poslanci, namestniki, učenci, temu načrtu naj utirajo pot. Njegovi pionirji, misijonarji.

Na vseh predelih sveta jih vidimo na delu. V Aljaski se vozijo na sankah a pasjo priprago, na oceanskih otokih gradijo svoje hiše pod kokosovimi palmami in se vozijo na čolnih od otoka do otoka, v japonskih vele mestih postavljajo šole in bolnišnice, v Sahari se naseljujejo med fanatičnimi mohamedanci in jim služijo kot zdravniki, svetovalci in učitelji, ob Kongu se vozijo na parobrodih in prodirajo v pragozd, da dvignejo Zamorco iz močvirja fetišizma in nemorale, v Indiji se mešajo med neštete množice bramanov in jih učijo nauk o enem samem Bogu.

IN MI?

Nekateri mislijo, da je misijonsko delo nepotrebnost, dokler imamo doma toliko poganov: najprej je treba te iztebiti. Drugi mislijo, da je to romantičen sport avanturistov, ki hočejo doživljati pustolovščine. Tretji mislijo spet, da misijonsko delo ni nujno in se lahko odloži, dokler nismo najprej dobro utrdili svoje postojanke v krščanskih deželah, češ, saj bo misijonsko delo itak trajalo do sodnega dne.

Mnogi mislijo, da je misijonstvo predvsem skrb in zadeva misijonarjev, ki nase toliko briga, kakor socialne in politične razmere Kine in Indije.

Vse te predsodke sta zadnja dva papeža temeljito razblinila. Misijonstvo je rast Cerkev in zato potrebno, zelo nujno obvezno delo za vse ude Cerkev, kakor je rast in procvet družine zadeva vseh njenih članov! Če se to delo odloži, organizem odreveni in se atara.

Misijonstvo je šladij ustanavljanja Cerkev v novi pokrajini in nima naloge, da že vse nevernike pokristjani: to je naloga redne, stalne, že ustanovljene cerkvene organizacije.

Zato mora Cerkev vse pogranske pokrajine istočasno, v vse razsežnosti, okvirno zajeti, detaljno delo v posameznih pokrajinah pa graditi v etapah. Saj tudi stavebnik postavi temelje za vso gradbo, ne gradi pa eno sobico za se za drugo.

Ne bomo se torej dučili, da je sedanji papež sam postavil nad slo novih misijonskih pokrajin in da kliče spet novih in novih misijonarjev v razne dele sveta. Cerkev je velepotovna in ne izgubi nikdar izpred oči vesoljne svoje naloge, ki obsega ves svet.

Stvar vernikov pa je, da poskrbijo misijonarjem potrebna sredstva, da širijo in gojijo misijonsko misel in da dajo Cerkev novih misijonarjev. Misijonarji sami tega ne morejo. Saj so kakor predstraži v prvih streških jarkih, ki vodijo veliko duhovno borbo za dušo človeštva! Municejo, živež, novih borcev jim mora dobaviti armada v ozadju. Misijonstvo je torej skupna življenjska zadeva vsega človeškega občestva.

ga krščanskega občestva in udje, ki se ne udeležuje rasti telesa, so mrtvi udje.

Misijonstvo in politika: »Cerkev zdaj hiti z misijonskim delom, ker ima dobro premišljeno politično taktiko. Spoznava, da evropski vplivi v Aziji bolj in bolj ginevajo in zato se hoče priklopiti azijskim narodom; zato posveča indijske in kitajske šole. Cerkev torej podpira nacionalna stremeljenja domačinov proti interesom kolonialnih sil. Tako nekateri razlagajo sedanje misijonsko delovanje Cerkev. Sodijo torej Cerkev po politiki svetnih držav.

Toda miselnost Cerkev je duhovna in nadnaravna: najlepše je izražena v nauku o Kristusu Kralju, ki ga je sedanji papež v slovesni obliki proglasil. Preko vseh razlik narodov, ras, ver, dežel, je Kristus vladar sveta, ki naj zavladava od morja do morja. On je veliki simbol zedinjenja vseh narodov, toda ne samo simbol, on jih je sprejel v dediščino od Boga Očeta ter jih hoče dejansko združiti.

Zato tudi misijonar med tujimi narodi ne sme služiti katerikoli državi ali nacionalni politiki lastnega naroda, ampak mora učiti čisto in popolno krščanstvo! S tem služi pravim interesom narodov, med katerimi deluje, ostane pa kljub temu dober patriot glede lastne domovine; kajti on vrši najvišje delo v službi človeštva sploh; kar mora biti vrhovni cilj politike vseh držav.

»ZRETEV JE VELIKA...«

Danes štejeemo 332 milijonov katolikov med 1800 milijoni ljudi — torej šestino.

Zemlja ima prostora za 6 milijard ljudi in če se množi človeški rod v taki naglici, kakor v zadnjih desetletjih, bo leta 2100 zemlja napolnjena. V tem slučaju bo znašalo število katolikov celo milijardo, če le naromalno napredujejo. Toda to bi ne bil napredek, osvojevanje, ampak samo pozicije bi držali. Cerkev pa hoče osvojiti vse srednje Afriko, Indijo, Kino itd. Torej ni prelihan, če računamo s tem, da bo Cerkev šlela v 200 letih 2 milijardi ljudi. Vse druge verske ločine, veroizpovedi se bodo razkrajale bolj in bolj, oziroma se bodo omejevale, budizem na vzhodno Azijo, bramanizem na Indijo, šintoizem na Japonsko.

Zdaj, ko je prvič v zgodovini Cerkev prav po vsem svetu istočasno v duhovnem boju z islamom, budizmom, konfucijizmom, šintoizmom, animizmom itd., se polagoma izoblikuje njena veličastna enotna stavba, ki jo ves svet vidi, opazuje, občuduje. To je res hrib nad vsemi hribi, ki kateremu se polagoma zgrinjajo vsi narodi. To je Cerkev, ki je dala vsej Evropi njen duhovni obraz in ono enotno harmonično kulturo, ki je dvignila Evropo daleč nad vsem ostalim svetom in jo usposobila, da je idejno zavladala nad vsem svetom.

Problem propadajoče evropske civilizacije in strah pred bližajočo se katastrofo, ki bi predvsem Evropo pokopala pod svojimi razvalinami, sta v tesni zvezi z največjo zablodo, ki jo je Evropa zagrešila s tem, da je zatajila svoje notranje bistvo, svoj izvor, vzelec svoje duhovne in moralne nade, da je zatajila Kristusa Kralja.

Ko se Cerkev z nadčloveškim naporom trudi za širjenje kraljestva božjega, ko posilavlja 15.000 svojih najboljših sinov na vseh frontah sveta v prvo bojno fronto, ali ne čuti Evropa, da se bori Cerkev za ohranitev in obnovo evropske kulture sploh? Da! Vse res evropsko-kulturne ustanove, šole, posebno univerze, državne kot take, mednarodne konference, društvo narodov, bi morale polagoma spoznati: Misijonstvo je zadeva vseh vernikov, zadeva Evrope, zadeva vsega človeškega občestva.

Od groba sem...

Grob kralja Aleksandra bo gotovo v zgodovini Jugoslavije ostal viden in svetel mejnik. Ta grob bo delil razvoj našega državnega življenja, ne morda tako, kakor da se je ob njem lomila črta vodnika, ampak kot svetlo znamenje mladeniške dobe naše države, pod njenim utvariteljem in zediniteljem. Dasi je samoposobi umevno, da bo zgodovina tudi ta del življenja jugoslovanskega državnega ljudstva obelježevala po vseh mogočih okoliščinah, znakih, sadovih in uspehih ter posebnih lastnostih, ki so nastale kot posledek različnih vplivov, kot uspeh različnih prizadevanj in kot obeležje mnogovrstnih dogajanj notranjih in zunanjih, bližnjih in daljnih, ki so imela svoj vpliv na ta odlomek naše zgodovine, vendar se bo nad vsem tem in preko tega markantno izražala osebnost kraljeva, volja vladarjeva, njegova misel, njegov koncept in njegov mogočen vstranski osebnostni vpliv na izživljanje vseh sil in gibanj v njegovi državi.

Ko stojimo ob tem mejniku, njegovem spomeniku in gledamo po njegovem naročilu bodočnost Jugoslavije, nas dviga in tolaži staro krščansko pojmovanje smrti in groba: Zrno je padlo v zemljo, da vzklji, daje novo rast in nove sadove. Versko prepričanje uči, da iz vsakega groba diha upanje na vstajenje. Kristjan ob grobu očisti svoje srce, ko v ponižnem spoznanju neposredno čuti kot stvarnikovo nad življenjem, dvigne se vera v trajnost življenja in do dviga srca. Zato žalost izgubi na pekoči bolčini, verno oko, ki ga vodi razum, vidi skozi solze novo življenje, grenkoba joka se izpreminja v veselje za novo delo.

Mi, ki smo krščansko ljudstvo, katoliški Slovenci, vemo, da se pri nobenem grobu življenje ne neha, da odstran navidezno strašnega mejnika ne zija praznina, marveč da duša nadaljuje v večno večnost življenja, ki mu ga je prisodila neskončna močrost po večni prevrednosti in večnih načrtih. Lsta vera nas tudi z vso sigurnostjo prepričuje, da nobeno dobro delo, nobena dobro misljena beseda in nobena lepa in koristna zamisel mrtva ne ostane, se ne izgubi brez učinka, ampak ob svojem času, na svojem mestu vodi k plemenitemu cilju in pomaga k njegovi ostavitvi.

To velja tembolj ob grobu vladarja, ki je nosil odgovornost za usodo milijonov. V svojem delu za Jugoslavijo je pustil milijonov svojih državljanov in vsemu svetu najpristnejšo tolažbo in najbolj realno upanje, da iz njegovega groba raste njegova lastna država v srečno, mirno bodočnost. Po njegovem naročilu grob njegov ne sme biti za nas mejnik, kjer naj izlijemo in kamor naj pokopljemo vse svoje življenjske sile. Četudi stoječ ob grobu, je naša dolžnost, da dvigamo glave, s hvalečnostjo ogledamo vrednote, ki jih ni zasula gomila, one, ki so ostale, ki bodo z Jugoslavijo živele in nam bodo pomagale, da bo Jugoslavija prešla v novo dobo uspehov in blagostanja.

Jugoslavija je sijajno prestala najtežjo preizkušnjo in nevarnem trenutku svoje zgodovine, ki smo jo zadnje dni preživeli. Nevarnost je bila tako velika, da so nekateri neprijatelji že računali, da bo mo klonili ali celo, da se bomo zrušili, da se bo v temeljih zamajala jugoslovanska domovina. Nič takega se ni zgodilo. Dostojanstven mir in red je vladal vse te težke dni po celi državi. Nikjer najmanjših neredov, povsod zrela močrost, tiha a modra žalost, ki spremljana s preudarnostjo in previdnostjo nikjer ni pustila nobenemu strastvenemu izbruhu na površje.

Državna misel, domoljubno čutenje je v teh dneh imelo v Jugoslaviji svoj največji praznik. Mrtve kralj je združil vse državljane v večji intimnosti in globljem čuvstvanju za državo in domovino, kot bi bilo to sploh mogoče pričakovati. Domoljubna zavest in domovinska ljubezen je bila te dni izpričana s tolikimi in tako iskrenimi izrazi in dejanji v vseh krajih in slehernem delu naše domovine, da tako soglasnega čuvstvanja in tako edinstveno enotnega razumevanja državne misli ni pričakoval ne le noben naš neprijatelj, ampak tudi nihče naših prijateljev in tistih, ki so položaj pri nas z največjo dobrohotnostjo zasledovali, ga poznali in ga optimistično presojali. S trdnim, nedeljnim, enotnim in polnim zaupanjem gleda vse na kneza regenta, vse pričakuje od njega, ki skupno z regentskim svetom izvršuje oblast v imenu novega mladega kralja, samo korist in skupno srečo, ki bo sad njegove previdnosti in močrosti. Državna in dinastična misel ne le da nista ničesar v teh dneh utrpeli, ampak sta preživeli naravnost triumf, dobili pečat nepremagljive trajnosti.

To sta dve veliki vrednoti, ki sta znova potrjeni in sta svetleje zablisteli ob grobu pokoj-

nega kralja. Zavest skupnosti in medsebojne povezanosti je oživela okrog teh dveh vrednot in dejstev. Spričo tega dejstva moremo trditi, da so že prvi dnevi po smrti kralja pokazali, da je več kot upravičeno upanje, da bo razvoj naše države šel v bližnji in daljni bodočnosti v pravi smeri. Ti dnevi so pokazali, da niso imeli prav tisti notranji in zunanji neprijatelji, ki so iskali v državi sploh in med slovenskim ljudstvom posebej, različnih protidržavnih struj in gibanj. V teh dneh smo vsi državljani, posebej pa mi katoliški Slovenci, najizraziteje demantirali vse klevete, ki so šle na ta naslov, vse očitke in vsa očitavanja, vse neopravičene mračne, vse neodkritosrčne namene in vsa zahrbitna natolcevanja. Slovenski rod je imel priliko, da se je znova pokazala njegova brezprimerna privrženost državi, da se je pokazala njegova vera v državo in njegova skalnato trdna zvestoba domovini. Tudi to dragoceno odkritje je velika vrednota, ki je bila morda zadnja leta prikrita z megleno odejo nečednih namenov in nizkih ambicij.

Na Triglavu, najvišjem slovenskem vrhu, ki tvori važen državni mejnik na severu države, plapolala v snežnih zamejih črna zastava. Črna zastava se vije na Brani kot simbolizirana volja vseh Slovencev, da so meje Jugoslavije, da je njena enotnost in notranja trdnost nedotakljiva svetinja vseh Slovencev. Ti dve zastavi naj bosta tudi znamenje vsem notranjim zahrbitnežem, da Slovenci glede domovine Jugoslavije ne poznajo in ne pustimo nobenega dvoma, nobenega razgovora.

Pod črnim praporom je po vsej Sloveniji padla nema žalost na dobro katoliško slovensko ljudstvo, ki je znalo zunanje znake žalovanja pod vodstvom svojih cerkvenih knezov poglobiti z molitvami, ki so prihajale iz naših božjih hramov ter iz vernih slovenskih domov povsod, kjer prebiva naš veren rod, za dušo pokojnega vladarja, za mir in srečo domovine. Naši cerkveni knezi ter njihovi dušni pastirji po raztresenih župnijah obeh naših škofij so z besedami, ki jih zna izgovoriti le krščansko srce, obsodili zločin kot zločin in posebej kot zločin nad vladarjem, ki pozivali vernike k življenju po veri, ki je edin trajni predpogoj, da se zaustavi poplava grde strasti, ki vodi do zločina. Žalovanju državljanov so oni znali dati nadnaravno smer, ki se ne ustavlja ampak stopa mogočno preko groba in nese tolažila v večnost, ki ne neha s smrtjo, ampak vodi od smrti v novo življenje.

Zvišeno zadržanje predstavnikov cerkve med nami, notranje krščansko žalovanje našega ljudstva skupno z zastavami po naših gorah, tvori enotno vidno znamenje, da se Slovenci istovestijo z državo Jugoslavijo, katere organizirani del so in hočejo ostati. Slovenci, vzgojeni v trdnih krščanskih resnicah, brez oklevanja služijo tej državi in jo zvesto ljubijo, njo in njene poglavarje, ne samo v izpolnjevanju zakonov, ki so delo človeških rok, ampak kloneč zapovedim svoje vesti, ki je delo božje milosti.

Te neprecenljive vrednote vidimo in jih mora videti vsak, če se z resničnostjo očesa ozira po naši državi in posebej po naši ožji domovini. Njihov sijaj, ki je prodril in raztrgal vse umetno nakopičene megle nad nami, ki so ta pogled zastirale, blagodejno žari v našo državno bol, ko se vracamo z Oplenca.

Ni ves umrl naš kralj. Iz njegovega groba in ob njem žare luči, ki bodo razgnale poltemo, ki večkrat nastaja, kadar dobijo zvišene zamisli izvrševalce brez poleta. Te luči — zvišene misli — vstajajo očistene vseh neiskrenih priveskov. Žaževle bodo in zmagalno dokazale, da Jugoslavlani in posebej slovensko ljudstvo nikdar ni zaslužio obrekovanja, ki ga je kdaj kdo izustil na njegov naslov in ki ga je narod moško prenašal. Vsako sumničenje bosta vedno zlomili zvestoba Slovencev ter njihova vdanost državni skupnosti.

Poživljena je volja do dela, vstalo je novo veselje do sovrstvarjanja, ki naj da tej veliki ljubezni do države dejanske vsebine, ki naj to ljubezen izrazi kot idealno gibalno za požrvalne napore, da državni dom obogatimo z novimi pridobitvami in novimi uspehi. Na novo delo kliče ta ljubezen. Na požrvalno delo za državo in narod obvezuje ta zvestoba. Ta klic je toliko vselejši ker vemo, da iz našega dela morajo neposredno rasti nove vrednote, ker čutimo, da so zajamčeni uspehi, ker hočemo služiti ne samo radi kruha, ampak zato, ker verujemo, da plemenito delo iz tekega nagiba porojeno, mora biti in bo upoštevano. Od groba sem se morajo prelivali nove sile v državno življenje, njegov puls mora biti poln narodove želje in državljansko disciplinirane volje.

Uzunovičeva vlada odstopila

Belgrad, 19. okt. m. Po današnji ostavki vlade je bilo nocoj izdano iz kabineta predsednika vlade sledeče uradno poročilo: »Po sejah senata in narodne skupščine, na katerih so danes izvolili nova predsedništva, je imela popoldne kraljevska vlada sejo. Vlada je na svoji današnji seji sprejela sklep, da v smislu ustave poda ostavko. Predsednik vlade je ob 5 popoldne

odšel na dvor na Dedinje in podal Nj. kralju. Vis. knezu namestniku Pavlu ostavko vlade. Kraljevsko namestništvo je ostavko sprejelo in poverilo dosedanje vlado, da opravlja posle do sestave nove vlade. Predsednik ministrskega sveta je o ostavki vlade obvestil predsedništvo senata in narodne skupščine.«

Seja senata in skupščine

Belgrad, 19. okt. m. Danes dopoldne je bila prva seja senata v novem jesenskem zasedanju. Predsedoval je do izvolitve novega predsedništva po letih najstarejši senator Ivan Hribar, ki je imel daljši uvodni govor, v katerem je med drugim naglašal, da plemenitega vladarja, katerega državniški močrosti se ima zakonodajno telo senata zahvaliti za svoj obstanek, ni več med živimi, in da so bili predvčerajšnjim njegovi posmrtni telesni ostanki položeni k večnemu počitku v veličastni zadušnici njegovega velikega očeta na Oplenju. G. Hribar je v nadaljnjih svojih izjavah jh obsodil podli atentat in izjavil, da moramo biti hvaležni za globoke izraze sožalja in sočuvstvanja predvsem zavezniški Franciji. Izrazil je željo, da bi skupno prelita kri še bolj utrdila prijateljske zveze in nerazdružljivo pomešala med seboj Francijo in Jugoslavijo, kar bi bilo za mir velikega pomena. Potem je senat izvolil svoje novo predsedništvo, ki je istočasno isto a predsednikom dr. Ljubomirom Tomašićem na čelu. Prihodnja seja senata se bo sklicala pisмено.

Po končani seji senata je bila seja narodne skupščine, kateri je predsedoval po letih najstarejši poslanec Mita Izaković, ki je istotako imel uvodoma krajši spominski govor, v katerem je predložil veliko izjavo za ves naš narod po tragični smrti blagopokojnega kralja in pozval poslance na složno delo. Nato je bila volitev predsedništva narodne skupščine, pri kateri je bilo zopet izvoljeno dosedanje predsedništvo s predsednikom dr. Kumanudijem na čelu.

Odhod visokih gostov, ki so se udeležili kraljevega pogreba

Belgrad, 20. okt. p. Snoči ob 22.10 je odpotoval iz Belgrada angleški princ Jurij s svojo zaročenko princoso Marino.

Zunanji minister dr. Beneš je odpotoval snoči ob 23.10.

Ob 15 pa je odpotoval grški zunanji minister Maximos.

Snoči ob 23.10 sta s posebnim dvornim vlakom odpotovala iz Belgrada tudi Nj. Vel. kralj Karol in zunanji minister Titulescu.

Davi ob 8.40 je z zemunskega letališča odpotoval predsednik pruske vlade in nemški minister za letalstvo Göring.

MIRIM KRALJICA ČOKOLADE

Specialitete so:

MLEKITA — mlečna čokolada
KAVITA — mlečna čokolada s prijetnim okusom kolonialnega kava
MARLITA — desertna čokolada z obilno primaso kraljevskega kava
GREENITA — plemenita gorčica prave naravne čokolade.
Zapomnimo si imena, da moremo izbirati po svojem okusu, ko kupujemo čokolado.

Konec španske revolucije

Madrid, 20. okt. b. Vojno ministrstvo poroča, da so vstaji v Asturiji popolnoma premagani. V borbah proti vstašem je sodelovalo 10.000 vojakov, ki so bili razdeljeni v tri oddelke. Revolucionarji so spustili na svobodo vse talce, razen dveh rudniških ravnateljev, za katere so mislili, da so jih ubili. Revolucionarji pa so tudi drugače storili velika zverstila, ker so vsakega ujetega orožnika ali stražnika ubili.

Madrid, 20. okt. c. Boji v Asturiji še zmeraj trajajo. Vlade čete se zmeraj čistijo rudarsko okrožje, ki se še uporno brani. Vendar pa so vladne čete zasledile že večino rudnikov. Uporniki beže v gore.

Pariz, 20. okt. b. Snoči sta prišla v Pertignan bivši katalonski notranji minister Delcas in bivši šef katalonske policije Badia. Z njima je prišlo tudi okoli 30 katalonskih beguncev, ki so prišli vsi v vojno bolnišnico, ker so vsled preostalih naporov zboleli. Vsi izjavljajo, da se Katalonija pod špansko diktaturo ne bo nikdar pomirila.

Razgovori v Rimu

Pariz, 20. oktobra b. »Matine« poroča iz Rima, da je imel Mussolini včeraj daljšo konferenco s francoskim poslanikom v Rimu de Chamberunom. Na tem sestanku sta proučila mednarodni politični položaj. Snoči je v Parizu sprejel francoski zunanji minister Laval madžarskega poslanika grofa Heder-varyja. Pri tej priliki so se razpravljala vsa vprašanja, ki so v zvezi z maršalskim atentatom, zlasti pa vprašanje pravice azila za inozemske begunce.

Zagrebaška vremenska napoved: Po večini jasno, stalno in nekoliko topleje.

Dunajska vremenska napoved: Mirno jesensko vreme. Pretežno jasno. Zmerno toplo.

Izsledovanje zločincev

Ali bo Italija izročila Franciji dr. Paveliča in Kvaternika?

Pariz, 20. okt. b. Po poročilu posebnega dopisnika »Petit Parisien« bodo potekli najmanj trije tedni, predno bo izročena prošnja za izročitev Paveliča in Kvaternika, to pa zaradi nekih formalnosti, ki so zvezane s tem postopkom. V mediasu bosta oba osumljenca ostala v italijanskih zaporih. Vsi pariški listi komentirajo aretacijo Paveliča in Kvaternika kot najvažnejši rezultat dosedanje preiskave ter so prepričani, da bo Italija v smislu takozvane belgijske atentatorske konvencije izročila oba udeležena v maršalskem umoru francoskim oblastem. Določba omenjene konvencije namreč predvideva, da se umori državnih suverenov smatrajo kot zločini ter atentatorji ne uživajo pravice azila.

Pariz, 20. okt. Preiskovalne oblasti so ugotovile, da so atentatorji in njihovi soudeleženci prišli z Madžarskega čez Dunaj v Curij in Lausanne s popolnoma korektnimi madžarskimi potnimi listi. V Lausanni jih je sprejel Evgen Kvaternik, jim vzel te potne liste in jim namesto njih dal ponarejene češkoslovaške. Potem so se atentatorji razdelili v skupine in odšli nekateri v Marseille, drugi v Pariz itd.

Preiskovalne oblasti so ugotovile tudi to, da so imeli pravilne madžarske potne liste:

1. Sam atentator Vlada Georgijev-Cernezemski. Dobil je pravilen madžarski potni list na ime Rudolf Stuck, rojen v Trstu, Kvaternik mu je vzel ta potni list v Lausanni in mu izdal ponarejen češkoslovaški potni list na ime Kelemen Peter.

2. Zvonimir Pospisil, soudeležene atentata, pravilen madžarski pot. list na ime Hungar Isztvan. Z njim je potoval z Madžarskega do Lausanne. Tam mu je Evgen Kvaternik vzel potni list in mu dal ponarejenega češkoslovaškega na ime Novak Jaroslav.

3. Ivan Kuzmek-Rajič, soudeležene atentata. Je odpotoval iz Janke Puszte in Nove Kanize s pravišno izdanim madžarskim potnim listom na ime Josif Sever. V Lausanni so mu potni list zamenjali s ponarejenim češkoslovaškim na ime Beneš Ladi-slav.

4. Mio Kralj, soudeležene atentata, rojen na Reki, je takisto imel pravi madžarski potni list. Z Madžarskega je potoval v Švico pod imenom Ungar Isztvan. Tudi njemu so vzeli madžarski potni list in mu namesto njega dali češkoslovaškega na ime Silvester Silni.

Vse te osebe so se pri prihodu z Madžarskega v Lausanne same vpisale v hotelsko knjigo pod imeni, ki so na pravih madžarskih potnih listih.

5. Stjepan Perić, ki je nabiral za vstaško organizacijo atentatorje in so ga predsonojnim aretirali v Liegeju. Pri njem so našli pravilen madžarski potni list, izdan v Budimpešti meseca junija t. l. na njegovo pravo ime Ko so ga aretirali, je belgijska policija našla pri njem kreditno pismo na 200 tisoč švicarskih frankov.

6. Dr. Artuković, organizator tudi Orebovega atentata decembra lanskega leta in maršalskega atentata, ki so ga včeraj aretirali v Dieppu. Pri njem so našli takisto popolnoma pravičen madžarski potni list, izdan v Budimpešti 5. februarja t. l. pod št. A. 404.509/314.546.

Berlin, 20. okt. b. Državni škof dr. Müller je imel predavanje na Lessingovi visoki šoli, v katerem je napovedal novo izdanje svetega pisma. Poudaril je, da bo odstranjeno iz nove izdaje svetega pisma vse, kar je židovskega.

B. Jakac slika kralja

Akad. slikar Božidar Jakac pripoveduje o svojem letošnjem bivanju na blejskem dvoru, kjer je slikal kraljevo družino

Portretne risbe kraljice in kraljevičev, ki jih je v preteklem avgustu in septembru izdelal na dvoru na Bledu naš slikar B. Jakac, med njimi zlasti portret kralja Petra II., ki ga vidimo v fotografski reprodukciji skoraj v sleherni izlozbi po širni Sloveniji, so predmet prav posebnega zanimanja našega ljudstva. To zanimanje, ki mu je dala tragedija našega vladarja bolesten prizvok, je tembolj utemeljeno, ker je prebival naš odlični slikar Jakac na kraljevem dvoru vse do odhoda kraljeve dvojice na potovanje v Sofijo in Pariz, ki se je tako tragično končalo. Naš rojak in umetnik je bil torej priča zadnjih tednov neskaljene družinske sreče na Bledu in to dejstvo ne tolmači eamo njegove osebne presunjenosti spriču usodnega dogodka, marveč je med umetnikom in narodom na eni strani ter med kraljevo rodbino in slovenskim ljudstvom, med katerim je še nedavno srečno živel, po drugi strani, neka širša povezanost z Jakčevimi osebnimi doživetji in med nami vsemi.

Jakčevi spomini na bivanje na Bledu, ki so zatemnjeni od žalosti in prepojeni s sočustvovanjem, so zgovorna priča žal tako nenadno razbite rodbinske sreče našega blagopokojnega vladarja, in smo torej naprosili našega umetnika, naj nam za slovensko javnost paberkuje iz njih. Pripovedoval nam je, vidno ganjen, sledeče:

Prvič sem videl tedanjega kraljeviča Petra v parku točno na tistem mestu kakor zadnji dan, ko je odšel v London v šolo. Tam ima v senci nekakšno ležišče iz uokvirjenega platna. Tam sem ga, razen pri slikanju, največkrat srečeval, ko je s svojimi ljubeznivimi očesci spremljal prišlece ter na pozdrav salutiral.

Včasih je imel pri sebi knjige, včasih zvezke, zadnji čas pa največkrat svoj novi fotoaparat Roll-reflex-kamero, ki jo je dobil od kraljice za svoj rojstni dan. Zvedavo me je spraševal, naj mu pokažem napravo, ki sama sproži. Zlasti mi je dobro v spominu ostal ta aparat, ko smo med slikanjem nekoč fotografirali in sem v mučni pozi razkoračen uravnaval samoprožilec ter v bojazni, da bi se prezgoda ne sprožil, omahoval med aparatom in svojim sedežem. To moje kretanje je kraljeviča silno zabavalo in se je glasno smejal.

Peter je zelo prijeten, prikupen deček, drobne, elegantne postave, izredno fino oblikovanega obraza, potez, ki spominjajo poleg kralja na kraljico.

Med slikanjem mu je vedno čital njegov vzgojitelj, Anglež Parrott, napete potopise iz Afrike, o divjih borbah z divjaki. Kraljevič je vse to poslušal z napeto pozornostjo ter na vmesna vprašanja, ali je razumel vse izraze in smisel, zelo vljudno odgovarjal: »yes« — »da«. Le kdajpakdaj je prav ljubko vprašal, kar mu ni bilo znano, ali pa, če ga je prav posebno zavzela povest.

Kraljeviča sem slikal navadno zjutraj, takoj, ko je prišel s telovadišča, oziroma iz svoje »kmečke hišice« v Kapniku. To je blizu Save, v prijetni, od sveta odmaknjeni dolinici, katero obvladuje Babji zob s svojo izredno obliko. Čudovita pokrajina je tam, človek se v nji sprosti in zaživi nekako čisto sam iz sebe.

V to dolinico se je vozila kraljevska deca vsako jutro z avtom, ki je namenjen samo za kraljeviče, vživat jutranjo svežino v odmaknjenosti od oficijelnega sveta. Na oni strani hriba je bilo vse preveč mednarodnega balasta, ki tako občutno jemlje intimnost našemu Bledu.

Tu skoraj ni tujca. Le solnce, drevesa, trava,

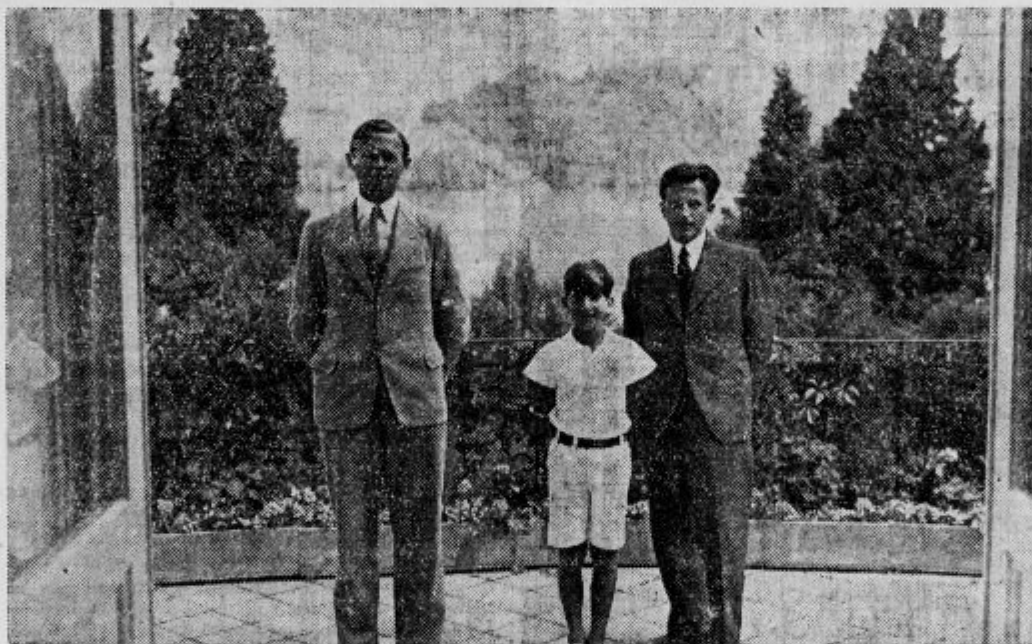
v globeli pa svetlozelena Sava. V tem kotičku, mislim, je deca najbolj uživala svojo otroško sproščenost. Neštetokrat sem videl v jutru, kako sta prine Andrej ali Tomislav v družbi svoje vzgojiteljice Spodaj v dolini pod mojim oknom pa je bila kasarna kraljeve garde.

Časih so hodili otroci tja in nazaj tudi peš in kraljevič Peter mi je nekajkrat, slonečemu ob oknu, z roko pomahal v pozdrav.

To pot je zadnje dneve pred odhodom šla tudi kraljica, prvič po bolezni. Dvorna dama gospa Šverljuga jo je vodila pod roko. Ljudje, ki prebivajo ob tej stranski poti, ki vodi na Kupljenik, so prav dobro poznali vso kraljevo hišo, pa tudi ponosni so bili na to.

V mesečnih nočeh pa je tam spodaj od poslopj kraljeve garde pritajeno zvenela v noč zaljubljena južnjaška pesem, polna hrepenenja ter elementarnega žara v neverjetno finih vibracijah iz »frule«. Potem pa kolo. Vmes se je oglašala vesela harmonika Slovenca. Udarjali so težki koraki menjajočih se straž.

Kraljeviča Petra sem najdalje slikal; tudi kraljica sama se je trudila pri oblikovanju in obdelovanju njegovega slikarsko izredno težkega obraza. Sploh pa se je kraljica zelo pogosto udeleževala slikanja, tako, da je tudi sama risala ter ava si bila

Kralj Peter II. s svojim vzgojiteljem (na levi) in Božidarjem Jakcem

medsebojno stroga kritika. V tem času sem opazil, da ima kraljica zelo razvit kritičen čut, pa ne samo kritičen, temveč tudi veliko uvidevnost za težave dela in, kar je bolj redko, upoštevanje dobrin. Zelo sem se čutil počaščenega, da je sama žrtvovala nenavadno mnogo časa za poziranje. Poleg tega pa je sama držala v naročju svojega ljubljence, princa Tomislava, kadar sem ga slikal, ter mu čitala povesti iz knjige, ki jo je spisala njena mati, romunska kraljica Marija.

Kolikokrat se je sklanjala k svojim malčkom ter jih z vso materinsko ljubeznijo poljubovala!

Princ Tomislav pa ji je vedno povedal kakšno izredno skrivnost čisto na uho...

Med odmori so bili kraljevi otroci pač takšni, kakršni so vsi otroci, ter so se prekopicavali na vse načine. Kraljevič Andrej si je izmislil najnovejši izraz za slikanje, ko je dejal, da se gre »pisati«, ter me gledal s svojimi velikimi, resnimi otroškimi očmi, ki so živ odraz njegovega velikega

očeta. Posebno veselje pa je imel s svojim Pekinezerjem, ki ga je zvesto držal v naročju, medtem ko je z odprtimi očmi, usti in ušesi, držeč pokonc svojo drobno glavico, poslušal čudovite povesti o vseh mogočih dogodivščinah počlovečenih živalic.

Čudno se me je dojmilo dejstvo, da sem slikal pravega kraljeviča, medtem ko je povest pripovedovala čudovite zgodbe o kraljevičih in kraljičinah, kraljih in kraljicah...

Med odmori je hodil kraljevič Andrej presajati in zalivat svoj miniaturni vrtniček, ki si ga je naredil v zaboji na balkonu. Z drobnim glaskom je

To je tako preprosto!

Zvečer

Polovico vsega dela si prihranite — tako preprosto je pranje po Schichtovi metodi. Čez noč namočite perilo z Žensko hvalo. Drugo jutro ga operite s Schichtovim terpentinovim milom. In vse bo lepo belo.

To je vse delo, če perete po

SCHICHTOVI

METODI

DOMAČA IZDELKA

ST. J. 2-34

čelbljal in prigovarjal svojim rožicam. Neštetokrat sta se s kraljevičem Tomislavom skrivala v parku med dalijami, gugala na gugalnici v solčnih pramenih, ki so prodirali skozi košato drevje. Mali rjavi Miho je stalno zvešto in dostojanstveno tekal s svojim dolgo kociastim kožuškem ter z velikimi in debelimi očmi za malim Andrejčkom ter drobno lajal. Tisočletni prebivalec kitajske cesarske palače je po dolgi odisejdi zopet našel kraljevsko zaščito.

Največjo zabavo so imeli kraljevi otroci s kinematografom. Iz jedilnice, kjer so običajno predvajali filme, je vselej prihajal sproščen otroški smeh.

Kraljevič Peter je že odraslejši deček in njegovo zanimanje sega že v dobo tehnike ter potovanjskih pustolovščin. Posebno veselje je imel s svojimi aeroplani iz papirja, ki jih je z navdušenjem metal po zraku.

Medtem, ko sta se mlajša dva kraljeviča igrala po pesku pred dvorom s svojimi lokomotivami in avtomobilčki, se je kraljevič Peter sprehajal s svojim učiteljem, ali pa sedel v učilnici. Njegov čas je bil točno razdeljen.

Kraljevičev učitelj mi je pripovedoval, da je vsak dan svojega bivanja na Bledu kralj prihajal k pouku ter se živo zanimal za napredek svojega naslednika. Večkrat sem videl kraljeviča Petra tudi pri kopanju. Bil je zelo vešč plavač; v družbi svojega plavalnega učitelja, slovenskega mornariškega podčastnika, ki ga je imel zelo rad, je plaval prav do otoka in nazaj.

V deževnih dneh sem imel največ posla, in to so bile najintimnejše urice na dvoru. V salonu smo delali — včasih kar vse po vrsti. Dvorna dama gospa E. Šverljugova je s svojim zanimivim in prijetnim pripovedovanjem krajšala kraljici čas, nekajkrat so se reševale tudi važne stvari v življenju zapostavljenih ljudi. Nikdar ni bilo nejevolje in odrekovanja. Kraljeviči so se igrali okrog kraljice — njen resni izraz je prehajal v vesel smeh. Skozi odprti balkon je prihajal šum dežja — megle so se počasi vlačile nad sivim jezerom in gorami. Ko je posijalo solnce in ustvarjalo svetlobna čuda, svo vedno skoraj istočasno vznemirjena se čudila igri narave. Mirne lepe tišinske ure so bile to, slišati je bilo le drsanje krede po papirju in šumenje dežja po bližnjem košatem drevju. Saj na dvoru je vse tiho — skoraj pretiho — hodi se le po mehkih preprogah. Razen vzklikanja kraljevičev in veselega smeha kraljice, ni čuti glasu. — Le kdaj pa kdaj zazveni iz dalje od jezera sem naša pesem pobožno

Kraljeva družina zapušča saborno cerkev: Nj. Vel. kralj Peter II., Nj. Vel. kraljica-mati Marija, knez Arzen in Nj. kralj. Vis. knez namestnik Pavel

Lafeta s krsto blagopokojnega kralja Aleksandra I. pred železniško postajo. - Na levi Nj. Vel. kraljica-mati Marija, Nj. Vel. kralj Peter II., Nj. kralj. Vis. knez namestnik Pavel in romunski kralj Karel

nih romarjev ter se oglašja priprošnjiški zvonček z otoka.

Dežja je bilo letos v obilici in nešteto samotnih ur eem preedel v čakalnici ter si do zadnjega detajla ogledal veliko Mantičevu podobo Bleda in Smrekarjevo Kurentovo procesijo, ki visi v tem prostoru. Redkejši so bili lepi dnevi in zato od vseh z radostjo pozdravljeni. Ob nekem lepem dnevu, ko sem ravno šel na dvor, sem dejal svoji ženi, da bi bilo lepo iti v naravo. Tisti hip pa se je pripeljala po klanec navzdol kraljica, sama v avtu; že od daleč se je nasmehnila ter ustavila vozilo, rekot: »Danas ništa! Suviše je lepo! Zbogom!« Tudi ona si je želela uživati solnce.

Ko je bil pokojni kralj na Bledu, je dvor nekam bolj oživel, otroci so se igrali z njim po parku z razigranim smehom.

Kraljeviče sem tedaj slikal — od balkona prvega nadstropja so se spustile plešče opice do smejočih se obrazov — ko pa so kraljeviči potegnili za vrvice, so urno zaplesale zopet navzgor — odkoder so prihajali glasovi srečne kraljevske dvojice.

Napočil je veliki praznik na dvoru: rojstni dan prestolonaslednika. Kralja tedaj ni bilo na Bledu, kraljica je bila še bolna. Kljub temu je bilo mnogo veselja — v indijanski obleki s perjanico na glavi in tomahavko ter darili v naročju, je prišel kraljevič Peter iz kraljevine osobe, za njim pa vsi na dvoru prisotni principi, veselo sledeč srečnemu obdarovanju.

V sobi prestolonaslednikovega učitelja mr. Perrotta je bila pripravljena velika košara ognjemetov, skrbno skrita, da bi bilo presenečenje tem večje — in ko se je zračilo, je pokalo in prasketalo po zraku, da je veselo odjekal smeh po dvorskem parku.

Napoved je prišel dan odhoda mladega moža, ki naj bo bodoči kralj. Prvotak odhaja v svet, v oni veliki svet za mejami domovine, ki naj bi mu dodal še nekaj brezskrbnih ur čistega sproščenja vseh oficijelnosti.

Tisti dan je mahoma postal naš Peterček aredišče — vsak se je od njega poslavljaj, nekateri s prav pomembnimi besedami. Kamere so uprle svoje oči v njegov nasmeh kot ter ga vjele za trajnost.

Tudi jaz sem se poslovil, tik preden je odšel na avto, ki ga je v spremstvu kralja in kraljice odpeljal do meje. »Želim Vašemu Visočanstvu, da bi postali silni in močni.«

Vsem nam je bilo težko ob slovesu — kdo bi pa bil tedaj pričakoval, da se še nekaj tednov po vrne kot kralj, mladosten kralj, ki bo stopil na mesto svojega velikega očeta! In vendar se je zgodilo, kmalu po onem popoldnevu, ko je odbrzel avto z vsa kraljevo rodobno do meje spremljat svojega prvorojenca.

Resno vesel je bil njegov obraz, kakor kadar se otrok odpravlja v neznan mu svet.

Zadnji dan svojega bivanja na dvoru, v nedeljo, 23. septembra, sem v prav prijetnem popoldnevu zaključil drugo sliko kraljice, nakoč so mi po priskrbenem pozdravu želeli na svidenje v Belgradu, enako kakor prejšnji dan kralj sam. Nekaj ur pozneje, ko je legel mrak na dvor in Bled, ko so že odbrneli težko naloženi avtomobili, se je odpeljala tudi kraljica v noč. Razen upravnika dvorca, sem bil sam in zadnji, ki je pozdravljaj kraljico na dvoru. Zavladala je čudna tišina, vse je zamrlo, nič več se ni zganilo ne na dvoru, ne v parku. Tudi straže so kmalu odšle. Neka nenavadna tišina je nastala po vsem Bledu.

S tem bridkim in lepim spominom je naš umetnik Jakac končal svoje pripovedovanje, kot bi obvisel v mreži nešteti drugih podrobnosti in potankosti svojega spominjanja, ki bi jih bil mogel še povedati, če bi se mogel še bolj zbrati, češar, pa v teh težkih in vročinskih dneh nihče med nami ne more.

Pri megli, mrazu, vetru, proti nečistočam in staranju kože — je najpopolnejše sredstvo

kamilčno sredstvo „Kamila“

Dobi se povsod po 10 Din škatljica. Glavna zaloga v Ljubljani: »Venus« — pred pošto.

Trbovlje

Tiskovine za prijavo zgradarine so na občini na razpolago. Poslužite se jih, da ne bo pozneje kakne neprijetnosti.

Roditeljski sestanek staršev in učiteljev mešč. šole, združen z občnim zborom »Sola in dom« bo danes ob 3 popoldne v poslopju meščanske šole v Trbovljah. Sestanka naj se vsi starši gotovo udeležijo. Smučarji so se te dni, ko je zapadel sneg, podajali s svojimi dilanci na Planino, a niso prišli na svoj račun. Sneg, čeprav ga je bilo precej, je bil premoker, zato so se žalosni vračali s planin.

Krajevni šolski odbori bodo izvoljeni na prihodnji občinski plenarni seji, ki bo prihodnji teden. Novo je, da dobi tukajšnja meščanska šola svoj krajevni šolski odbor.

Nezadovoljnost med kmeti vlada s komasacijo občine. Sv. Katarina in Sv. Marko, ki so priključili k občini Dol-Hrastnik, sta preoddaljena. Najbližnji posestnik ali občan teh krajev ima na Dol 1½ ure. Posebne težave jim delajo živinski potni listi in druge malenkosti, po katere morajo sedaj hoditi na Dol.

Kranjska gora

Narodna šola je bila zadnje počitnice vsa prenovljena od vrha do tal: streha popravljena, zidovje zunaj in šolske sobe znotraj okusno poslikane, v dveh učilnicah položen nov pod, za največjo sobo pa narejene nove in moderne šolske klopi. Tako da je zdaj šolsko poslopje v krasnem lepemu kraju. Vse to v prvi vrsti po zaslugi novega vrliga in skrbnega predsednika krajevnega šolskega odbora g. Ferjančiča.

Poletna sezona letos je bila v zadnjih suhih letih rekordna glede obiska, žal, da so bili letoviščarji bolj skromni, pravijo, da druge in tretje vrste. Vmes je pa le bilo par odličnejših gostov, n. pr. škof Pušič s Hvara in dr. Vključ precej slabemu vremenu je bilo še dovolj živahno. Predvsem so se zadnja leta uveljavili avtomobilski izleti na vse strani, tudi daleč v Italijo in v Avstrijo, celo na Dunaj. En avtomobil in trije takšiji so bili vedno na razpolago tujeim in domačinom. — Zdaj je postalo že nekoliko hladno, parkrat smo imeli slano, a brez vsake škode. Vsi pa želimo še lepega vremena, vsaj do srede decembra, da spravimo zadnje poljske pridelke in si napravimo stetje in drv.

Jesenice

Na novo otvorjena manufaktura trgovina!

Velika izbira blaga za moške obleke, palčastona za žene, suknje, komarzne za trenčkov plašče, impregnirane blaga za jopice (Windjacke). Velika izbira za ženske plašče, obleke, raznovrstnih plenjen in moškega perila. Cene najnižje, blago prvovrstno. — Priročna se

FRANC BREJC,

Gospodovtaka cesta 24, Jesenice.

Za pranje mora biti voda vedno mehka!

Zato vodo poprej omečaj z dodatkom Henko! Samo z mehko vodo izrabiš popolnoma pralno sredstvo in dosežeš močno penjenje. Henko je obenem znano sredstvo za namakanje perila.

Henko za pranje in čiščenje

Ljubljanske vesti:

Gradbena delavnost v Ljubljani

Vremenske razmere so nekoliko ustavile gradbeno delavnost v Ljubljani in ni pričakovati še letos pričetka kakšnih večjih del. Zato smo zbrali nekaj podatkov, ki kažejo obseg gradbene delavnosti v tekočem letu.

Splošno moramo ugotoviti, da so bile adaptacije in renovacije še razmeroma številne, manj pa je bilo novih zgradb. Med večjimi stavbnimi deli moramo omeniti šolo za Bežigradom, ki bo kmalu dovršena in je stala okoli 4,5 milj. Din. Nadalje so bile večje še zgradbe železniških stanovanjskih hiš, ki so stale okoli 3,25 milj. Din. V teh hišah je 35 novih stanovanj. Nadalje sta se začeli letos graditi še dve večji stanovanjski hiši, ena za 10, druga pa za 12 novih stanovanj. Drugeče so prevladovala manjše stanovanjske stavbe z 2—3 stanovanji, pa tudi število teh se ne da primerjati s prejšnjimi leti. Posebno slaba je gradbena delavnost v primeri z letom 1931 pa tudi 1932, ko so bile zazidane v hiše vsote, ki so šle v desetine milijonov Din.

Skupno je bilo letos izdanih gradbenih dovoljenj za 42 stanovanjskih hiš, katerih gradbeni

stroški so bili preračunani na 15,158.100 Din. To je znatno manj kot lani. V teh novih hišah bo 182 stanovanj. Povprečno znaša vsota za 1 hišo 860.000 Din, če pa odštejemo javne zgradbe, t. j. novo šolo in železnižarski hiši, odpade na zasebno gradbeno delavnost 36 hiš za 7,412.000 Din in pride na 1 hišo povprečno 206.000 Din.

V novih hišah je bilo torej na razpolago 182 novih stanovanj. Če pogledamo samo stanovanjsko bilanco za tekoče leto, je treba prišteti k omenjenemu številu še stanovanja pridobljena z adaptacijami v starih hišah, odšteti pa stanovanja izpremenjena v druge prostore. Tu dobimo prirastka še 9 stanovanj, odpadlo pa jih je 5. Tako znaša vsa bilanca gradbene sezone letos 137 novih stanovanj.

Raznih manjših del je bilo izvršenih letos v Ljubljani za 3,219.350 Din in gre tu za adaptacije, zgradbo malih dozidkov, preureditve itd. Najvažnejša preureditev je bila v Hranilnici dravske banovine, ki je bila dvignjena za 1 nadstropje. Stroški so znašali okoli 700.000 Din in je banska uprava pridobila za svoje potrebe 42 uradnih sob.

Vojvoda Kentski na poti skozi Ljubljano

Ljubljana, 20. oktobra.

Z Orient-ekspresom iz Belgrada je davj potoval skozi Ljubljano angleški princ Jurij, vojvoda Kentski, ki je zastopal angleškega kralja pri pogrebu našega kralja v Belgradu. Orient-ekspres je prišel v Ljubljano okoli pol 9. Zaradi zgodnje ure princ ni izstopil ter je takoj nato nadaljeval potovanje čez Jesenice proti svoji domovini.

S princem Jurijem je odgovarjala skozi Ljubljano tudi njegova zaročenka, grška princeznja Marina. Ker je bilo potovanje kneževske dvojice strogo zasebno, zato ju na kolodvoru tudi niso pričakovali oficijelni zastopniki oblasti.

Vsakdo zadovoljen!

Prdite, izberite pri nas blago za oblačilo za jesen in zimo. Prav zadovoljni boste z vsako liko izbero oblek, površnikov in suknj ter z nizkimi cenami.

Drago Schwab, Ljubljana
Aleksandrova cesta

☉ Svetoletne procesije v Ljubljani. Danes 21. oktobra točno ob 3 popoldne se v drugič podajo iz ljubljanskih župnih cerkva svetoletne procesije po redu, kakor je bilo pri službah božjih objavljeno in v kakoršnem so šle procesije prejšnjo nedeljo. — Dragi verniki! Najljubnejše Vas vabimo, da se v teh resnih časih v obilnem številu procesij udeležite. Molili bomo po namenu sv. očeta. Za Cerkev, za mir, soglasje in blaginje med narodi in za našo ljubljeno državo.

☉ Konzulat Francije in francoska kolonija v Ljubljani si usojata sporočiti častitemu občinstvu, da se bo vršilo žalno cerkevno opravilo za g. predsednika Poincaréja in g. min. Luis Barthouja v torek, 23. oktobra 1934, ob 10 popoldne v stolnici sv. Nikolaja v Ljubljani.

☉ Oddelek francoske vojske, ki so prisostvovali pogrebu Nj. Vel. kralja Aleksandra, so se ponoči ob pol 2 vračali skozi Ljubljano v domovino.

☉ Muzej bo danes za obisk zaradi preureditve zbirk zaprt. Za brezplačen obisk pa bo zopet odprt od prihodnje nedelje dalje.

☉ V Ljubljani umrli od 13. do 19. oktobra: Pregelj Vlasia, 1 leto, hči žel. revizorja Viktorja, Rimska cesta 9. Montilija Juda, 42 let, trgovec, Rimska cesta 11. Pelko sestra Jožeta Gizela, 27 let, usmiljenka, Slomškova ulica 20. Košir Viktorija, 1 mesec, hči šivilje, Breg 16-III. Zupan Josip, 33 let, upravitelj jerminec, Miklošičeva cesta 11. Ekar Ana roj. Kožuh, 74 let, šivilja, Japljeva ul. 2. — V ljubljanski bolnišnici umrli: Hlebs Franciška, 72 let, posestnica, Dobrunje 31. Omahen Ana, 29 let, šivilja, Zaboršt 15, obč. St. Vid, okraj Litija. Hrovatin Ivana, 27 let, žena zidarja, Primskovo 149. Breznik Marija, 47 let, vdova kovača, Prešerje 29, obč. Homec, okraj Kamnik.

Trgovska hiša

v Prešernovi ulici št. 6, 8, 10, 12 se prodaja iz proste roke Pojasnina daje odgovestna pisarna dr. Kobal — dr. Papež, Tyrševa cesta 1a/II.

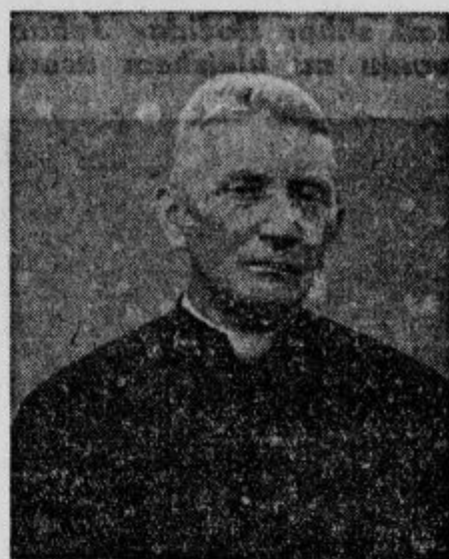
☉ Mestno poglavarstvo mesta Ljubljane opozarja na razglas poveljstva dravske divizijske oblasti o nakupu konj za 16. artilerijski polk v Ljubljani. Več je razvidno iz razglaša, ki je nabit na mestni deski mestnega poglavarstva in na mestni deski v Sp. Silihi.

☉ Prvovrstna izbrana vina kakor tudi zagnja pripravoka delikatesse-buffet Jane. Zidovska ulica 1.

☉ Gospodinje! Ako Vas zanima, kako se lepo in brez truda operejo čipke in čipkaste zavese, se udeležite predavanja, ki ga priredi Celjska mlarna d. z. o. z. v sredo 24. t. m. ob 4 popoldne pri Zvezi gospodinj, Ljubljana, Breg št. 8.

☉ Na trgu veliko jabolk. Sobotni trg je bil bogato založen z jabolki. Drugo sadje je bilo na prodaj v manjših količinah. Prvovrstna jabolka so bila od 2,50 do 4 Din kg. Prav mnogi so bili lepih in zdravih košmancev. Prvi bili lani prav redki. Mnogo je bilo gombocevc. enat. kanadk. rožmarinčkov in drugih žlahtnih jabolk. Na trg je bilo pripelanih do 200 zabojev in košar raznih jabolk. Žlahtnih bruski je na trgu vedno manj in se sedaj prodajajo po 4 do 7 Din kg. Domačega kostanja je sedaj v izobilju ter ga ponujajo po 1 do 1,50

Kanonik Josip Čížek - 70 letnik

Gosp. kanonik Josip Čížek, dekan v Jarenini, je z današnjim dnem postal sedemdesetletnik. — Krstna knjiga na Pilštajnu spričuje, da je 21. okt. 1864 zagledal luč sveta. Kdor pozna njegovo krepko postavo, polne lase, jasno oko in bistri razum in spomin, bi mu toliko let ne prisodilo.

Ze mnogokrat je želela hvaležna Jarenina, kjer nad 36 let vzorno pastiruje, tudi javno proslaviti njegovo priljubljenost in velike zasluge, pa vselej je kaj takega skromno odklonil. Ker se ji pa tudi danes ne posreči, svojemu ljubljencu javno izreči dolžno zahvalo in primerno čestitko, prevzame za njo in za mnogostevilne njegove čestitke in prijatelje izven župnije to prijetno dolžnost »Slovenec«.

G. jubilar je mož plemenitega srca. Je pač pravi rojak prijetnih gricv in ljubkih ravnic sotele Bistrice in preprosto ljubeznivega in požbožnega tamošnjega prebivalstva ter zvesti sin se zdaj v hvaležnih dušah živečega očeta, ki je nad 50 let učil in v pravem krščanskem duhu vzgajal ljubo mladino in globoko pobožne, iz Slomškove šole izhajajoče mamice, ki je vsem trem sinovom izprosila duhovniški poklic ter hčerki prepustila svoje srce.

Prava vdanost v voljo božjo diči to plemenito srce g. kanonika, ki tudi ob najhujših udarcih, kakor je bila lanska nenadna smrt ljubljene brata Lojzeta, slovenjgraškega župnika in dekana, le tu in tam vzdihne: »Je bila pač volja božja tako.« Nešteti siromaki, ki dobivajo v njegovi kuhinji krepčila in darila, dijaško semenišče, revne cerkve doma in v tujini misijoni in različne karitativne ustanove zadosti zgovorno pričajo, kako deli dobroto s tem, kar samemu sebi odtrga.

Več kakor čisto zlato pa je vredno jubilarntovo iskreno in neomajljivo prijateljstvo, kateri le tiati prav ceniti znajo, ki ga v resnici uživajo.

G. kanonik Čížek in lepa jarenska župnija se mi zdita neločljivo zvezana, tako, da si enega brez drugega niti misliti ne morem. Saj ju je pa tudi že od 9. februarja 1898 naprej vedno tesneje vezala medsebojna ljubezen. Neumorna skrb in delo g. dekana za zveličanje njegovi očelovski skrbni izročenihi duš na eni strani, na drugi pa zvesta pokorščina in otroško zvesta vdanost vernikov je bila blagodejna vez med obema in je v že itak na dobrem glasu stoječi župniji močno poglobila in utrdila krščansko prepričanje in udeleževanje krščanskih načel. Novi svečniki na oltarjih, novi križev pot in druge nove notranje priprave so sad take medsebojne vzajemnosti, nove orgle in daleč naokoli občudovani zvonovi ji slavo prepevajo. Cerkvena oblast je g. jubilar postavila za dekana in ga počastila z imenovanjem za častnega kanonika. Saj je vseh 36 let zvesto izvrševal ob nastopu te župnije dano besedo, da ji prinaša božjo besedo na jeziku, milost božjo v rokah, v srcu pa ljubezen.

V Jarenini se že od nekdaj vneto častita sv. Ciril in Metod, ki sta se — po ljudski govorici — tudi tukaj mudila in učila in jima je bila tudi že tedaj stoječa kapela posvečena. Ob navdušenem sprejemu in pozdravljanju je zato govornik izrazil željo, naj bi bil novi g. župnik Jareninčanom po zgledu sv. Metoda učitelj v verskih zadevah in po vzoru Cirilovem voditelj v narodnih rečeh. G. kanonik se je obojega zvesto držal, ko je z Metodovo gorečnostjo duše oskrboval, obenem pa zvesto hodil za sv. Cirilom in skrbel za narodno prosveto. Ta nam vsak čas potrjuje vsa narodno zavedna Jarenina. Njih spretni vodja je bil gosp. jubilar, četudi se ni nikdar in nikjer silil v ospredje in jim je kot vidni znak svoje rodoljubnosti podaril in uredil novi prosvetni dom.

Ze kot dijak-semeničan je z vodstvom pelja budil in gojil v srcih slovansko zavest in si je v bogoslovju vzgojil vzoren pevski zbor. — Kot magdalenski kaplan v Mariboru pa je vodil in vžgal čitalniške pevce in z njimi prirejal lepe koncerte in prijetne večere v narodnem domu, pa tudi drugod. In v Jarenini je s svojim vplivom to delo nadaljeval. Za tako kremenito ljubezen do naroda in neumorno delo so ob izbruhu svetovne vojne plameni strastnega nemškularstva tudi jarenskega g. dekana zajeli, avstrijskim žandarjem izročili in za cel mesec v grške zapore potisnili. Jarenina pa je ostala, češar se je od njega naučila in navzela: prežeta njegovih misli in stremiljenja, iskreno krščanska in res slovensko rodoljubna.

Taki spomini me obhajajo ob današnji 70. letnici g. kanonika jarenskega, moža res plemenitega srca, duhovnika po božji volji, ki ga po vsej pravici nazivajo njegovi verniki: »visokovredni«, in rodoljuba neupogljive volje, dela in stanovitnosti. Vsega tega se pa spominjajo tudi njegovi hvaležni župljani in mnogostevilni prijatelji ter znanci. In vsi z g. jubilarntom vred hvallimo Boga, da mu je dal dočakati tako lepo stevilo let, prosimo pa tudi da bi zdrav in vesele skrajne meje človeškega življenja še veliko dobrega mogel storiti Bogu v čast in za zveličanje duš.

Novo mesto

Važni predavanja samaritanskih tečajev za udeležence I., II. ter III. tečaja okrajnega odbora Rdečega križa v Novem mestu se bosta vršili skupno: dne 25. oktobra ob 20. Predava sos. Božidar Romih »Organizacija ter program in pomen Rdečega križa kraljevine Jugoslavije«. Dne 26 oktobra 1934 ob 19 pa g. dr. Karel Petrič, direktor Hig. zavoda v Ljubljani: »Zastrupljenost v vojnih strupenih plini, organizacija obrambe«. Obe predavanji bosta v fizikalni dvorani drž. realne gimnazije v Novem mestu. Predavanje o obrambi proti zračnim napadom za širšo javnost bo kasneje, ob drugimi prilikami. Vodia tečaja primarij dr. M. Z. Corvinka.

5

črk tvori
naziv prvovrstne
žitne kave
„ADRIA“
Vse jo kupuje in rado ima!

Din liter. Na prodaj je bilo nekaj košar belokranjskega črnega grozdja po 5 Din, dočim je bilo smederevsko 6 do 8 Din kg. Letos ni prava sezona za gobe. Jurčkov je bilo malo, ki so bili po 2 do 3 Din merica, mnogo pa je bilo liščik po 1 Din liter. Dovož krompirja in zeljnatih glav je od tedna do tedna večji. Na Sv. Petra nasipu je bilo do 45 voz gorenjskega in izkanskga krompirja. Za gorenjski krompir je bila stalna cena 0,75 Din kg na debelo, za ostali krompir pa 0,70 Din. Do 35 voz zeljnatih glav je bilo na prodaj. Glava so bile po 0,70 do 0,75 Din komad, na kg pa 0,30 do 0,40 Din. Krompir je bil ves pokupljen, dočim je še do opoldne ostalo na trgu par voz zeljnatih glav. Perutninarski trg je bil dokaj živahen. Pilani piščanci se bili po 15 Din komad. Jajca so bila po 1,75 Din par. Jaje je bilo prav mnogo, čeprav pritiska mraz, ko prenehajo kure nesti. Na stojnicah je bilo v splošnem goveje meso od 5 do 8 Din kg po kakovosti. Mesarji bodo od 1. novembra naprej do 1. aprila prihodnjega leta imeli mesnice zaprte ob nedeljah, prav tako ne bodo mesa prodajali ob nedeljah na stojnicah. Zato bo prodaja mesa ob sobotah trajala do 17.

V pasaži „Nebotičnika“

si oglejte skladišče vseh vrst preprog, ki jih po nizki ceni tudi trdka

„ČILIM“

podružnica S. TURKOVIČ iz Zagreba
Aleksandrova c. 4 — Gajeva ulica 5

☉ Na sledu veliki tatvini. Ljubljanska policija je prišla nekega znanega žepnega tatar, pri katerem je našla nekaj ostankov dragocenosti, o katerih je mnenja, da so bili nekeje ukradene. Tako je zaplenila pri njem zlato raztežno verižico od damske ročne urice. Prijeti mož sicer trdi, da je to zlato verižico neke našel, policija pa je misli, da je nekeje ukradel uro z verižico vred, zlasti, ker ima prič, ki ga je videla, kako je tudi uro ponujal za malenkostno ceno. Uro je najbrže že prodal. Obenem je policija pri njem zaplenila zlato nalivno pero, obrobjeno z zelenimi pasovi. Za to pero trdi prijti možak, da ga je kupil od neznanca za ceno 15 Din, med tem ko vsi strokovnjaki trdijo, da je pero vredno med brati najmanj 250 Din. Policija sedaj sprašuje, kdo bi bil lastnik teh dveh dragocenosti, obenem pa misli, da je možakar izvršil nekeje veliko tatvino, ki dosedaj še ni bila prijavljena in da verižica ter nalivno pero nista edini plen te tatvine.

☉ Soprogam in hčerkam državnih uradnikov in vpokojencev 15% popust pri nakupu file in žalnih klubov. Salon Anita, Ljubljana, Krekov trg št. 10.

Za mani denarja
želite boljše blago „Hubertus“ milo in „Perion“ pralni prašek sta cenejša in boljše. In kar je danes glavno: domača sta!

☉ Nenavadna nezgoda na Karloški cesti. Včeraj dopoldne je imel ljubljanski tramvaj na Dolenjski cesti nenavno nezgodo. Okoli pol 12 se je naenkrat utrgal z zidovja znane »vaskarsar« na Karloški cesti sklop, na katerem je bila pritrjena pomožna žica za tramvajski vod. Najbližji tramvajski voz je bil oddaljen okoli 50 metrov stran in je torej verjetno, da te nezgode ni povzročila morebitna prenapla brzina voza, ki na dolenjski progi sploh možna ni. Bolj verjetno je, da je omet, na katerem se je žični sklop bolj slabo držal, zaradi mraza sam odpadel. Dobro uro se je vršil tramvajski promet na tem delu proge s prestopanjem.

V Kamniku prvi misijon na Kranjskem

Kamnik, 20. okt.

Cerkveni zakon veleva, naj se najmanj vsakih 10 let obhaja po župnijah misijon. V Kamniku ga človek obhaja že letos, čeprav je bil zadnji obhajal pred 7 leti. Vzrok je proslava 200 letnice dozidanja in posvetitve naše farne cerkve, ki jo bomo pač najlepše proslavili če se bomo z očističenimi srci zahvalili Bogu za vse milosti, ki že tako dolgo potekajo iz cerkve na našo župnijo. Misijon bo od danes naprej do 1. novembra, vsak dan ob 5 zjutraj in ob 19 zvečer, tako da se ga bo lahko vsak udeležil. Namen misijona je potom božje besede in dobro pripravljenih spovedi pripeljati temo našega srca k Božji luči.

Z letošnjim misijonom se spominjamo tudi svetniškega kamniškega župnika dr. Maksimilijana Leopolda Raspa, ki je sezidal farno cerkev. Blagi župnik je bil prvi pobornik misijonske ideje in je v letu 1726, od 18. do 26. julija pokrenil v cerkvi na Zalah

misijon, ki je bil sploh prvi na Kranjskem. Vodili so ga očetje jezuiti: Bernard Zeroni, Adam Jožef Aparnik in Andrej Zamberger. Vsak dan so imeli v cerkvi in zunaj nje po dve pridigi, katerih so se ljudje udeleževali z veliko gorečnostjo. Ob času prvega misijona v Kamniku je bilo obhajanih 17.000 vernikov. Zanimivo je, da je kratka zgodovina tega prvega misijona na Kranjskem zapisana za velikim oltarjem na steni žalske cerkve. Napis je napravil župnik dr. Rasp s sodelovanjem kamniškega mestnega svetovništva. Konec napisa se glasi: V slavo velikega Boga in v čast Brezmadežni Materi Mariji, sv. angelom, sv. Jožefu, sv. Frančišku Ksaveriju in vsem svetnikom, v izveličanje živčih in prihodnjih vernikov. Drugi misijon je bil na Zalah 1746, zadnji misijon pa so vodili v Kamniku od 7. do 16. decembra 1926 oo. jezuitje Žužek, Kopatin in Ramsak. Pri tem misijonu je sodeloval tudi prevzvišeni g. škof dr. Jeglič.

Zivljenjska pot g. novomašnika vsekakor ni bila rožnata. Ze kot mladenič se je izučil za pekovega pomočnika, toda Gospod ga je poklical bliže sebi, da je vstopil v frančiškanski red in tam študiral. Bog je plemenitega mladeniča bogato nagradil in ga poklical pred oltar, da ravno na praznik Kristusa kralja prvi opravi sv. daritev. Po končanih študijah se bo novomašnik vrnil nazaj v Ameriko pastirovat med tankajšnje Slovence, kjer ga čaka tudi ljubeča mu mati, da ji podeli prvi blagoslov.

— V zavetišču v Ponikvah se sprejemajo upokojene, stare, onemogle, počitka in okrepčila potrebne osebe. Sta dva razreda. Cene zelo ugodne. V prvem razredu se plača nekaj več, a je hrana boljša in posebna sobica. Bolniki in osebe, ki imajo kako nalezljivo bolezen, se ne sprejemajo. Zavetišče leži v lepem in mirnem kraju. Vsa pojasnila daje: Uprava zavetišča, Ponikva, pošta Videm-Dobrepolje.

Vsi znaki kažejo, da bo letos huda zima.

Zato opozarjamo vse trgovce in konzumente Radeuske, da svojo potrebo za zimo krijejo že pred nastopom mraza, ker je odpočitlanje vode po zimi združeno s prevelikim rizikom. Če voda na poti zmrzne, je uničena velika pošiljka s steklenicami vred. Ko se zalagate za zimo, ne prezrite spolniti svoje zaloge za Radensko, ki je potrebna za Vaše zdravje in pijačo tudi po zimi.

Koledar

Nedelja, 21. oktobra: (22. pobinkoštna, misijonska nedelja.) Uršula in tovarišice, devica mučenice.

Ponedeljek, 22. oktobra: Kordula, mučenica; Fides (Vera), devica mučenica. Ščip ob 16.01. Herschel napoveduje lepo in hladno vreme.

Novi grobovi

† V Ljubljani je po daljšem bolehanju umrl na svojem domu gospod Ivan Marchiotti, posestnik in trgovec na sv. Petra cesti 30. Pogreb blagega pokojnika bo v ponedeljek ob pol 3 na pokopališču k Sv. Križu. Naj počiva v miru! Zalujocih naše iskreno sožalje!

Lepe moderne spomenike ima razstavljene in jih po nizki ceni od. rodaja

Kunovar Frano
kumonoski kiparsko podjetje
Ljubljana, pokopališče Sv. Križ
TELEFON šte. 27-57

Osebnosti

— Spremembe pri okrožnem sodišču v Ljubljani. Pri kazenskem oddelku ljubljanskega okrožnega sodišča so se zaradi nekaterih premestitev in imenovanj izvršile delne razdelitve poslov. Dosedanji kazenski sodnik-podinec sos. g. Fran Gorčan je dodeljen kazenskemu senatu. Njegove posle kot sodnik-podinec je prevzel sos. g. Rajko Lederhas, dodeljen doslej civilnemu oddelku. Član kazenskega senata sos. g. Adolf Hudnik je dodeljen civilnemu oddelku. Za podpredsednika kazenskega oddelka je določen sos. g. Fran Orožen. Predsedstvo oddelka pa je prevzel že po vpokojitvi viš. sod. sv. g. Antona Mladica sos. g. Ivan Kralj.

Ostale vesti

— O žalnih manifestacijah na dan pogreba Nj. Vel. kralja Aleksandra I. smo prebrali iz številnih krajev poročila. Vse gg. dopisnike prosimo potrpljenja. Poročila bomo objavili v teku prihodnjega tedna. — Uredništvo.

— Nova maša ameriškega Slovence. Dol pri Ljubljani, 20. oktobra. V župni cerkvi pri sv. Heleni bo v nedeljo, dne 28. oktobra daroval novo sv. mašo ameriški rojak frančiškan p. Marcel Marinkšek, sin tukaj rojenih staršev matere Antonije iz znane Mihučeve hiše v Senožetih in očeta Andrejevega Francina iz Podgorja pri Dolu. Pred dvema letoma je prispel v domovino dokončati študije v maribersko bogoslovje, da bi se še bolj privadil slovenskemu jeziku in slovenskim običajem.

Člani kr. vlade nesejo krsto z zemskimi ostanki pokojnega kralja Aleksandra I. iz saborne cerkve v Belgradu

Šumadijski kmetje nesejo krsto s truplom blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v grobnico Karadjordjevičev na Oplenju, kjer so ga položili poleg njegove matere

To je najmikavnejše na njej

Prav za prav nič čudnega, da je vsak ponosen v njeni družbi. Pritem nestori za svojo čisto, lepo polt in nežne roke nič drugega kot najnaravnnejše: ona redno in pravilno neguje obraz in roke z

ELIDA CREME
de chaque heure

pa ni izpolnjena. Zato se prizadeti opozarjajo, da morajo skrbeti sami za kritje prevoznih stroškov. Od železnice izstavljen in od občine potrjene račune je predložiti s primerno prošnjo Skladu za podpiranje izseljencev pri hranilnici dravske banovine v Ljubljani, ki bo po možnosti del teh stroškov povrnila in intervenirala potom kralj. banske uprave, da izpolni kompanija v Franciji svojo obljubo. To velja tudi za tiste izseljenske repatriirance iz Bruaya, ki se bodo še vrnil iz Francije.

— Naše vrle gospodinje perejo perilo vedno le z Zlatorog-ovim milom ali pa z Zlatorog-ovim terpeninovim milom; volnene in svilene stvari pa z Zlatorog-ovimi luskami, ker dobro vedo, da ima obilna, gosta in nežna bela pena Zlatorog-ovih izdelkov izredno čistilno moč. Dobroto Zlatorog-ovih izdelkov naše pridne gospodinje dobro poznajo in zato trdijo vseprek: »Le Zlatorog milo da belo perilo!« Zahtevajte pri svojem trgovcu vedno izrečno le Zlatorog-ovo milo!

— Več ubožnih akademikov se je obrnilo na Karitativno zvezo, naj bi jim pomagala do brezplačnega kosila, oziroma večerje. Zveza prosi v njihovem imenu naše dobre družine, lastnike hotelov in restavracij, naj po možnosti prislokojo na pomoč bednim akademikom. — Tozadevne prijave sprejema z veliko hvalečnostjo Karitativna zveza v Marijanišču.

— Bolečine in tiščanje v želodcu, zaprtje, gnolobo v črevesu, okus po žolcu, slabo prebavo, glavobol, belino na jeziku, bledico odpravi, kdor češče pije naravno »Franz-Josef« grenčico, poln kozarec zvečer, preden gre spat. Zdravniki-specialisti za bolezni v prebavilih pravijo, da je treba »Franz-Josef« vodo toplo priporočati kot zelo smotreno, domače zdravilno sredstvo.

— Požar pri Ribnici. Pod gornjim naslovom ste poročali, da je dne 9. oktobra zvečer zgorel v Jurjevici skedenj posestniku Franceljnu. Resnici na ljubo bodi povedano še toliko, da niso zatle požara male ročne brizgalne, temveč motorika iz vasi Dolenjih Lazov, ki je bila prva na mestu nesreče ter je delovala toliko časa, da je bil požar popolnoma zaduščen ter vsaka nevarnost izključena. Prvi poročevalec skoraj gotovo ni bil navzoč, sicer bi ne mogel prezreti marljivih dolenjevaških gasilcev, ki so jih vsi navzoči hvalili. A. D.

— Čudo narave. Gospa Marija Lešnjak iz Dev. Marije v Polju nam je poslala šopek lepih zrelih vrtnih jagod, ki so dozorele na njenem vrtu. Naši naročniki se lepo zahvaljujemo za pozdrave in šopek.

— Ko se začne cevi poapnjevati, deluje uporaba naravne »Franz-Josef« grenčice na redno izpraznjenje črevesa in zmanjša naval krvi.

Debečo diskalno napravo

skoro novo: aparat in večjo zalogo črk, le malo črta rabljeno, ceno prodam. Naslov pove uprava »Slovenca« pod »Debečo«.

— Razglednice s slikami o mogočni žalni manifestaciji v Ljubljani na dan pogreba kralja Aleksandra I. ima v zalogi Fotografatelj Grabjec-Mavec v Ljubljani, Miklošičeva cesta (nasproti Uniona).

— Mohorjeva je izdala v zadnjem času tele nove knjige: Vtiski iz Konnersreutha (Kaspar-Oblak), brošura 12, vezana 20 Din; Henrik gohavi vitez (Ksaver Meško), broš. 20, vez. 56 Din; Knjiga o sportu (Dr. Ulag) broš. 44, vezana 56; Slehernik (Hofmannsthal-Zupanič), broš. 28, vez. 40 Din. — Udje Mohorjeve dobe knjige 25% ceneje v Mohorjevi knjigarni, Ljubljana, Miklošičeva cesta 19.

TVORNICA - ZEMUN

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine od 20. t. m. je objavljena »Odločba o pečatih pooblaščenih geometrov, dalje Ukinitve obvezne ponudbe 30% od izvoza v Madžarsko Narodni banki, »Izvoz blaga iz Jugoslavije v Nemčijo, »Uporaba začasnih vezanih dinarjev za izvoz blaga, »Pojasnilo, katere stiskalnice spadajo pod št. 639 uvozne tarife, »Odločba prve plenarne seje kasacijskega sodišča kraljevine Jugoslavije o razlagi § 222., odst. (2), zakona o javnih notarjih, »Ratifikacija konvencije o odškodnini za poklicne bolezni po Danski, »Ratifikacija dodatnega akta k mednarodni konvenciji za prevoz blaga po železnicah po Romuniji in po Turčiji, »Odredba o mojstrskih izpitih za mesarski in prekaževalni obrt« in »Objave banske uprave o pojavljanju obč. trošarin v l. 1934«.

— Pri astmi in boleznih srca, bolečinah v prsih, pljučnih boleznih, škrofulozni in rahitisu, povečanju zaščitne žleze, tvorbi golše je velike važnosti ureditev delovanja črev z uporabo naravne »Franz-Josef« grenčice. Kliniki svetovnega slovesa so opazili pri jetičnih, da so s »Franz-Josef« vodo izginila zaprtja, ki se pokažejo v začetku bolezni, ne da bi se bila pojavila pričakovana diareja.

— Hitri računar. Dober in zanesljiv pripomoček za hiter in točen preračun obresti, diskontov, provicij, popustov, doklad, kalkulacij, dalje za različna množenja in razdelitev letnih obresti, najemnin, plač po mesecih in dnevih uredil in sestavil Lovro Novak, Ljubljana 1932 — 235 strani, 60 Din, komisijska prodaja v Jugoslovanski knji-

Bolgarski princ Ciril, angleški princ Jurij vojvoda Kentski in italijanski princ vojvoda Spoletski v žalnem sprevodu

Sladko presenečenje ...

Union

čokolada

garni v Ljubljani. Sestavljen je iz samih računskih ključev, od katerih je tiskani vsak na posebni strani in označen, za kateri odstotek, ozir, pri delitvah, za kateri čas je ključ uporabljen. S pomočjo »Hitrega računarja« bo vsakdo z lahkoto — tudi v največjem hrupu — hitro in točno izvršil in prekontroliral vsakovrstne računske postavke, ki jih sicer le ob popolnem miru in zbranosti vzamemo v roke. Računar bo uporabljal v prvi vrsti uradnik v državnih, banovinskih, občinskih, mestnih uradih, bankah in hranilnicah v mestu kot na deželi in trgih, dalje trgovci, knjigovodje in bilancisti vseh branž. Skratka, vsak kdor ima opravka z računi, bo iste prekontroliral in sestavil najboljše in najpreznejše na podlagi našega računarja. Zato knjigo toplo priporočamo.

— Cenj. čitatelje opozarjamo, da redno uživajo Radensko, ki je za zdravje nujno potrebna pa istočasno izborna pijača.

— Dr. Miroslav Kasal: Gradjevska mehanika in teoriji i prakti obširno delo našega priznanega gradbenega strokovnjaka in profesorja na ljubljanski univerzi, je zasnovano v več samostojnih knjigah. Nedavno je izšla prva knjiga: Statistični odredeni sistemi, ki jo bodo z veseljem pozdravili stavbni inženjerji kakor tudi slušatelji na univerzi. Delo je opremljeno z mnogimi tehničnimi risbami. Naroča se pri Novi založbi v Ljubljani, ki je knjigo založila.

— Dorajajoči mladini nudimo jutraj čašico naravne »Franz Josefove« grenčice, ki dosega radi tega, ker čisti kri, zločede in čreva, pri dečkih in deklicah prav izdatne uspehe.

Žaloigra v Gruškovju

Maribor, 19. oktobra.

Pred malim senatom tuk. okrožnega sodišča se je dokončala danes tragedija, ki je dne 15. julija letošnjega leta v Gruškovju v ptujskem okraju razburila duhove tamošnjega prebivalstva. Zagovarjal se je pred sodniki 52-letni posestnik Jožef Kozel radi prekoračenja silobrana, v katerem je usmrtil lovskega čuvaja in svojega soseda Jakoba Perneka. Za današnjo razpravo je vladalo v Gruškovju in tamošnji okolici izredno zanimanje ter je bilo klicanih k sodišču 10 prič-očividcev. Dejanje, ki obtežuje Kozela, je naslednje: V Gruškovju je imel Kozel za soseda lovskega čuvaja in posestnika Jakoba Perneka, ki ga vsi slikajo kot zlobnega in nevarnega človeka. Kozel je živel skrajša s Pernekom v dobrih odnosih ter mu je celo podpisal kot porok pri neki posojilnici zadolžnico, na podlagi katere je dobil Pernek potem posojilo. Ker pa Pernek ni izpolnjeval svojih obveznosti, je moral Kozel zanj večkrat plačati obresti, kar seveda ni napravilo z veseljem obrazom. Nastali so iz tega spori, ki so privedli celo do spopada, v katerem je Pernek Kozela hudo pretepel. Ko je nekaj dni pred usodnim spopadom Kozel zopet moral plačati za Perneka obresti, ga je prijel, naj mu denar na nek način vrne. Ker pa je poznal Perneka kot nasilneža, ki mu je že večkrat grozil z novim napadom, mu je ponudil poravnavo. Na njegovo ponudbo pa je Pernek snel puško z rame, jo nameril v Kozela ter besedami: »To je moja poravnava«, napel petelina. V tem trenutku je Kozel priskočil, mu iztrgal puško ter ga udaril s kopitom parkrat po glavi, da se je kopito zdrobilo. Pernek je padel, ko pa je segel v žep po nož ter skušal vstati, je Kozel zgrabil blizu ležeco motiko in udaril še parkrat nasprotnika po temenu. Pernek je obležal z razbito lobanjo ter kmalu umrl. Kozel se zagovarja s silobranom. Tudi vse priče, ki jih je sodišče v stvari zaslišalo, so izjavile, da bi bil Pernek nedvomno streljal na Kozela, če ga ta ne bi bil prehitel. Radi tega je sodni dvor upošteval olajševalne okoliščine ter Kozela obsodil le na 6 mesecev zapora. Državni pravdnik pa se s sodbo ni zadovoljil ter je prijavil priziv.

Ptuj

Težka telesna poškodba. V ptujsko bolnišnico so prepehali 60 letnega Franca Krajčiča in njegovega brata 40-letnega Martina Krajčiča iz Prvencev. Imenovana je včeraj proti večeru napadel neki možki, ki ju je z nožem obdelal tako nečloveško, da sta obeležala v mlaki krvi.

Zalo sejo za blagopokojnim kraljem Aleksandrom je imelo Prosvetno društvo Sv. Vid pri Ptuj v nedeljo 14. oktobra t. l. Dne 21. t. m. pa priredi isto društvo in eicer ob 15 v Slomškovem domu žalno komemoracijo za blagopokojnim kraljem Aleksandrom.

Zimska sezona

Centralna kurjava

Radiotermalno kopališče Dolenjske Toplice pri Novem mestu

Izborni uspehi zdravljenja, posebno pri revmatizmu, išiasu, protinu (gibt), živčnih ter ženskih boleznih h. Moderna električna terapija. Tekoča hladna in topla voda v sobah. — Na željo tudi serviranje v sobah

Dijak Jeza ni v zvezi z atentatorji

Maribor, 20. okt.

Inozemsko in naše časopisje je poročalo, da je bil na Holandskem aretiran neki Jeza, po rodu Jugoslovčan, ki ni imel potnega lista ter je osumljen, da je v zvezi z atentatorji na pokojnega kralja. Stvar se je pa sedaj že pojasnila ter se je ugotovilo, da je bil vsak sum neupravičen. Jeza je doma iz Ptuja ter študira, je pa tudi slikar. Odsel je z doma letos po leti ter se napotil v nekem bohemskem gonu, ki je lasten njegovemu značaju, po svetu brez potnega lista. Preromal je tako nekaj držav do Holandske, kjer so ga sedaj aretirali in tudi najbrže že izpustili. Naše oblasti so zaslišale tudi njegovega brata v Ptuj ter se je izkazalo, da so bile vse domneve holandske policije neosnovane.

Uboj pri Ptuj

Dne 19. t. m. okrog 22 se je vračala proti svojemu domu skupina fantov, ki je kuhala koruzo pri posestniku Antonu Senekoviču na Sp. Hajdini. Med fanti je bil tudi 19 letni posestnika sin Peter Metličar. Ko so prišli do križišča občinske ceste, ki vodi skozi vas, je prišel za njimi okrog 25 let stari Lamprecht Maks iz Sp. Hajdine. Takoj za tem je nastal prepri, iz katerega se je razvil pretep, pri katerem je Lamprecht sunil Metličarja z nožem tik pod vratom v prsni koš s tako silo, da se je Metličar zgrudil in v 10 minutah izkrmavel. Truplo ubitega Metličarja so prenesli v mrtvašnico na Hajdini. Ubijalec Lamprecht je takoj po izvršenem činu pobegnil in ga orožniki do sedaj niso mogli izelediti.

Školja Loka

Poročila se je te dni gdca Ankele Hermina z g. dr. Karlom Pintarjem, zdravnikom iz Cerknice. Mlademu paru želimo obilni božji blagoslovi!

V Gabrku še vedno i šolekega pouka.

V najkrajšem času začno poslovati »Ljudska kuhinja« v prostorih »Društvenega doma«. Kuhinjo bodo vodile č.č. šolske sestre iz Maribora. To socialno ustanovo vsem toplo priporočamo!

Ravno na obletnico sv. misijona 21. oktobra bo v mestni župni cerkvi celodnevno češčenje sv. Rešnjega Telesa, kar bo odslej vsako leto.

Zavod sv. Terezike v Ponikvah

V ta zavod prejema stare, onemogle, poškodbane in okrepne potrebne osebe. Zavod ima dva razreda: 1. in II. V drugem razredu se plačuje po 10 Din dnevno. S tem zneskom je plačana hrana, stanovanje, pranje perila in postrežba. Vsaka oskrbovana oseba mora imeti lastno perilo in obleke. — Za I. razred je na razpolago več sobe z eno posteljo in boljšo hrano po 20 Din dnevno. Zavod ima duhovnika, ki je v vseh dušnih potrebah stanovalcem na razpolago. Vsakdo je lahko vsak dan pri sv. maši in sv. obhajilu, če hoče. Postrežba je skrbna in vestna. V zavodu je kopališče z mizjo in toplo vodo (banje in prhe).

Zavod leži v jako lepem kraju sredi smrekovih gozdov blizu vasi Ponikve ob potoku Rašica. Vodi jo usmiljene sestre svetega Križa, ki vsem oskrbovanec vestno in skrbno strežejo. Zavod ima pripravno železniško zvezo Ljubljana—Dobrépolje ali avtobusno zvezo Ljubljana—Rašica. Treba je pa vedno prej javiti z dopisnico in navesti točno čas prihoda, da se pošlje voz na postajo. Železniška kakor avtobusna postaja sta oddaljena 20 minut od zavoda. Pisma je treba nasloviti na: Zavod sv. Terezike v Ponikvah, p. Videm-Dobrépolje. Vsa pojasnila Vam daje zavod. Lahko pa dobite pojasnila tudi v pisarni Dobrodelnega društva »Varstvo v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta št. 17. Zavod je namenjen vsem brez razlike vere, narodnosti in stanu. Ker je v zavodu Zdravstveni dom, se bo klical zdravnik iz Zdravstvenega doma, ako kdo zboli.

Kake ljudi sprejemamo v Zavod sv. Terezike?

1. Občinske reveže. Ljudje pridejo na razne načine na rame občine, nekateri po lastni krivdi, dočim drugi brez lastne krivde. Občine imajo dolžnost, skrbeti za vse onemogle reveže, ki nimajo nikakega premoženja ali svojcev, ki bi zanje skrbeli. Da se občinam priskoči na pomoč v tem oziru, se je postavil Zavod sv. Terezike v Ponikvah, ki rad sprejme v oskrbo občinske reveže.

2. Kotarje. Marsikje se mladice (novi gospodar, nova gospodinja) ne razumeje s starišic (starišic očetom, staro materjo). Žive v neprestanem razporu med seboj. Radi bi se starišic umaknili, pa se nimajo kam. Zavod sv. Terezike tako kotarje ali kotarice rad sprejme v svoje okrilje, kjer bodo v miru in zadovoljnosti preživeli zadnje dneve svojega življenja.

3. Stare dekle, kuharice, hlapce, Marsikateri človek služi vse svoje življenje, dokler mu moči ne poidejo. Pride starost, pride onemoglost, kam sedaj? Svojceve nimajo. Naš zavod jih rad sprejme.

4. Upokojenec in upokojenka. Marsikateri upokojenec ali upokojenka se nima kam dati. Po zelo ugodni ceni bo pri nas našel vse, kar sedaj morda pogreša. Pri nas je zdrav kraj, čist zrak, imel bo za 20 Din dnevno prijazno sobico, dobro hrano, vestno postrežbo, lepe sprehode po smrekovih gozdovih, kopališče, knjižnico, zdravniško in versko pomoč itd.

5. Uradniške vdove. Za 20 Din dnevno bodo dobro oskrbljene v vsakem oziru.

Pripomnimo, da bolnikov in oseb, ki imajo kakšno nalezljivo bolezen, ne sprejemamo.

Vodstvo zavoda sv. Terezike v Ponikvah p. Videm-Dobrépolje.

Ali Vam je znana NIVEA šola za telesno vzgojo?

Biti lepa, biti vitka in ravna, korakati veselo in razpoloženo, z lahkimi korakom, sveže in elastično — to je želja nas vseh. Tu vam pomore Nivea-šola za vzgojo telesa: 12 dobro premišljenih vežb, ki jih lahko vsakdo izvede. Te poživljajo telo, ustvarjajo veselje do življenja in radosten telesni občutek. — Ta prospekt lahko dobite v lekarnah, drogerijah in parfumerijah ali pri izvrški: JUGOSL. P. BEIERSDORF & Co. d. s. o. j., Maribor — Gregorčičeva ulica šte. 24.

Lepa in vitka NIVEA-šola za telesno vzgojo.

Mariborske vesti:

Češkoslovaška delegacija v Mariboru

Maribor, 20. oktobra.

Včeraj popoldne je potovala skozi Maribor češkoslovaška delegacija, ki je prisostvovala v Belgradu pogrebnim svečanostim za blagopokojnim kraljem. Dva salonska vagona delegacije sta bila priklopljena zagrebškemu brzemu vlaku. Prispeli so v Maribor ministrski predsednik Malypeter, šef njegovega kabineta dr. Srdinek in osebni tajnik predsednikov Matas, dalje vojni minister Bradač z adjutantom Kvaplom, pravosodni minister dr. Derer, generalni inšpektor češkoslovaške vojske general Sirovy, šef generalnega štaba general Krejčí s svojim prvim namestnikom generalom Husarekom in načelnik štaba generalnega inšpektorata general Mraženka. Spremljali so jih konje-

niški general Milan Vukovič ter tajnik našega zunanjega ministrstva Milivoj Naumovič in Mirko Avakumovič. Mariborsko občinstvo za prihod češkoslovaške delegacije ni vedelo. Na kolodvoru so bili pri sprejemu poveljnik mesta general Hadžić z nekaterimi častniki, okrajni glavar dr. Senekovič, policijski predstojnik Radošević in vodja obmejne komisarijata Krajnovič. Člani češkoslovaške delegacije so ostali v vagonih ter niso izstopili. Predstavniki naših oblasti so pozdravili ministrskega predsednika Malypetra in ostale člane delegacije v vozovih. Po običajnem postanku je vlak z delegacijo bratske države nadaljeval vožnjo proti meji, dočim so naši spremljevalci ostali v Mariboru ter so se danes vrnili nazaj v Belgrad.

□ Maribor Kristusu Kralju. Maribor se je lani, na praznik Kristusa Kralja veličastno poklonil Kralju veselja — Kristusu. Letos zunanje manifestacije radi žalosti, ki nas je zadela z nenadno izgubo našega milega vladarja, odpade, pač pa naj bo samo cerkvena proslava tem bolj dostojanstvena in prisrčna. Praznik se bo obhajal v naslednjem obsegu: 1. Zvečer pred praznikom (dne 27. oktobra ob 6) bo v Alojziji cerkvi večerna pobožnost (pridiga in litanije z blagoslovom) za dijake in izobraženstvo. 2. Na praznik jutraj ob 6 bo v stolni in mestni župnijski cerkvi služba božja z zadostilnim sv. obhajilom. K skupnemu sv. obhajilu se vabijo vsi verniki, zlasti pa člani vodstev Kat. akcije, Apostolstva mož in fantov, FKA, Slomškovega okrožja, Marijinih družb itd. Za dijake in izobraženstvo bo služba božja s skupnim sv. obhajilom ob pol 7 v Alojziji cerkvi. Ob pol 10 bo v stolni in mestni župnijski cerkvi slavnostni cerkvi slavnostna pridiga in pontifikalna sv. maša. Oboje bo opravil prevz. g. vladika lavantinski. Udeležba naj bo polnoštevilna, vabijo pa se zlasti kat. združenja, da pridejo z zastavami. Za sv. spoved bo prilika že zvečer pred praznikom v župnijskih cerkvah, v Alojziji cerkvi in pri oo. jezuitih. — Mariborčani! Počastimo Kristusa Kralja in ga goreče prosimo, naj zlasti v teh žalostnih dnevih razprostrta svoj kraljevski plašč nad našo drago domovino. Mir Kristusov v kraljestvu Kristusovem!

□ Spomenik viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Pod neodoljivim vtisom mučeniške smrti našega vladarja in veličastnih in mogočnih izrazov ljubezni, spoštovanja in hvaležnosti, ki jih je pokazal naš narod brez razlike stanu v teh dneh, se je sestel Oblastni Odbor Narodne odbrane dne 18. t. m. po končanih pogrebnih svečanostih in sklenil takoj začeti akcijo za postavitve dostojnega spomenika viteškemu vladarju Zedinitelju in mučeniku. Spomenik naj bo viden izraz naše ljubezni in udanosti do našega velikega pokojnika in glasnik teh občutkov poznim rodovom.

□ Vasja Pirc gre v Moskvo. Mladi naš šahovski vele mojster Vasja Pirc je dobil častno povabilo, da sodeluje pri velikem mednarodnem turnirju v Moskvi.

□ Umrli so v Mariboru: železniški uradnik Ivan Slokan, star 65 let, posestnica Antonija Fasman, vdova drž. žel. uradnika Ana Adamič v starosti 79 let, ter kočijaž mestnega pogrebnege zavoda Alojz Grah, star 73 let. Naj počivajo v miru!

□ Pevsko društvo »Maribor« začne prihodnji teden zopet z rednimi vajami ob običajnih dneh.

□ Poročila sta se v frančiškanski baziliki g. Karol Wesiak, sin uglednega mariborskega industrijalca in gospodinja Hilda Nedog, hčerka lastnika kemične pralnice in barvarne. Mlademu paru naše iskrene častitke.

□ Nov kino v Mariboru. Mestni upravni odbor je na svoji zadnji seji prepustil dvorano Apolo kina tukajšnji Zvezi kulturnih društev v svrhu prirejanja kino-predstav.

□ Dvorana v Zadrudni banki prenovljena. Zadrudna gospodarska banka je dala dvorano v svojem poslopiju na Aleksandrovici 6 lepo in okusno preurediti, da dela sedaj čast lastnici kakor slikarju Paherniku, ki je prenovitvena dela izvršil.

□ Razpis službe. V mestnem vojaškem uradu na Slomškovem trgu dobijo zainteresirani informacije glede sprejema gradbenega inženirja v svojstvu uradnika v službo pri referentu inženirstva pri poveljstvu Dravske divizije v Ljubljani.

□ Nočno lekarniško službo vrši v prihodnjem tednu od 21. do 28. oktobra Savostova »Magdalenska lekarna« na Kralja Petra trgu.

□ Mestno olupovalno društvo v Mariboru je imelo v četrtek, 18. t. m. žalno sejo za blagopokojnim viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem.

□ Ljudska univerza v Mariboru prične z rednim delom zopet prihodnji teden. Kot je bilo že javljeno, predava v četrtek naš odlični zgodovinar dr. Ljudevit Hauptman, univerzitetni profesor iz Zagreba o položaju Evrope leta 1914. Predavanje se vrši v četrtek in petek, 25. in 26. t. m.

□ Tečaj za moderno aranžiranje izložb. Slovensko trgovsko društvo v Mariboru priredi na splošno željo letos zopet tečaj za moderno aranžiranje izložbenih oken. Tečaj se bo vršil v prostorih Trgovske akademije ter se prične v četrtek 25. oktobra ob 20. Poudar se bo vršil v tehnik krep-papirja, dekorativni in plakatni pisavi, reklamnem pomenu besede v izložbi (slogani), pravilni uporabi pomožnega materiala, kaširanju, lepilju in klejenju, učinkoviti uporabi škropljene tehnike s posebnimi opozorili na izdelovanje modernih podestov in drugih pripomočkov iz starih zabojev in desk, cenenege dekorativnega ozadja, pravilno ravnanje z blagom v dekorativne svrhe ter tehnika spe-te obleke. Interesenti naj se pravočasno prijavijo, ker je število udeležencev omejeno.

Prijave sprejema tajnik g. Ambrožič v društveni pisarni, Jurčičeva ulica 8/L, levo.

□ Novi tovarniški dimnik morajo podreti. Tovarna Hutter in drugi gradi poleg nove kotlarne nov orjaški dimnik, ki je visok 72 metrov. Dimnik je bil te dni gotov, komaj pa so odstranili gradbene odrse, se je pokazala usodna napaka. V višini 30 metrov od tal ima dimnik koleno ter je vrh nagnjen za 60 cm od navpičnice. Dimnik se je nagnil naravnost nad tovarno klot. Radi nevarnosti so morali začeti včeraj dimnik zopet razdirati. Razdrli ga bodo zopet do višine 30 metrov, kjer se je upognil. Strokovnjaki ugibajo o vzroku te napake. Morda je v materialu, mogoče pa tudi radi vremenskih nepravil. Tovarniške dimnike znajo graditi le specialno izvežbani delavci. Omenjena je zidala neka ljubljanska firma, ki ga mora sedaj razdirati na svoje stroške in potem z lastnimi sredstvi zopet znova sezidati.

Celje

□ Danes ob pol 9 jutraj vsi na žalno svečanost v spomin viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v veliki dvorani Ljudske posojilnice, ki jo priredi Ljudska čitalnica.

□ Zanimanje za celjsko orglarsko šolo v daljnem svetu. Dokaz, da je naša orglarska šola znana ne samo v ozkih mejah naše majhne slovenske domovine, je pismo, ki ga je prejel 19. oktobra t. l. vodja g. Bervar iz daljne Avstralije. Neki hrvaški izseljenec se zanima v tem pismu za celjsko orglarsko šolo in vprašuje, kakšni so pogoji za sprejem in kaj vse nudi šola orglarskim učencem. To pismo, ki je prišlo iz Avstralije, ni edini primer, temveč je šola vprav v zadnjih letih dobila že več takih odličnih priznanj, ki delajo posebno čast jubilanu 70 letniku, skladatelju in organistu celjske opatijske cerkve g. Karlu Bervarju.

Zapomnite si!

Valentin HLADIN - Celje

Prešernova ul. 14

domača manufakturna trgovina nas obvešča, da je ponovno znižala cene jesenskemu in zimskemu blagu. Zato Vam priporočamo, da si nemudoma ogledate blago, dokler je zaloga še popolna. Vabimo Vas v Vašem lastnem interesu, da ugodne ponudbe ne prežete in se je čimprej poslužite.

□ Umrli sta: Pred grofijo 6 je umrla ga. Pollandt Frančiška, 73 let, trgovka, na Kralja Petra cesti 31 pa ga. Woschnagga Ela, 59 let, posestnica. Zadržna je bila soproga bivšega lastnika Woschnaggove tovarne v Sočanju, sestra zdravnika dr. Negrija in mati ge. Rakuscheve ter g. Woschnagg, uradnika v mestnem mlinu. Pogreb prve bo danes ob 15 na mestnem pokopališču, g. Woschnaggove pa jutri v ponedeljek ob pol 4 popoldne iz hiše žalosti na mestno pokopališče. N. v. m. p.

□ Žalna seja Ljudske čitalnice. V petek zvečer je imela Ljudska čitalnica žalno sejo za pokojnim vladarjem. Predsednik, prosv. insp. v p. in ravnatelj Mohorjeve tiskarne, dr. Kotnik, se je spominjal tragične smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in sporočil, da je v imenu čitalnice izrekel sožalje sreskemu načelniku.

□ Važno za rekrute-dijake. Poveljstvo celjskega vojaškega okrožja je dostavilo celjski okoliški občini sledeči dopis: Pri letošnjem vpoklicu rekrutov dijakov v kadroško službo se je ugotovilo, da so bili med temi vpoklicanci tudi takšni, ki še niso dokončali svojih študij, odnosno šol. Radi tega so ti vpoklicanci imeli nepravilne in so zaradi tega nastali nepotrebni prepisi. Da se v bodoče izognejo vsem tem nepravilnim in nepotrebnim prepisom, se poziva vse one rekrute-dijake, ki so roj. od 1908 do 1914 in ki še do danes niso prinesli dokazov rednega šolanja, da to store takoj in to najpозneje do 10. novembra t. l.

□ Nesreča in napad. Strašek Miha, 66 letni delavec v tovarni kopit v Loku pri Zidanem mostu, je v petek podiral v gozdu drevesa; pri delu mu je padel hlood na levo nogo in mu jo zlomil. — Ko je šel 57 letni posestnik Slander Ivan iz Grajske vasi proti domu, ga je v bližini hiše napadel neki možki z motiko in ga poškodoval po levi roki.

□ Pričela se je sezona plesov in plesnih vaj. Za isto si preskrbite za plesne toalete Crepe de Chine po 34 Din v Trgovskem domu Stermecki, Celje. Zahtevajte vzorce in cenik.

Poizvedovanja

Molttenik, mala oblika, je bil v petek jutraj poznabljen v stolnici v eni izmed prvih možkih klopi nasproti prižnice. Oseba, ki ga je shranila, naj ga radi dragih spominov, ki so v njem, odda v zakrlisti ali v upravi »Slovenec«.

Nalga se je na Mirju damska umijena rokavica. Dobi se v upravi Slovencev.

Tri smrtne nesreče

Maribor, 20. okt.

V Jelovcu se je smrtno ponesrečila Marija Plavčak, žena malega posestnika. Plavčakova je delala pri sosedu Jazčiču ter se je vračala v pozni noči domov. Pot je vodila čez potok, ki ima 4 metre globoko strugo. V temini je Plavčakova zgrešila brv ter padla v globino. Pri padcu je udarila z glavo s tako silo po kamnu, da si je prebila lobanjo ter je obležala na mestu mrtva. Mož jo je čakal vso noč v nemiru, jutraj na vse zgodaj pa je poslal svojega malega sinčka k sosedu vprašati, kaj je z ženo. Komaj pa je otrok prišel do kakih 200 metrov oddaljenega potoka, je našel mater poleg brvi v globini struge mrtvo.

Drugi slučaj nesrečne smrti se je zgodil v Dobravi, žrtve pa je šele 2 meseca star otročiček.

Mladi posestnik Franc Karneker je prišel domov vinjen ter se je sporekel z ženo. Polil ji je v stidilniku ogenj ter jo napodil iz hiše. Žena je šla v jezi na seno spat, v sobi pa je ostal sam mož z dvema otrokoma. Najmlajša, dva mesečna Marija je spala na materini postelji sama. Otroci se je po noči obrnil ter padel s postelje na glavo. Obležal je na mestu mrtvega, kjer ga je naslednjega jutra našel prestrašeni oče.

V Kočni pri Vrholah so našli posestnika Edmunda Florjančiča mrtvega, vtopljenega v mlaki. Očitvidno je padel v mlako močno vinjen ter je utonil. Preden je šel Florjančič usodnega dne od doma, se je še poslovil od otrok z besedami: danes me zadnjič vidite. Domnevajo radi tega tudi samomor, kar je pa radi plitve mlake, v kateri je našel smrt, izključeno.

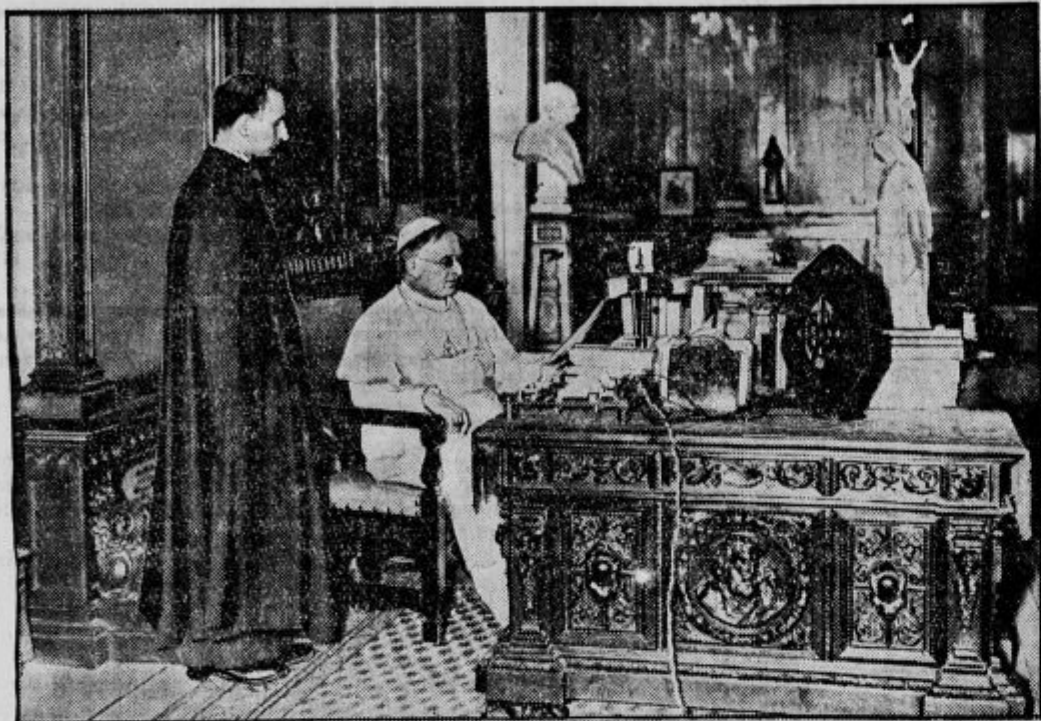
Veličastno slavlje v Buenos Airesu

Največji evharistični kongres

Od 10. do 14. t. m. se je v Buenos Airesu, glavnem mestu južnoameriške republike Argentine, vršil svetovni evharistični kongres, ki je bil od vseh dosedanjih največji in versko najbolj pripravljen.

V nedeljo 14. t. m. je bil zadnji dan kongresa in njegov višek. Že v zgodnjih jutranjih urah so se zbirali ljudje po cerkvah k sv. obhajilu. Samo v nadškofijski stolnici je obhajalo 80 duhovnikov. Ta dan zjutraj je pristopila k sv. obhajilu vsa argentinska armada, z generali na čelu. K obhajilni mizi je pristopil s svojo

ženo sam predsednik republike. Vse to se je zgodilo v zgodnjih urah, da so ljudje pripravljeni šli na zadnje zborovanje v ogromnem parku Palermo na severni strani mesta. Po mestnih bolnišnicah je bilo ta dan 70 maš s sv. obhajilom; duhovniki so hoteli s sv. popotnico na zasebne domove bolnikov, celo v vseh 4 kaznilnicah so obhajali kaznjence. Toda tudi po deželi in po drugih mestih so se ljudje zgrinjali okrog obhajilnih miz. Na tisoče »gavhov« (kravjih pastirjev na konjih) je prijezdilo na pristave k sv. maši in obhajilu.

Sv. Oče govori po radiu besede miru in blagoslova zborovalcem na svetovnem evharističnem kongresu v Buenos Airesu.

Milijonske množice k sv. maši

Med tem pa se je vsipala proti parku Palermo, kjer je ob 10 dopoldne bila slovesna papeževa maša, nepregledna množica ljudi. Avtomobilov, ki so semkaj pripeljali udeležence. V svoji deset minut dolgi pridigi je kardinal legat naglašal važnost kraljestva Jezusa Kristusa. Cesar iz toliko ran krvaveči svet potrebuje, je Kristus-Kralj, neumrljivi Bog stoletij! Evharistični kongres v Buenos Airesu je mogočen klic za Kristus-Kralja. Pred njegovim kraljestvom se ustavi vsaka propaganda prevratnikov, je poraženo vsako zlo. Vera bo slavila zmagovalce. Zborovanja tega kongresa so nekaj odsvit dneva zmagovalstva, ko bodo verniki klicali: Hozana — ker je Njegovo kraljestvo zmagalo. V Njegovem kraljestvu vlada mir med človekom in svobodo. Zato se mora svet preokreniti v smislu božjega srca. Evharistija pa je najboljša pot, da dosežemo mir, ki bo objel ves svet.

Med sv. mašo so k povzdigovanju zapele srebrne trobente kakršne done v cerkve sv. Petra v Rimu ob velikih praznikih. Na koncu pa je papežev legat podelil blagoslov. Točno ob tri četrt na 12 se je iz zvočnikov oglasil glas, naj množice mirujejo, ker bo spregovoril sv. Oče iz Rima.

V naslednjem hipu so zvočniki že oddajali papežev nagovor, katerega je govoril v Vatikanu po radiu za ta kongres. V nagovoru je sv. Oče obsodil prelivanje bratske in kraljevske krvi ter opominjal k miru. Ko je končno sv. Oče izpregovoril besede: »Blagoslovi naj vas vsemogočni Bog, Oče in Sin in Sveti Duh« so množice padle na kolena. Vse je bilo do srca ganjeno, ko se je prvič tisoče kilometrov daleč glasila očetova beseda, govorjena zbranim milijonskim množicam.

Sklepi zadnjega zborovanja

Po službi božji so bile prebrane želje kongresnega izvršilnega odbora: Na nasipu ob vletoku Rio de La Plata naj se postavi ogromen križ, ki imej obliko ladje. V notranjosti ladje naj se zgradi evharistična kapela, v kateri naj se opravljajo molitve za zmago evangelija, miru in splošne edinosti. Na vsak spominski dan odkritja Amerike naj se vsako leto bere maša sv. Križa. Ta predlog so pozdravljali milijoni z mahanjem robcev.

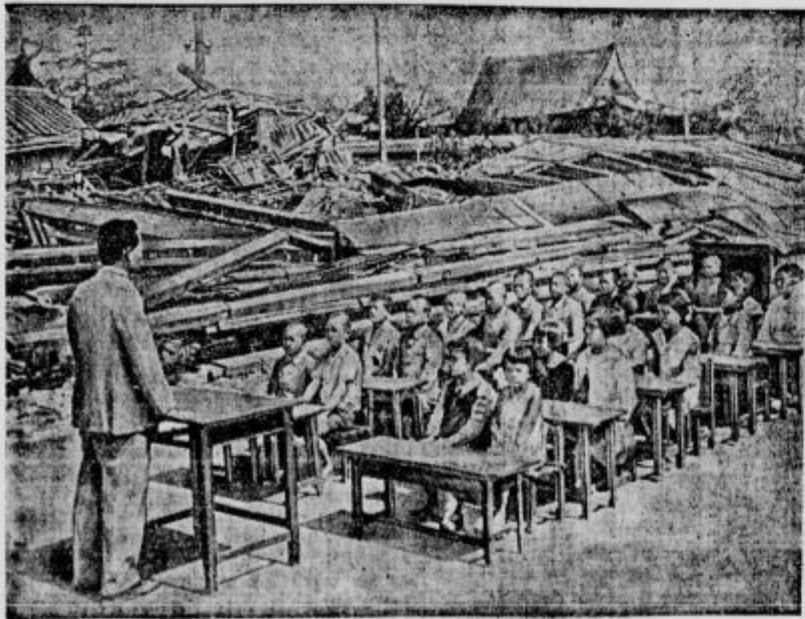
Nato je nastopilo več govornikov, med njimi nadškof iz mesta Santa Fé. Govoril je o predmetu: »Kristus Kralj« v zgodovini latinske Amerike in posebej Argentine. V svojem govoru je omenil med drugim tudi vojsko, ki divja med Bolivijo in Paragvajem, ki ju pa bo zedinil duh Jezusa Kristusa. Po govoru je napovedovalec radijske postaje naznanil, da so vojaki obeh držav v Chacu prenehali z boji, da po radiu poslušajo te govore. Poleg tega so se v sedanjem stanovanju paragvajskega škofa zbrali nadškofje in škofje iz Bolivije in Paragvaja na bratski pomenek.

Veličastna sklepna procesija

Pet dni trajajoči evharistični kongres se je končal z veličastno sklepno procesijo, ki se je ob petih popoldne začela pomikati izpred cerkve »Nuestra Senora de Pilar«. Udeleženci so se zbrali na treh ogromnih zbirališčih. Ob treh so bili že vsi prostori polni. Nato se je začela skupna ura molitve, nakar so ob pol 5 zazvonili vsi zvonovi. Malo pred peto je stopil v Marijino cerkev kardinal legat, da sprejme monštranco.

Spremljal ga je predsednik republike general Augustin Justo. Ob petih je procesija korakala proti parku Palermo.

Sprejaj se je peljala sto let stara državna gala kočija, katero so za to priliko vso obnovili. V kočiji se je vozil 6 metrov visok križ. Za kočijo, ki jo je vlekel 6 vrancev, je jezdilo 40 gardistov v paradi. Za njimi je šla godba 120 godcev in polkovne zastave pod poveljstvom 5 pol-

Pouk na razvalinah šole

Kakor je znano, je ob zadnjem tajfunu na Japonskem bilo podrtnih na tisoče hiš, med njimi tudi šol. Učenci so bili nekaj časa brez pouka. Dolgo bo še trajalo, preden bodo na novo zgradili šole. Zato so po mnogih krajih (na pr. v Tenoi, odkoder je poštena ta podoba) uvedli pouk kar na prostem, takorekoč na razvalinah podrte šole.

kovnikov. Ob strani je čakalo 40.000 katoliških vojakov argentinske armade, kateri niso šli v procesijo, ker ni bilo več ne prostora ne časa. Pač pa je šla vsa generaliteta ter 300 kadetov armade in mornarice. Za kadeti je šlo 5000 dečkov, ki so nosili sveče, prepasane s trakovi v papeževih barvah. Tem je sledilo 2200 duhovnikov, nato pa škofje, nadškofje in kardinali.

Pod belo zlatim baldahinom je nosil kardinal Pacelli dragoceno monštranco z Najsvetejšim. Baldahin je nosilo 8 visokih argentinskih uradnikov. Čete ob strani pa so izkazovale Najsvetejšemu vojaško čast. V zraku so brneli motorji vojaških letal, iz katerih so letalci metali cvetje na procesijo. Za procesijo je korakal argentinski predsednik general Justo v beli uniformi, prepasan s svilen pentljo. Z njim so

Misijonarjevi doživljaji med Kanaki - Ljudožrci na Novi Gvineji

Med divjaki iz kamene dobe

Noben potopis raziskovalcev neznanih dežel, nobena indijanska povest ne vsebuje tako zanimivih doživljajev — ki so vrhu tega popolnoma resnični in jim ni ničesar pridejano — kakor pisma in poročila katoliških misijonarjev. To je tudi naravno, saj prihajajo dostikrat v kraje, ki so še popolnoma nedotaknjeni po kakršnikoli civilizaciji, in vrhu tega žive misijonarji leta in leta v neposrednem stiku z divjaki in poludivjaki. Komaj si moremo predstavljati, kaj vse se odpira njihovim očem. Prezani so izredno veliki in se zde kakor hudiči — saj z Nove Gvineje.

Vse je tukaj nenavadno — tako piše. Ljudje so lepo okrašeni s pravičnimi liki, ki jih vrežejo so po vsem telesu, posebno pa po obrazu namazani z rdečo barvo. Krojačev in čevljarjev tu ne poznajo. Na vrhovi nanizani šopi trave so edina obleka ženske. Moški nosijo pas iz ličja. Ob velikih narodnih slovesnostih pobarvajo pas s črno barvo. Za pasom tiči marsikaj, med drugim kamenita sekira. Če visi na njej nit iz ličja, je to znamenje, da bo z njo ubit človek.

Konice pšice in kopja izdelujejo iz škol in trdega kamena. Za mojega prihoda, Kanaki še niso poznali železa, in zato tudi ne noža in sekire po naših pojmihi. Pšice in njihove konice so lepo okrašene s pravičnimi liki, ki jih vrežejo z ostrimi podganjimi zobmi.

Psi z rogovi

Slednjič smo bili z domačini tako daleč, da so mi začeli pošiljati svoje otroke v pouk. Veliko so k temu pripomogle majhne pisane igrače, steklene koralde, ogledalca, zaponke in — sladkorčki. Začeli so prihajati v takih množicah, da sem moral takoj ustanoviti kar tri razrede. Na vse rano sem sedel z njimi v senci visokih kokosovih palm, večji so sedeli zadaj, manjši spredaj, najmanjši pa kar na ramah velikih. Med poukom, ko sem jim skušal v njihovem jeziku razložiti znamenje sv. Križa in jih naučiti pozdrava — so zaspali, ne samo zaradi vročine, marveč v prvi vrsti zaradi lakote. To so mi povedale njihove kumrne nožice in ročice, ki so visele nizdol kakor drobne palčice. »Ljudstvo se mi smili,« sem si dejal. Iz Nizozemske Gvineje sem si preskrbel nekaj lepih koz. Po dolgi vožnji po morju so slednjič srečno dospeli vse žive. Ko smo jih spravili s čolna, so od veselja, da so čutili pod nogami zopet suha tla, skakale in se prekopicavale kakor nore. Domačini, ki so bili radovedni prišli gledat, so v trenutku izginiti v vrhovih bližnjih kokosovih palm. Zaman sem jim klical, da so koze čisto nedolžne živalice. »Ne,« so mi odgovarjali, »ne pridemo doli, dokler teh psov z velikimi rogmi ne spravijo od tod.« — Koze so izvrstno uspevale in dajale obilo mleka. Zdaj sem mogel svoje male učence krmiti s kozjim mlekom in rižem, ki sem ga dobival z naše glavne postaje. Bilo je veselje gledati, kako so postajali otroci vedno bolj okrogli in krepki.

„Umreti moraš...!“

To je trajalo nekako pol leta. Poglavar, s katerim sem se bil v tem zelo prijatelj, se je mudil s svojimi moškimi podaniki na pohodu za plenom v najoddaljenejšem delu hoste. Pest tobaka mi je bila pridobila njegovo naklonjenost, in dostikrat je sedel na rogovnici v moji kladari ter zadovoljno cmokajoč pospravljaj ostanke mojega kosila. Kratko in malo — domišljaj sem si, da se izvrstno razumeva.

šli ministri njegove vlade in guvernerji vseh 14 argentinskih provinc; dalje pa tudi vsi člani diplomatskega zbora ter katoliški člani narodnega kongresa (osrednjega parlamenta) ter zakonodajalnih deželnih zborov. Po presledku 10 metrov je jezdilo 50 policistov s policijsko godbo. Nato so nastopile množice vernikov, ki jih je bilo zopet več stotisoč.

Zadnji blagoslov

V parku Palermo je kardinal legat Pacelli nesel Najsvetejšo do oltarja vrh stopnic, kjer je zapel zahvalno pesem, katero je zapelo več stotisoč grl.

Glas trompet je naznanil, da bo podeljen zadnji blagoslov. Množica je pokleknila. Počasi so pele vojaške trompete, ko je kardinal dvignil monštranco. Zadnjikrat so se pripognile zastave, vojaki so prezentirali puške. Po blagoslovu je kardinal legat izrekel še kratko zahvalo latinski Ameriki za vsmo, s katero je bil pripravljen ta kongres. Še enkrat je klečeči množici podelil papežev blagoslov in 32. svetovni evharistični kongres je bil končan.

Tedaj je nekega dne ob prvi zori potrkalo na vrata iz kolov moje spalnice: bil je moj črni sluga, ki mi je zasopljeno zaklical:

»Pater, pater! Pridi brž s puško! Kanaki nameravajo z nama nekaj hudega!«

V eni sami minuti sem stal pred vrati z nabito risanico v rokah. Kanaki so se poganjali navzgor po malem griču, na katerem leži naša kočja; vihteli so rožje in strahovito rjaveli. Vide sem, da gre zares, in pustil, da so se približali na petdeset korakov razdalje. Potem sem dvignil puško in dejal:

»Stoj! Prvega, ki se še gane, ustrelim!« Prvi ki se ni več ganil, je bil hrabri poglavar, ki je tekel dotlej spredaj. Spustil je kopje iz rok in obstal kakor vkovan. Tudi drugi so obstali, s so obdržali orožje v rokah.

Povej svojim ljudem, da naj odložijo svoje roke. Ti prideš predme sam.« In sam je tudi prišel. Ostro mu gledam na prste in velim, naj se ustavi pet korakov pred menoj.

»Kaj hočete?«, sem vprašal.

»Umreti moraš!« se je glasil veliko obetajoč odgovor.

»Tako, potem pa mi vsaj povej, zakaj moram umreti!«

»Tolikokrat smo ti že prizanesli; tokrat prav res ni več mogoče; zbor borcev je govoril!«

Jasno mi je bilo, da ima tu svoje prste vmes njihov fetiški duhovnik. Šele nedavno me je bil zahrbtno napadel v hosti. Samo svojemu angelu varuhu in — bikovski sem se imel zahvaliti za rešitev.

»Če že moram umreti, mi boš preje povedal, zakaj; sicer...« in naperil sem puško proti njegovim prsim.

»Nekaj čisto strašnega si storil. Ko smo bili mi odsotni, si krnil naše otroke z mlekom velikih rogatih psov, in zdaj jim rastejo na glavi rogovi. Mi pa nočemo rogatih otrok.«

Kljub resnemu položaju sem se moral glasno zasmejati. »Poglej,« sem dejal, »v otroških letih sem pil samo kozje mleko. Ali imam rogeve?«

»Ne, nimaš jih.«

»Ampak ti jih imaš!« sem dejal sam pri sebi in nato zaslišaval dalje:

»Tale moj sluga je tudi pil kozje mleko, ali ima roge?«

»Ne, nima jih,« je malodušno priznal.

In potem sem velet fantu prinesli žehhtar s kozjim mlekom, ga dvignil do ust in začel krepko piti. Potem sem dal piti tudi slugi, nakar je poglavar prezirljivo ošinil svoje s pogledom ljudi in rekel: »Kanaki so tepeci!«

Ampak tako ceno se mi ni smel izviti. Podal sem mu žehhtar in ukazal, naj pije. Tedaj je do zadnjega izpil, kar je nama ostalo.

Moji otroci so se pa morali ta dan zadovoljiti z vodo iz novoizkopanega vodnjaka.

Mož, ki je filmal atentat v Mareseilu - umrl

Filmski operater Decombs je filmal sprejem kralja Aleksandra v Mareseilu. Mesto sprejema je vjel na filmski trak strašni atentat. Decombs je bil med atentatom v smrtni nevarnosti, saj so atentatorjeve krogle švigale tudi okrog njega. Ko se je vrnil v Pariz, mu je v soboto postalo nenadno slabo. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer pa je kmalu umrl. Zadel ga je možganska kap.

INSERIRAJTE V »SLOVENCU«!

Zakomca Molison, znana letalca, sta priletela na Angleško, odkoder se bosta udeležila orjaške letalske tekme iz Anglije v Avstralijo.

MLADI SLOVENE

Jesen

Jesenski veter ared polja
otožno pesem piska.
Pomlad je daleč proč odšla,
pastirček več ne vriska.

Meglíce sive spuščajo
se nizko nad dobrovo;
kot žalni pajčolanji so...
Le jata vran kričavo

na polju zdaj gostuje še
in vile v tihem gaju
ob zvonkih pesmih rajajo
še vedno kakor v maju...

Zgodba o deklici, ki bi rada postala deček

Zivela je deklica, Lizika po imenu, ki ji ni bilo všeč, da je deklica. Mnogo raje bi bila deček. Zato je dejala mami:

»Daj, mamica, ostrži mi lase!«

In mama ji je odstrigla lase. Zdaj, je mislila Lizika, zdaj sem pa že deček! Toda ko je prišla med dečke, so se ji na vso moč smejali:

»Prismoda, ti si in ostaneš punca!«

Lizika se je nad to nevljudnostjo razpomenjenih dečkov razjezila in se odločila za drzen korak. Hitro je oblekla hlače, prave irhaste hlače, deške nogavice, jopico in klobuk s krivici, ter odšla za pustolovčinami.

Kmalu je naletela na večjo gručo dečkov. Takoj je pristopila k njim in jim moško dejala:

»Vzemite me s seboj! Ime mi je Mihec.«

»Prav,« so dejali dečki. »Mi se gremo lovce in se bojujemo z Indijanci iz drugega konca mesta. Danes je velika bitka.«

Lizika je zakričala: »Hura, na boj!« in odšla s fantiči.

Da jih Indijanci niso videli, ko se približujejo, je morala junaška četa brodirati po močvirnatem jarku, vzdolž mestnega zidu. Liziki pa ni prav nič ugajalo ležati po blatu in odpadkih, kajti četa se je plazila dalje po vseh štirih. Tu so bili pajki, strigalice in mrčes, tako da je Lizika dobivala kurjo polt. Zadaj so jo potiskali dečki. »Pojdij hitreje!« so kričali nad njo in jo nepotrpežljivo suvali. »Čemu pa buljiš neprestano v tla?« Tedaj je Lizika nenadoma otipala na tleh nekaj hladnega in spolzkega.

»Joj, joj!« je prestrašeno kriknila in planila pokoncu, kajti v rokah je držala ostudno krastačo. Indijanci so slišali ta krik in takoj izsledili bližajoče se lovce. Z glasnim bojnim krikom so planili nadnje in jih pogladi v divji beg.

Lizika je tekla med prvimi, kajti strašno se je bala. Ko so bili spet doma, so jo lovci ozmerjali:

»Ti si nam vse pokvaril, nerodnej! Zdaj jih dobiš!«

Lizika se ni mogla več premagati. Bušila je v jok in zatarnala:

»Nikar me ne nabijte, saj nisem deček, saj sem deklica!«

Ko so lovci to slišali, so jo nabili še bolj in jo napodili domov.

Lizika si je mislila: Drugič bo šlo že boljše, drugič napravim vse tako, kakor delajo pravi dečki!

Topot je poskusila pri roparjih. To je bila gruča dečkov v nasprotnem koncu mesta, ki je imela neprestane boje z orožniki. Spet je oblekla irhaste hlače in se predstavila roparjem:

»Ime mi je Mihec. Vzemite me s seboj!«

»Dobro,« so dejali roparji, »tako lahko odideš z nami na boj proti orožnikom.«

Toda orožniki so bili močnejši kakor roparji. Pognali so slednje v beg in ker Lizika ni mogla dohajati svojih pajdašev, so jo orožniki ujeli in jo poslano naštekali.

»Av, av!« je vpila. »Zakaj me tolčete? Saj sem vendar deklica! Sram vas bodi, da tepete deklice!«

»Kaj!« so se začudili orožniki. »Roparji imajo ženske v svoji tolp! In mi smo jih imeli za take junake!«

Vsi so se smejali in se norčevali iz roparjev. Ko so roparji o tem zvedeli, so bili prav tako razkačeni in so se hoteli maščevati nad Liziko. Ta pa jim je pravočasno ušla domov in se jim dobro skrila. Misli si je: Raje ostanem deklica! Z dečki ni nič.

Čez nekaj tednov pa so se v Liziki spet prebudile stare želje. Vse hudo, kar je doživela kot deček, je bilo pozabljeno. Že je bila v irhastih hlačah. Topot je poskusila svojo srečo spet pri lovcih:

»Mihec sem. Z vami ostane!«

Mladi Slovenci odgovarjajo

Kaj se mi zdi najbolj žalostno na svetu? — Majhno, zelo majhno je to vprašanje; toda nešteto odgovorov bi lahko dali nanj. Velik je svet, majhna proti njemu je naša domovina, a vendar se tudi v njej vsak dan zgodi mnogo žalostnih stvari.

Najbolj žalostno se mi zdi, da ljudje pozabljajo, kakšne vrednosti je človeško življenje. Pozabljajo, da je človek dar božji in da ima do njega pravico samo Bog.

Že pri nas Slovenci, ki se smatramo omikane, se dan za dnem dogajajo žalostne reči. Skoraj je ni nedelje brez umora. Kmeti fantje, sosede, se ubijajo z noži, koli, sekirami, z vsem, kar dobi v roke. In ne samo to; še huje stvari se dogajajo. Brat ubije sestro, mož ženo, sin očeta. Ubijajo in pozabljajo, da je človeško življenje nedotakljivo. Nekateri pa se celo zberejo v družbo, ki si stavi za svojo nalogo uničevati življenje vladarjev. Ne zavedajo se, kakšne važnosti je življenje vladarja za državo, za narod, ne zavedajo se, da nosi vladar v svojih rokah usodo svojega naroda. Mogoče se pa tudi morejo tega zavedati...

Zrtev takšnih ljudi je postal naš veliki kralj Aleksander. Morilčeva krogla mu je predrila srce in pod njo je klonilo junaško telo, ki ga niso strli vsi napori svetovne vojne.

Mrtve je naš kralj. Pred dnevi so pripeljali njegove zemске ostanke in jih pokopali v ljubljenski domovini, za katero je živel in za katero je mislil še v zadnjem predsmrtnem hipu.

V duhu se sklanjamo nad njegovo krsto in mu kličemo: Slava tebi, naš viteški vladar!

Ko premišljujem žalostno smrt našega dobrega kralja, se mi zdi, da je to najbolj žalostni dogodek na svetu.

Helena Požlep,
dijakinja V. razreda drž. realne gimnazije v Ptuj.

Kakšne knjige najraje čitam? Jaz najraje čitam knjigo, v kateri je zgodba o »Krojačku vesoljaku«. Potem mi zelo ugaja tudi povest o »Solnčni rožici«, ki je v isti knjigi. Prečitam jo vsak teden enkrat. Prinesel mi je knjigo sv. Miklavž. Ali jo je prišel v. Miklavž k Tebi iskat, striček, kajti na knjigi si podpisal Ti? Sem zelo radovedna.

Mitja Mejak,
učenec III. razreda v Mokronogu.

Kaj se mi zdi najbolj žalostno na svetu? — Na našem pokopališču so pred kratkim pokopali neko mater, ki je zapustila šest otrok. Največji je star trinajst let, najmanjši šele en mesec. Tega najmlajšega niso vzeli s seboj k pogrebu, vsi drugi

pa so bridko jokali nad grobom ljubeče mamice. Nikoli ne bom pozabila žalosti teh revčkov.

Zdaj je zadela ista usoda našega mladega kralja Petra II. in njegova mlajša brata Tomislava in Andrejčka. Kar vidim jih v duhu, kako so bili žalostni, ko so izvedeli strašno novico, da nimajo več dobrega očeta.

Ne morem si misliti, kaj bi bilo z menoj, če bi tudi meni nekega dne nenadoma umrla očka in mama. Najbolj žalostno na svetu ee mi zdi, če izgubi otrok svoje starše.

Damjanka Mede,
učenka V. razreda višje narodne šole v Križah.

Kakšne knjige najraje čitam? — Jaz čitam prav vse knjige, pa naj bodo lepe ali grde. Najraje pa čitam pravljice. Morda boš rekla: »O, ti otrok ti!« Hm, pa nisem več otrok, saj bodim že v II. razred višje narodne šole v Metliki. Saj vem, da tudi Ti rad čitaš pravljice o škrtih, divjih možeh in vilah. Pa tudi zgodovinske in prirodoopisne knjige so mi všeč. Še enkrat pa ponovim: rada čitam vse knjige.

Ivana Hoznar,
učenka II. razreda višje narodne šole v Metliki.

Kaj je najbolj žalostno na svetu? — Zadnjič mi je mama pripovedovala o nekem rudarju, ki je imel pet majhnih otrok in bolno ženo. Zaslужil je v črnem rovu pod zemljo komaj toliko, da je imela vsa njegova družina vsaj enkrat na dan skromno kosilo. Pa je prišlo še huje: gorje nanj. Ubojemu rudarju, ki je že itak komaj preživel svojo družino, so gospodje nekega dne sporočili, da je reduciran, to je odpuščen iz službe. Ko je napočil zadnji dan njegove težke, naporene službe v globokem rovu pod zemljo, kjer ni solnce, ni veselja, se je kakor po navadi poslovil od svojih otrok in od bolne žene ter se napotil z doma. In ga ni videl nihče več: zadnji dan njegove službe ga je zasula zemlja. Mrtvega so prinesli njegovi tovariši iz rova domov. Nesrečna žena in ubogi otroci so obupno zajokali... Kdo zdaj skrbi za te sirote in komu ee smilijo? Bogve...

Ta zgodba o revnem rudarju in njegovi nesrečni družini se mi zdi najbolj žalostna na svetu.

Cilka Vrečar,
učenka meščanske šole v Ljubljani.

(Druge dopise objavimo prihodnjič.)

Nadaljne epise sprejemamo še do četrtega, dne 25. oktobra. Pošljite jih na naslov: Kotičkov striček, uredništvo »Slovenec«, Ljubljana.

Zgodba o zlatniku

Bogat Turek je na stara leta prišel na misel, da bi potoval. Toda komaj je prišel do sosednjega mesta, je doživel prvo razočaranje. Šel je v tamkajšnji kopal, v kateri je mrgolelo služabnikov. Toda le-ti so mislili, da imajo pred seboj navadnega človeka in so ravnali z njim zelo površno in brezbržno. Slabo so ga umili, še slabše odrgnili z otrtačo in namazali z dišavami. Turek je močlal. Ko je odhajal, je položil na mizo zlatnik za 20 piastrov. Ko so kopalški služabniki to opazili, se jim je podaljšal nos. Planili so pokonci in se začeli na vse prelege klanjati odhajajočemu kopalcu. Za zlatnik so se potem med seboj kar tepli.

Druga dne je bogati Turek spet zavil v kopalnico. Topot so ga služabniki vse drugače postregli. Spomnili so se, kako jih je prejšnji dan bogato obdaroval. Umivali so ga z najboljšimi dišavami, milili, otirali z mehikimi brišči in ga naposled mazili z najdragocenejšimi dišavami. Tudi topot je Turek močlal. Ko je odhajal, so služabniki poželjivo obračali oči proti mizi, da bi zagledali zlatnik. Toda Turek je namesto zlatnika spustil na mizo debel pljunek. Ogorčeni so služabniki planili predenj in zahtevali pojasnila, češ, kje je zlatnik. Turek jim je mirno odgovoril:

»Včerajšnji zlatnik je za današnjo potrebo, današnji pljunek je pa za včerajšnjo!«

Igrica s stoli

Za to igrico je treba sedem igralcev in pet stolov.

Po tleh potegnemo ravno črto, na katero sede šest igralcev. Za njimi postavimo v primerni oddaljenosti pet stolov. Sedmi igralec pripoveduje pravljico. Ko izgovori besedo, za katero so se vsi skupaj že poprej dogovorili, na primer pes, volk ali kaj drugega, morajo oni, ki sede na tleh, skočiti pokoncu in steči k stolom. Ker jih je šest, stolov pa samo pet, bo tisti, ki je najbolj neroden, ostal brez stola. Ta izgube iz igre. Drugih pet igralcev igra dalje, seveda samo s štirimi stoli. To ee ponavlja toliko časa, dokler ne ostane samo en stol. Oni, ki zasede ta stol, je zmagovalec v igri.

Darilo za god.

Francek: »Očka, nikar ne povej mamici, da sem ji kupil za god sladkorčke.«

Očka: »Saj ji ne povem. Gotovo jo boš presenetil, kajne?«

Francek: »To ne, ampak sladkorčke sem pohrustal sam!«

Zlata zrna.

Pusti ošabneža, da dviga glavo, dokler ne udari z njo ob nebo.

Zeli prijateljem dolgo življenje, a sovražnikom še daljšega, da jim čne prinese zaslužen kazen. Mnogi govore tako pogosto, da pozabijo misliti.

»Dobro,« so dejali. »Stoj tu pri vratih in pazi, kdaj pridejo Indijanci!«

Lizika se je strumno postavila na stražo in sklenila: Topot se na noben način ne izdam, da sem deklica. Ne bom se bala, ne kričala ne stokala.

Indijancev pa dolgo ni bilo. Lizika je postajala trudna in je na straži zaspala. Med tem so se priplazili Indijanci, planili nanjo in jo ujeli. Niso je pa spoznali in so jo hoteli kot ujetega sovražnika privezati na kol in jo na svoj način »speči«. Toda ko so prižgali krompirjeve pred njenimi nogami in se je pokadil iz njega gost dim — brez planov seveda — se Lizika ni mogla več pregovati. Na vso moč je zakričala:

»Spustite me, saj sem vendar deklica!«

»Aha, torej ti si tista, ki si se takrat prestrašila krastače! Rada bi postala deček, kajne? No, pa nam pokaži, kaj znaš. Prestati moraš tri preizkušnje. Če se ti vse tri po-

Očanec in godec Martin

S pozavno od hiše do hiše
potuje ubogi Martin
in gode, da krasno razlega
se prako gora in dolin.

Pred hišo ee vaško ustavi
in lica na vso moč napne
in piba v pozavno in gode;
v obraz ves zaripel že je.

Ta hip pride mimo očanec,
pred njim ves zavzel obstoji.
Glej, mieli si, revež ne more
ven zvleči te vraže cevi...

Halo, otroci!

Iztahtajte zraven kakšen prav smešen in zabaven konec k dvema slikama, ki ju priobčimo prihodnjo nedeljo. Ena izmed najboljših rešitev bo izrečana za nagrado, vse druge posrečene epise pa bomo objavili.

Rešitve pošljite do četrtega, 25. oktobra, na naslov: Kotičkov striček, uredništvo »Slovenec« v Ljubljani.

srečijo, si prosta in te ne bomo več zasmehovali.

Najprej je morala Lizika plavati z dečki čez neko reko. Plavati je znala dobro in je tako zadovoljivo prestala prvo preizkušnjo. Nato je morala pet minut čepeti v praznem sodu, v katerega so bili poprej nanosili pajkov, črvov, stonog in drugega mrčesa. Ne da bi trenila z očmi, je morala prenašati, ko ji je vsa ta golazen lezla po koži. Tudi to preizkušnjo je prestala. Nazadnje so ji dečki pokazali visoko lipo in ji ukazali, naj spleza nanjo. Lizika je pljunila v roke, objela deblo in se začela vzpenjati kvišku. Toda čim višje je plezala, tem večji strah jo je obhajal. Ko se je naposled toliko opogumila, da je pogledala v globino pod seboj, jo je obšla vrtočglavica. Malo je manjkalo, da ni strmoglavila navzdol. Brž je zajahala bližnjo rogovo in se je trdno oprijela. Tam sedi še danes in se ne upa doli. Če ne verjamete, pa pojdite gledat!

Tri želje

Zivela sta mož in žena, ki sta bila tako revna, da si niti črnega kruha nista mogla privoščiti. Nekega dne je mož dejal ženi:

»Če bi imel vsaj del bogastva, ki ga ima najin sosed, pa bi bil najbogatiji človek na svetu.«

Žena je nevedno odkimala z glavo in zamahnila z roko:

»Ah, kaj bi samo z delom bogastva! Jaz bi rada vse, kar premore najin sosed. Potem bi si kupila najdragocenejše obleke in živela imenitno, ta nikoli tega. Škoda, da dandanes ni več dobrih vil na svetu, ki bi nama pomagale do bogastva. Pomisli, kakšna sreča bi bila, če bi zdajle stopila takšna vila pred naju in nama izpolnila vsaj tri želje!«

Komaj je žena te besede izustila, so se tiho in skrivnostno odprla vrata in na pragu ee je prikazala prelepa žena v dolgi halji, posuti z biseri in diamanti. Neslišno je stopila pred siromašnega moža in njegovo ženo ter ju nagovorila:

»Jaz sem vila Ljudomila. Smikta se mi, siromaka. Hočem vama pomagati. Zaželite si tri reči — in izpolnila vama jih bom. Zapomnita si: samo tri želje. Dobro premislita in preudarita, kaj si želite!«

Na te besede je vila prav tako tiho in skrivnostno, kakor je bila prišla, apert izginila.

Siromaka kar nista mogla verjeti svoji sreči. Če bi ee ne bilo zgodilo pr. belem dnevu, bi bila prepričana, da sanjata. Tako pa...

»Jemnasta, jemnasta,« je začela navdušeno vzklikati siromakova žena, »kaj takega pa še ne! Hitro premisliva, kaj si zaželiš. Zase že vem: rada bi postala lepa, bogata in imenitna gospa.«

Mož, ki je bil bolj skromen in razsoden, jo je posvaril:

»Ne bodi tako lahkomiiselna! Kaj bi s samo lepoto, bogastvom in imenitnostjo? Jaz si raje zaželim zdravja, veselja in dolgega življenja, kate-rega ti samo bogastvo ne more dati.«

»Eh, nikar ne sitnari!« ga zavrne žena. »Kaj ti koristi dolgo življenje, če si reven kot miš?«

»Veš kaj?« svetuje mož. »Odloživa želje do jutri. Tako imava dovolj časa, da dobro premisliva in preudariva, kaj bi si izbrala.«

»Dobro, naj bo po tvojem!« ee je udala žena, čeprav bi bila najraje kar koj preizkusila radodarnost dobre vile. In je pristavila: »Hu, mrzlo je. Treba bo zakuriti peč.«

Naložila je polena v peč in zanetila ogenj.

Potem je k peči pristavila stol in se zagledala v prasketajoči ogenj. In jo je pri tem kar na lepem obšla zapeljiva misel. Polglasno je zamrmala:

»Oh, kako imenitno bi bilo, če bi zdajle kdo prinesel tolesto piško! Ocvrta bi jo — ali bi ee nama prilagala!«

Komaj je žena zadnjo besedo izpregovorila, je, o čudo božje, priletela odnekod tolesta piška in se skobacala v ponev.

»Tristo mačk!« je jezno zaréčal mož. »Pečurubinja nemarna! Zdaj pa imaš! Prva želja je že šla po vodi... Ostaneta nama samo še dve. Hu, kar privoščil bi ti, da ti piška priraste k glavi!«

V tem hipu se je na njegovo največjo grozo uresničilo tudi to. Piška je mahoma skočila prestrašeni ženi na glavo in se ni dala več odstraniti.

»Oh, jaz nesrečnica!« je zavijkala uboga žena.

»Ali naj zdaj takele hodim okrog? Hudobnej, kaj si napravil!«

Mož je eklesano povsili glavo in dejal:

»Bolj neopametnih ljudi, kot eva midva, ni na svetu. Zdaj nama ostane samo ena želja še.«

»In ta želja je, naj mi piška takoj pade s glave! Kaj mi koristi vse bogastvo, če bom morala takele hoditi okrog?«

S klavnim ercem je mož pristal na to. Tretja in poslednja želja je bila izrečena, piška je padla ženi z glave — in bedaka sta ostala prav tako revna, kot sta bila prej.

ZA ŽIDANO VOLJO

Ded se krega

Star očanec na Stajerskem se je napil močnega mošta. V glavo mu mošt ni šel, kajti je bil očanec vajej pijače, pač pa mu je močno obtežil noge. Ko je tako kolovratil po cesti, se je nenadoma zvrnil v jarek. V jarku ležeč se je očanec začel glasno kregati nad moštom (novim vinom):

»Smrkavec nemarni, komaj dva tedna si star, pa si že upaš vreči 70 letnega starčka na tla! Ze zdaj si takšen, kakšen šele boš, ko postaneš starejši! Sram te bodi, fej!«

Trije junaki.

Seestali so ee trije fantiči: Stanko, Tonček in Tinček. Vsak od njih ee je hotel pohvaliti z junaškim dejanjem.

Stanko je dejal: »Nekoč sem preskočil dv> nadstropno bišo.«

»To ni nič,« mu je oponesel Tonček, »jaz sem se nekoč spustil po pajčevini iz letala, ki je letelo tisoč metrov visoko.«

Tinček je pa čisto skromno povedal: »Jaz pa sem se včeraj sam, prostovoljno umil, ne da bi me mama poprej naštekala.«

Kljub temu je mokra

Mama je kupila Cilki kopalno obleko. Ko ee je Cilka šla prvič z njo kopat in začela čortat po vodi, je nenadoma prestrašeno vzklíknila:

»Joj, mama, kopalno obleko imam, pa sem kljub temu mokra!«

Vljuden razbojnik.

Na samotnem kraju ustavi razbojnik nekega gosпода, ee mu spolišljivo odkrije in reče: »Gospod, podariti revnemu možu nekaj kovačev — nima na vsem svetu drugega kakor tale samokres!«

Is šola.

»Mihec, tule na eliki sta kanja in jastreb. Kateri ptič je kanja?«

»Oni poleg jastreba, gospod učitelj!«

»Ivan, iz česa sestoji voda?«

»Iz kapljic.«

»In iz česa so kapljice?«

»Iz vode, gospod učitelj!«

»Gospod učitelj, zakaj pa goši gagajo?«

»Ker so lažne.«

»Zakaj pa še zase ne anesejo jajca, če so lažna!«

DELAJSKI VESTNIK

Pravična porazdelitev dohodkov

Pravi in iskreni reformator sedanjega družabnega reda si mora postaviti cilj: obča blaginja, torej ne blaginja samo posameznih stanov ali razredov. Pod občo blaginjo pa si ne moremo predstavljati paradiza in brezdelnega življenja, ampak tako stanje, v katerem bo imel vsak član človeške družbe vsaj minimalno mero vsakdanjih potrebščin.

Vsi vidimo danes dvoje: Prvič, da je danes ogromna množica ljudi, ki nima te minimalne mere vsakdanjih potrebščin, ki dobesedno strada in zmrzuje v kletnih in podstrešnih brlogih. Drugič opazujemo danes mi vsi, da je sredstvo in dohodkov dovolj in preveč, tako, da bi bili lahko vsi ljudje preskrbljeni z najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami.

Kje je torej vzrok obupnemu stanju, v katerem se danes nahaja delovno ljudstvo? Nedvomno v nepravilni in nepravilni razdelitvi celokupnih sredstev, oziroma celokupnih dohodkov med vse ljudi.

Priznati moramo, da je to vprašanje etno težko in zamotano in se ne da rešiti s par publiki frazami, kot to delajo razni socialni reformatorji.

Najlažje bomo to vprašanje razumeli, če si ogledamo pojmi dohodkov. Iz vsakdanje skušnje vemo, da imamo dohodke od dela (mezde, plače) in brezdelne dohodke (obresti, najemnine, zakupnine, dividende). Glavni problem tiči ravno v tem, kako urediti mezde, da bodo zadostovale za primerno in človeka dostojno življenje in da bodo zadostovale tudi za primerno vzdrževanje družine, dalje, kako doseči, da se bodo brezdelni dohodki v okviru sedanjega gospodarskega sestava, na njegovih sedanjih osnovah tako porazdeljevali, da bo dobil vsak pravični delež.

Ena naših zahtev tiče torej ureditve dohodkov od dela, druga ureditve dohodkov brez dela.

Dohodke od dela rešujejo razni socialni reformatorji z različnimi recepti, na pr. s tem, da naj se postavi princip pravične plače, princip minimalne plače, kolektivisti z odpravo meznega razmerja itd. Toda zdi se, da vsi ti načini ne prinašajo zadovoljive rešitve. Kajti na pr. pravična plača se sploh ne da ugotoviti, in če bi se dala tudi ugotoviti, ni še s tem rečeno, da bo zadostovala za primerno in človeka dostojno življenje. Moderno gospodarsko življenje je kljub vsemu individualizmu vendarle tako vsestransko in tesno med seboj po-

vezano, da se dajo vsa taka in podobna vprašanja uspešno reševati le v okviru posameznih narodnih gospodarstev, oziroma v okviru celokupne človeške družbe. »Pravična« meza, oziroma plača, ki naj bi jo delavec ali namešteneec prejel neposredno od svojega delodajalca, potrebuje z narodnogospodarskega in družabnega vidika korekture, oziroma dopolnila.

To dopolnilo je potrebno, da se izravna razlike med plačami bolj ali manj rentabilnih podjetij. Del dobička v posebno rentabilnih podjetjih bi moral služiti za izboljšanje plač v onih podjetjih, ki ne morejo svojih delavcev in nameštencev primerno plačati.

Na drugi strani pa je treba pripomoči do veljave tudi raznim upravičenim socialnim potrebam, ki se v svobodnem sklepanju meznih pogodb ne morejo uveljaviti, na pr. dati večje dohodke tistim, ki morajo skrbeti za več ljudi.

Se večje reforme pa bo treba izpeljati glede dohodkov brez dela. Odpraviti jih ne bo nikdar mogoče, ker so takorekoč naravna posledica tako zelo različnih produktivskih in pridobitnih pripomočkov in ker bistveno temelje na zasebni lastnini. Kdor je na pr. lastnik določenega kosa zemlje, je s tem tudi deležen vseh sadežev, ki jih narava sama daje brez vsakega dela. In kdor ima bolj rodovitno polje ali bolj bopat rudnik, več ima brezdelnih dohodkov. Pa tudi tisti, ki ima boljše tehnične naprave, ima višje brezdelnih dohodkov od onega, ki nima teh naprav. Iz tega takoj sledi, da morejo le demagoji trditi, naj se brezdelni dohodki odpravijo. To je popolnoma nemogoče.

Pač pa je mogoče nekaj drugega, in sicer nekaj teh brezdelnih dohodkov omejiti (obresti, dividende, najemnine) in jih vse skupaj med vse ljudi kolikor mogoče tako porazdeliti, da bo vsak dobil pravični delež. Pri tem se moramo zavedati, da bi ob še tako enakomernem porazdeljevanju vseh brezdelnih dohodkov nihče ne mogel brez dela živeti. Omejitev prevelikih zemljiških brezdelnih dohodkov se da doseči na pr. s pametno agrarno reformo, omejitev brezdelnih dohodkov s pomočjo kapitala se da rešiti še najbolj z zadržanostjo itd. Glavno pa je, da se vpleje delovna dolžnost za vsakega in za vse.

Edino z izvedbo vsega tega bo prišlo do pravične porazdelitve dohodkov in s tem do socialne blaginje.

ŽENA IN DOM

Soodgovornost pred Bogom in ljudmi

Pred mariborskim sodiščem je odgovarjala te dni za zločin detomora 24 letna dekla A. P. Stara, pa vedno nova žalostna zgodba: Fant ji je bil ljubljaj, da jo poroči. Ko pa je prihajala bridka ura, se je znašla sama. Morala je iz službe in zatekla se je v domačo hišo. Tu je seve niso bili veseli in godilo se ji je hudo. Domači so jo zaradi otroka gledali postrani ter jo odganjali v svet. Ni mogla več vzdržati in odpravila se je na kmetijo, kjer je bila prej služila. Toda tu so jo odpodili. Nato je sklenila, da se reši otroka, od katerega je izviralo zanj samo gorje. Vrgla ga je v narasni potok. Ko so jo orožniki prišli, je dejanje takoj skesanost priznala. Tudi na sodišču je priznala in se ni skušala izvit iz lažjo in izmišljotij. Sodišče jo je obsodilo na tri leta roboje in na tri leta izgube častnih pravic. Svetna pravica je tako dobila svoje zadoščenje, a ne povsem. Glavni krivec je ostal nekažnovan.

Dva sta bila, ki po naravnem in božjem zakonu odgovarjata za tretjega. Trpljenje je itak vpadlo na mater in tega ji nihče ni mogel odvzeti, toda soodgovornost za otroka brezpogojno zaozista vzajemno: oče in mati. Pri tem niti ni bistveno vprašanje, v koliko je fant dosegel svoj namen z lažnimi obeti. Oba sta poklicala tretjega v življenje, ne da bi ga vprašala, če hoče, na oba neizbežno pada odgovornost zanj. Težji del je itak pripadel materi in ga je nosila, dokler je mogla. Sele, ko ji je šlo sami za golo življenje, se ga je znebila. A zakaj je prišlo z njo do take skrajnosti? Samo zato, ker se je drugi nečloveški odgovornosti otresel vse skrbi za mater in otroka in oba v najtežjih dneh popolnoma prepustili usodi. Glavni krivec v tej žalostni je torej neizpolnitost otrokov oče. Kako je mogoče, da ga očiščje ni pozvalo niti na soodgovornost in da ga tudi častniško poročilo le mimogrede omenja in zamočuje celo njegovo ime, kakor da bi bil pri celi stvari le slučajno in pomotoma prizadet? Kakšna pristranska zakonodaja je to in kakšna otopilev čuta za pravičnost, kakšno pristajanje na predprave močnejšega, da se javnost nad tem prav nič ne razburja? Kakšna je skrb za otroka v stoletju otrok, da sme komur se zljubi postavitviti otroka na svet, ne da bi mu bilo treba odgovarjati zanj, če se zna le izmuzniti zanjkam zakona glede alimentacij?

Dostikrat je boljše, da nezakonski oče ne poroči matere nezakonskega otroka, tudi je treba varovati veljavo in čast zakonske zveze in pravice družine in ne izenačevati nezakonskih otrok z zakonitimi.

konskimi, ampak odgovornosti za otroka in njegovo dobrobit se noben oče oprostiti ne more. Ob vsakem detomoru iz obupa nad eramoto in zaradi pomanjkanja spada na zatožni klop tudi brezbrizhen nezakonski oče. Zakonodaja, ki tega ne zahteva, ni ne krščanska ne pravična.

Ce hočemo pravno močno mladino, potem zahtevajmo od nje neizprosno odgovornost, ne samo pred vso, ampak tudi pred pianim zakonom. Ne dajmo potuhe razbrzdanosti. To naj si zapomnijo zlasti naše matere. Neodpustno in nevedno je, če se mati drži načela, da fant lahko hodi kjerkoli in dela, kar hoče, češ, saj nič domov ne prinese, ali pa, da pomaga sinu, nezakonskemu očetu, da se izogne alimentacijskim obveznostim. Take matere sin ne more nikdar spoznavati.

AKO ZELITE, DA BO VAS OTROK ZDRAV IN VESEL,

mu dajte »Energin« za krepitev krvi, živcev in teka »Energin« krepi kri, tači živce, dela apetit, pospešuje razvoj otroka. Otrokom trikrat na dan po malo žličko okusnega »Energina«.

»Energin« se dobi v vseh lekarnah v polilitrskih steklenicah. Steklenica 35 Din. Reg. S. br. 4787/32.

Štovati in se ta protinaturna brezsrčnost nasproti sosedam in nasproti nekrivim otrokom bridko masčuje nad njo, bodisi tako ali tako.

Celo v boljševiski Rusiji so hitro prišli do spoznanja, da zadoščenje spolnemu nagonu nikakor ni isto, kakor izpiti v jezi kozarec vode, naj tudi je bil to načelo proglasil sam Ljening. Začeli so oster boj proti samopasnosti in spolnem življenju in moški je neizprosno odgovarjal za otroka. Koliko bolj bi se spodobilo državam, ki se tudi uradno priznavajo za krščanske, da svojo zakonodajo vsoglasejo z božjimi zakoni in nalože odgovornost za nezakonskega otroka z vso strogostjo tudi očetu, in to do zadnjih posledic njegovega brezvestnega ravnanja. Potem bi si vsak moški dobro premislil, preden bi se z malopridnimi nameni približal ženski in zlasti ne bi nezakonske matere z otrokom prepustil obupu. Potem bi se nedvomno tudi znižalo število nezakonskih otrok, ki so tolikokrat v breme in nadlego javnosti, detomori pa bi domalega izginili.

Gospodinjie-članice!

Ne pozabite da ima Vaša konzumna zadruga ne le špecerijo ampak tudi oblačilno blago in ogledite si zalogo v naši glavni prodajalni na

Kongresnem trgu št. 2 I. delav. konzumno društvo v Ljubliani

Po svetu

BREZPOSELNI GRADE KATEDRALO

Katovice na Poljskem so eno od največjih poljskih industrijskih središč. Brezposelni delavci tega mesta so se oddolžili, da bodo v času, dokler ne bodo dobili zaposlenja, pomagali graditi katedralo. Stotine brezposelnih delavcev je prišlo za delo in katedrala se dan za dnem vzdiguje vse višje proti nebu. Tudi v času brezposelnosti nečjejo ti močje obupavati in zdvajati nad Bogom, temveč hočejo s svojimi žuljavimi rokami zgraditi svetišče božje, kjer bodo iskali miru in tolažbe v teh težkih dneh. Kako bo šlo to našim rdečkarjem v glavo?

200.000 POSTENIH LJUDI BODO IZGNALI

V Družbenih državah so izsledili morilec Lindberghovega otroka. Morilec pa ni državljan Združenih držav. Zato bodo izgnali iz Družbenih držav 200.000 inozemcev. Tako radi brezvestnosti enega človeka trpijo stotisoči.

JUDEZ — SIMBOL MARKSISTA

Boljševiki so prišli na izvirno idejo. V mestu Prikunsk v Rusiji so pretekli mesec odkrili epomendki, ki predstavljajo zgrbljenega možakarja, kateri s povzdignjenimi pestmi grozi proti nebu. Na epomeniku je zapisano: »Juda škarkarijot, prvi revolucionar.« Boljševiki sebi res niso mogli najti bolj posrečene in primerne prispele.

ŠVICARJI SO ZBOROVALI

Dne 22. in 23. septembra so zborovali v Eimeldu delegati ter zaupniki krščanskosocialnih švicarskih organizacij. Vsa zborovanja so imela močan verski značaj in poudarek. Na zborovanjih so govorili Jos. Scherer (član zveznega sveta in bivši predsednik krščanske strokovne internacionale), škof dr. A. Schwaiger ter predsednik katoliške strokovne organizacije Müller. Zadnji je poudaril v imenu svoje organizacije pripravljenost za sodelovanje. Kongresnega spreveda se je udeležilo 10.000 ljudi.

V Nemčiji si prizadevajo uvesti v socialno zakonodajo nove temelje. Z novim zakonom o delu so skušali dosedanji pravni sistem, ki izvira iz rimskega prava, nadomestiti z novim »nemškim pravnim sistemom«. Nove kolektivne pogodbe, ki so bile sklenjene na podlagi tega zakona, so n. pr. zavrgle princip, da je plačano le izvršeno delo. Dosedaj je prejel delavec mezo le za čas, ki ga je v resnici porabil za delo v obratu. Čim je bil vsled enega ali drugega vzroka odsoten, magari samo eno uro, ni prejel za ta čas mezde. Po novih pogodbah pa ima pravico do mezde tudi, če je vsled nujnega slučaja (n. pr. poroka, bolezni, smrti, obiska zdravnika itd.) odsoten. Ta odsotnost je seveda točno določena in stopnjevana po službeni dobi. V slučaju bolezni prejema mezo tudi tekom treh dni, ko pri bolniški blaginji še ne dobi podpore, pozneje pa tekom določene dobe še razliko med hranarino in mezo.

Tudi odpovedni roki so daljši, kot so bili običajni prej, ker se hoče na ta način delavce v večji meri navezati na obrat. Dopusti so v splošnem daljši. Novo je to, da imajo vajenci in delavci pod 18. letom starosti primeroma dolg dopust od 6 do 18 dni letno, kar je mladini, ki še dorasča, iz zdravstvenih razlogov tudi potrebno. Posebne ugodnosti uživajo v tem pogledu tudi vojni invalidi in drugo poškodovanci, ki imajo pravico do najdaljšega zakonitega dopusta brez ozira na službeno dobo.

V Angliji ni zakonito določenih plačanih dopustov. Tekom letošnjega poletja so sestavili seznam vseh onih tarifnih pogodb, ki določajo delavcem ali nameštencem pravico do plačane dopusta. Po teh podatkih ima pravico do

dopusta približno 1½ milijona delavcev. Seveda si pridobito na pravico šele po preteku polne ali celoletne službe pri enem in istem podjetju. Poleg teh je pa še precejšnje število delavcev in posebno uradnikov, ki jim podjetja dovoljujejo take dopuste bodisi vsled take obojestranske pogodbe, bodisi radi običaja v podjetju ali kraju. V glavnem dobijo plačan dopust na podlagi splošnih tarifnih pogodb delavci in nameštenci v industriji hranil in papirja, v tiskarnah in kemičnih tovarnah, na železnica in javnih podjetjih.

V posameznih okrajih so take tarifne pogodbe za rudnike, kovinsko in tekstilno industrijo ter pekarnice, za druga podjetja pa le v posameznih slučajih. Dopust traja običajno 2 do največ 14 dni v letu.

Kljub velikemu razvoju delavskega gibanja v Angliji, ki se pa precej razlikuje od ostalega evropskega, nimajo tam še takih zakonov, ki bi pravico do dopusta nudili enotno za celo državo in za vsa podjetja. Duh gospodarskega liberalizma je tam še zelo močan in pri znani tradicionalnosti Angležev ni to nič čudnega.

Vprašanja in odgovori

Zaposilec invalidov. A. G. vprašuje: Moj brat je invalid VI. skupine in bi rad prišel v službo v esednjo graščino. Ali more zahtevati od graščaka, da ga sprejme v službo?

Odgovor: Brezposelne invalide VI. do IX. skupine morajo, če niso bili sprejeti v državno ali samopopravno službo, zaposliti večja podjetja s preko 50 delavci in kmetijske posevke s preko 100 ha, sorazmerno z gospodarsko močjo podjetja ali posestva in s številom stalno zaposlenih delavcev, toda ni treba, da bi bilo število delavcev-invalidov večje, nego pet odstotkov skupnega števila stalno zaposlenih delavcev. — Če torej meri posestvo vašega graščaka preko 100 ha in med stalno zaposlenimi še ni 5 odstotkov invalidov, tedaj vas grašček mora sprejeti v službo. Za pomoč naproste upravno oblastvo.

Teror v Pasaarju

Posarske krščanske strokovne organizacije so bile do Hitlerjevega nastopa v zvezi z organizacijami iz Nemčije. Po nastopu Hitlerjeve vlade so se Posarski popolnoma osamosvojili in izdajalci, ki so prešli k Hitlerju, so bili prav redici. Kovinarski organizaciji se je posrečilo dobiti v roke tudi nekaj denarja bivše nemške kovinarske strokovne zveze. Hitlerjevem se v Pasaarju krščanski strokovničarji trn v peti. Ker jih ne morejo ukrotiti zlepa, se jih hoteli s silo. V času, ko se je nahajal predsednik posarske kovinarske organizacije na mednarodnem zborovanju v Luzernu, je kakih 30 hitlerjevcev zasledilo pisarno krščanske kovinarske organizacije. Šele na pomoč pozvana policija je pregnala nasilince. Ta primer jama kaže, s kakšnimi težavami se morajo boriti katoliški Posarski.

»Kres«, glasilo kmečko-delavske mladine, prinaša v zadnji številki prav lepe in tehtne članke. Uvodni članek »V novo delovno leto« je napisal dr. Miha Krek. V članku »Kako začeti« daje dr. Stanislav Žitko navodilo fantovski katoliški akciji. Dalje je opisan mariborski kongres po dr. J. Mešku in Francu Kembergerju, Niko Kuret pa piše »Naši odri bodo oživelci«. J. D. je priobčil »Učimo se od boljševikov«. P. F. »Katoličani po drugih deželah«. Na platniah so zanimivi sestavki: »In Primorje?«, »Krščanski socializem«.

Ena sama velika družina

Po vseh šolah enega najstarejših in najkulturnejših narodov sveta — japonskega — je nabit cesarski vzgojni razglas iz l. 1890, ki se glasi:

»Naši cesarski predniki so ustanovili državo na širokem in trajnem temelju in vsadili čednost trdnost in globoko. Naši podaniki so bili v neprekršljivi zvestosti do vladarja in v otroški ljubezni do staršev vedno enega duha in so to lepo mišljenje v dejanju dokazovali od roda do roda. To je plemeniti cvet našega temeljnega državnega prava in obnem pravir naše vzgoje. Podaniki! Ljubite in spoštujte tedaj svoje starše, bodite vdani svojim bratom in sestram, bodite složni kot mož in žena in zvesti kot prijatelj prijatelju! Držite se skromne zmernosti, kadar gre za lastno osebo, vašo dobrohotnost naj se razteza na vse! Ljubite znanost in umetnost, da svoje znanje in ročnost razvijete in svoje pravne sile izpopolnite! Prizadevajte si dalje, da javno blaginjo in splošne koristi pospešujete! Spoštujte državno ustavo in bodite poslušni zakonom naše dežele! Ako bi kdaj bilo potrebno, žrtvujte se hrabro za domovino! Ta pot je dediščina, ki so nam jo zapustili naši predniki in ki naj jo ohranijo tako naši cesarski potomci kakor tudi naši podaniki: zanesljivo za vse čase in veljavno za vse kraje.«

Na teh npravnih temeljih že tisočletja varno stoji japonska država in se še danes krasno razvija: ves narod je ena sama velika družina z državnim poglavarjem na čelu, ki jo vežejo med seboj najožje vezi spoštovanja, ljubezni in zvestobe, kakor vežejo starše in otroke pa brate in sestre. To je enota, ki je nič porušiti ne more. Zanesljiva je za vse čase in veljavna za vse kraje, saj najzvesteje izraža božjo zamisel o človeškem občestvu na zemlji.

Kaj boljšega bi mogli želeli tedaj naši dragi domovini v teh časih velike preizkušnje, kakor da nas vse prevzame ta duh spoštovanja in zvestobe do zakonite oblasti in medsebojne ljubezni? Saj to je dragocena zapuščina nepozabnega ujedinitelja Jugoslovancov: da smo vsi ena sama velika družina, ki je nihče ne bo mogel raztrgati, razpeti.

Katera mati tega ne bi z veseljem in sveto resnobo vsajala v srca svojih otrok, katera žena ne bi služila tej misli iz vseh svojih moči?

Kako shranimo živila

Jajca ostanajo sveža in brez vsakega sokusa, ako vsako posamezno jajce zavijemo v papir in zložimo v presejan pepel.

Mleko hranimo v porcelanasti ali stekleni posodi.

Presno maslo pregnetemo v vodi, ki ji dodamo malo soli. Potem ga zavijemo v svež hrenov ali trtni list in slednjič v prti, ki smo ga rahlo oželi v slani vodi. Če nimamo hrenovega ali trtnega lista, položimo maslo v porcelanasto posodo in to potem v prti, ki smo ga namočili v slani vodi.

Limone hranimo v žaganju. Če spravimo limone v pločevinasto škafijo, napolnjeno z žaganjem, ostane več tednov popolnoma sveža.

Pomočnica v vseh zadevah ali nov ženski poklic. Po velikih mestih zapadne in srednje Evrope se vedno bolj uveljavlja nov ženski poklic: pomočnica za vse. Takša pomočnica vam od zanikarnih dolžnikov brez toka iztrija denar, preskrbi podatke iz arhivov, knjižnic, uradov, opravi dopisovanje in vse poti pri oblastih in zasebnikih, upravlja hiše, vodi gostilniške in podobne obrate ter zasebna gospodinjstva v odsotnosti gospodinj — sploh prevzame vse mogoče vaše opravke in dolžnosti ter jih izvrši v vašo popolno zadovoljnost. Proti primerni odškodnini seveda. Kajpa zahteva ta poklic vsestransko izobražene izkušene in podjetne osebnosti, ki ima zveze in obsegen pregled nad vsemi panogami življenja.

Rožmarin

Dasi je rožmarin cvetlica južnih potrajnih in pri nas v prosti naravi ne uspeva, spada vendar med okrasne rastline, ki jih naš narod najbolj ceni. Saj poje dekle v narodni pesmi:

Roženkravi, nagelj, rožmarin,
iz tega ti pušle nar'dim.

Dejansko ga po naših kmetijskih domovih radi in skrbno goje, manj pa po mestih, kjer more biti vedno zeleni rožmarin s svojimi vitkimi stebelci, igličastimi listi in sinjemodrim cvetjem tudi modernemu stanovanju v okras.

Ros-marinus pomenja »morsko roso«. Rožmarinovi listi izhlapevajo močan blagodišeč vonj in etilijo z njim zrak v sobi. Pa tudi kot zdravilno in kuhinjsko zelišče so ga gospodinjie od nekdaj šislale. Rožmarinov čaj in olje veljata za uspešno sredstvo proti elabi prebavi, rožmarinov spiritus pomaga proti revmatičnim bolečinam, z rožmarinovim mazilom mažemo zmečkanine. Z rožmarinom začinjamo razne omake, pa ribe in razno drugo meso.

Rožmarin prav rad uspeva v lončku; kadar cvete — okrog božiča — potrebuje več vlage. Poleti ga moremo poslati na solčno mesto v vru

Rožmarin

Jejmo jabolk! Jabolka, kisa in sladka, spadajo med najokusnejše in najbolj vsestransko uporabno sadje. Pospešujejo in urejajo prebavo in vsebujejo veliko vitaminov, posebno neposredno pod lupino. Vendar naj ljudje s posebno občutljivimi prebavili ne jedo neopuljenih surovih jabolk, razen nastrganih. Če redno uživamo jabolka, ostane koža poživi. Za duševne delavce so jabolka zaradi želje in fortarja, ki ga vsebujejo, neubodna hrana.

„SLOVENEČ“ SVETOVALEC

Naš domači zdravnik

M. T. Z. Zastarela ledvična bolezen kako naj se zdravi z domačimi pripomočki, ko so zdravniški in lekarniški že odpovedali? To vprašanje spada med najtežja. Še vsakokrat, ko sem dobil v zdravilni bolnišnici zastarelo ali počasno obistno bolezen, sem dobil občutek, kakor da mi mravlje lezejo po hrbtu... To pa zato, ker je ledvičnih boleznih dolga vrsta, ki jih ni lahko vselej razpoznati, in ker so te bolezni zvečine malo dostopne zdravilju; pri nekaterih je potek bolj počasen in se raztegne tudi na desetletja, pri drugih je nagelši. Zdravniško prizadevanje je različno in se ravna proti vzroku bolezni ali pa poglavitnih motenj. Časih kaže odstraniti drgalke ali katero drugo vnetno »ognjišče« v telesu, ki draži ledvice, druge kratki zaustaviti nadaljnjo zastrupljanje z opojnimi ali katerim drugačnim strupom. Kakšen je vaš primer bolezni, ne vem. Zato vam morem sporočiti samo splošne smernice. Varujte se vsakega napora, še prav posebno pa vsakega prehlada. Če morete, kopljite se po enkrat na teden v vroči kopeli, nato se dobro odenite in spotite, če se ne morete skopati (v kadi ali pari), pa se spotite z vročim čajem. Gledajte hrane vam svetujem mlečne in močnatne jedi, zelenjave in svetujem sadje. Čim manj soli uživajte, tem bolje; sladkor ni škodljiv. En dan v tednu uživajte zgolj sadje (presno ali kuhano) ali same zelenjave ali pa se pospite (ob sami vodi ali čaju). Rusi priporočajo življenje buč (jedilnih ali krmilnih). Za solatno zabelo in okisanje vam svetujem kislo smetano, smete rabiti tudi olje in limonov sok; navadnega kisa, kakršnega se dobiva v trgovinah, se skrbno ogibajte; čisti viniki ali sadni kis v skromni meri menda ne škodi, isto velja za druge običajne začimbe. Kot domače zdravilo vam svetujem omelov čaj (iz omelovih listov in zelenih mladik, ne pa jagod), tri dni v tednu po vrsti po eno veliko čašo po malem v poteku dneva. Bogati ljudje s to boleznijo hodijo preživljati v Egipt in ostanejo po več mesecev v šotornih zdraviliščih na puščavskem zraku.

M. K. - V. Zavoljo nerazvitih prsnih bradavic naj se nevesta ne žalosti. Prav mnogokdaj opazujemo, da se zastale bradavice začne same po sebi primerno razvijati, ko se bliža čas njihove dejavnosti. Če bi se to ne zgodilo v povoljni meri, naj se bodoča mati nekaj mesecev pred veseljem dogodkom posvetuje z večim zdravnikom, zdaj pa naj pusti zadevo popolnoma v nemar!

K. P. - B. Mrena (ali v) očesu po poškodbi pred več leti se da odpraviti sivo samo z operacijo. Držite se naročil, ki so jih vam dali v bolnišnici, in vrnite se tja, kakor so vam svetovali. Dvomim pa, da bo vid kdaj tak, kakor je bil pred poškodbo; dobro bo, če bo vsaj delno ohranjen.

J. H. - M. Šumenje v ušesu, zamašen nos z gostim gnojnim izcedkom in težko čelo, ko se oklopite, so znaki, da imate hudo vnetje v nosu, ki se širi na sosednje dupline (proti ušesu in v čelno votlino). Ni ga zdravnika, ki bi si upal takšno bolezen na en mah ozdraviti. Če vam je zdravnik s prvimi naročili pomagal, vrnite se k njemu, da vam pomore naprej, če bo pa uvidel, da vam ne more obvladati bolezni, vas pošlje ali v bolnišnico ali pa k strokovnjaku za takšne bolezni. Pomagajte

si čim prej; če bo bolezen pri vas prezimila, je ne odpravite več iz sebe.

M. L. - Z. Mravljinčasta roka, ki vam je ohromela, kaže na živčno bolezen, katero dožene zdravniška preiskava ali celo daljše zdravniško opazovanje. Tudi če nimate sredstev za zasebno zdravljenje, imate pravico do brezplačnega zdravljenja pri občinskem zdravniku in v vsaki javni bolnišnici. Poslužite se te pravice, saj niste sama kriva ne svoje bolezni in še manj svoje nepremožnosti. Ko vse to napravite, in če bi vas bolezen morda še ne zapustila, se oglasite in poročajte, kaj so ugotovili in vam svetovali, takrat pride »domači zdravnik« v poštev in do svoje veljave. V tako resni zadevi pa ne bi hotel prevzeti odgovornosti, da se z negotovim poskušanjem na daljšo morda zamudi pravi čas pravičnega in uspešnega zdravljenja.

Ista. Krčevite bolečine pred in med perilom se dajo omiliti z domačimi sredstvi. Skrbite predvsem za redno iztrebljanje, varujte se vlage in mrzlot v nogah. Nekaj dni pred perilom si kopljite zvečer noge v vroči vodi, nato si jih oblijte na kratko s hladnejšo vodo in dobro odrgnite, potem pa si jih v postelji dobro odenite. Na boleča mesta si devajete vroče obkladke, uživajte tiste čase pomirjevalne čaje (domača kamilica je dobra, še boljša je »rimskas«, melisa in meta). Mnenje vaše svetovalke — babice, češ da imate težave, ker kri nima zadostnega odтока, je nekoliko zastarelo, mnogokrat so bolečine navzlic neoviranemu odtoču vendar hude, motnja je bolj živčne narave.

Ista. Glede belega toka vas je zdravnik skušal pomiriti. Bodite torej pomirjena!

A. O. - D. Radi bljuvanja ali povračanja jedi se mlado poročni ženi ni treba vznemirjati, če ne slabi preveč radi te nevedčnosti. Navadno se naloge poleže sama posebi in se da prenašati tem lažje, ker oznanja vesel dogodek. Ako so težave občutne, ogibajte se težje prebavnih jedi, uživajte lažjo hrano v manjših in pogostejših obrokih, pijte po malem med njimi pelinov čaj.

B. J. - Lj. Ozebljine na rokah in nogah je treba že zdaj preprečevati. Napravite si dvakrat na teden takšno kopel: tri minute držite nogi oz. roki v vroči vodi, nato tri minute v mrzli (čež nekaj časa, ko se privadite smete to dvojno kopel ponavljati), po kopeli si ude krepko oterite najprej s suho brisačo, potem si jih odrgnite z vinemkim cvetom, nato si jih namažite z lanolinovo mažo ali oljem ali, če vam je mastna koža nadležna, s smukcem. Varujte se vlage; po vsakem umivanju si kožo dobro osušite. Nosite udobne čevlje, ki nikjer ne tišče in so dovolj zračni.

Nekaterim. Opustite vendar naslavljanje vprašanj na imena ljubljanskih zdravnikov, časih zadene pravo ime, časih pa napačno. Kaj naj uredništvo napravi v takem primeru, ki ima za zdaj samo enega zdravniškega svetovalca, ki je povsem in docela nepoznan in sicer tako nepoznan, da celo lastna soprega večkrat dvomi o njegovi istovetnosti, ker se ji zdi, da se je premalo naučil in izmodril v njeni šoli. Zato se obračajte v zdravstvenih zadevah samo na uredništvo!

Kmetijski nasveti

Krmiljenje slame. Dozdaj sem krmil živino poparjeno zrezano slamo in mešal med njo peso. repo in nekaj lanenih tropin, potem sem živino napajal. Letos mislim mešati zraven več vode, da bo živina to krmo raje jrla. Ali bo prav tako? U. J. Č. — Pokladati goveji živini bolj tekočo hrano ali oblogo (napoj) ni prav nič dobrega, pač pa slabo. Živali takšno tekočo hrano hitro požirajo, ne da bi jo dobro prevečile in nasilile. V slabo prevečeni in še manj nasiljeni krmi pa živina le slabo izrablja redline anovi. Bolje storite in več koristite živini in tudi sebi, če ji pokladate vso krmo suho in če kvečjemu navlažite rezanico le toliko, da se med njo pomešano močno krmilo ne praši. Ako spravite med rezanico več kot toliko vode, ravna se slabo. Nič ne omenite, zakaj hočete krmiti slamo svoji živini. Če niste pridelali dovolj sene radi suše in poplave ali iz kakšnega drugega opravičljivega vzroka, je krmiljenje slame dopustno. Ako pa vam manjka seno zavoljo tega, ker imate zapemarjene, slabo negovane in negojene travnike, in morate zato seči po slami, ni to nikakor prav. To pa zato ne, ker slama je krmilo v sili in le za silo ter bi jo sicer ne smeli pristevati med redna krmila. Glavno in pravo krmilo za govejo živino je predvsem le dobro seno. Slama kot taka pa spada predvsem pod žival in ne v žival. Slama je za nastiljanje najboljša, za krmiljenje pa je med najslabšimi krmili.

Trosenje apna po travniku. Ali lahko trosim apno po mokrem travniku in kdaj? L. R. S. — Po mokrem travniku ne smete trositi apna. Počakajte, da se travnik zopet osuši, ker sicer bo trosenje apna brez pravega uspeha in lahko tudi v škodo. Ko je slama, tudi ne trosite apna. Pri trosenju apna upoštevajte, da ga kolikor mogoče enakomerno raztrosite po travniku. To je na travniku še bolj važno nego na prazni, neobdelani nji, ker pri neenakomernem trosenju lahko pride tudi preveč apna na travniške rastline. Najugodnejše je vsakokrat za travnik, če trosite apno malo ali tik pred brananjem zgodaj jeseni ali pomladi in spravite apno z hrano takoj v etik a svežo travniško zemljo. Čim hitreje se združi apno z zemljo, tem uspešnejše je tudi delovanje apna v zemlji. Tudi se potem apno lahko hitro spaja z odvisnimi kiselinami v travniški zemlji, kar je precejšnje važnosti za travnike, ki so le prevečkrat kisel.

Krompir ali krmaka pesa za prašiče. Kaj je bolj tečno za prašiče, krompir ali krmaka pesa? Katerim prašičem naj krmim bolj krmako pesa in katerim krompir? L. S. P. — V 100 kg krompirja je okrog 1 kg prevajljive beljakovine in približno 20 kg skrobne vrednosti, v 100 kg krmake pese je navadno manj kakor 1 kg prevajljive beljakovine in okrog 7,5 kg skrobne vrednosti. V krompirju je torej okrog dvakrat do trikrat več skrobne vrednosti. Potemtakem je v 100 kg krompirja približno toliko prevajljivih redlinih anovi, kakor v 300 kg krmake pese. Ker na enem hektarju lahko vedno pridelate trikrat toliko krmake pese kakor krompirja, zato ne boste imeli nobene gospodarske izgube, če boste pridelovali več krmake pese namesto krompirja. Krompir je predvsem prikladen za pitanje prašičev. Krmaka pesa pa je bolj primerna krma za plemenake svinje in s polh za vse vrste plemenih prašičev. Zlasti za doječe svinje je krmaka pesa pozimi najboljša sočna krma. Tudi ima krmaka pesa pred krompirjem to veliko prednost, da je ni treba za krmiljenje kuhati ali pariti. Uredite glede krmiljenja prašičev pridelovanje krompirja in krmake pese tako, da boste imeli za

vse vrste plemenih prašičev dovolj krmake pese in za pitalne prašiče pa dovolj krompirja. Pri tem pa ne pozabite, da je krmaka pesa pozimi izvrstno krmilo tudi za mlečne krave.

Vreza pujskov s kravim mlekom. Ali se dajo vzrediti pujski s kravim mlekom? K. H. D. — Umetna vreza pujskov s kravim mlekom se le bolj poredkoma posreči, zlasti če, če pujski niso dobili od svinje niti prvega mleka ali mlezeve. Posreči pa se nam težko zato, ker je kravje mleko po svoji sestavi prazno od svinjinega mleka. V svinjinem mleku je mnogo več beljakovin in tošče. Znano je dalje, da pujski svojo živo težo že v prvem tednu svojega življenja podvojijo. Okrog 1 kg težak pujski je čez teden dni sesanja pri svinji približno 2 kg težak. To je pa mogoče le zato, ker je v svinjinem mleku tako obilo beljakovin in tošče. Zato pa je tudi popolnoma razumljivo, da se ne morejo uspešno razvijati pujski, ki jih hočemo umetno vzrediti s stanišnim kravim mlekom. Ako svinja iz kateregakoli vzroka pogine, je najboljša, da če le mogoče ostale pujske porazdelimo med druge doječe svinje, ki imajo premalo lastnih pujskov in kolikor mogoče enako stare pujske. Vsaki svinji dodelimo le toliko tujih pujskov, kolikor jih lahko pri njej sosa poleg njenih. Da svinja ne spozna tujih pujskov in jih rada sprejme za svoje, je treba takole ravnati: pujske iste svinje, kateri hočemo podtakniti nekaj tujih, denimo skupaj s tujimi v zaboj, kjer jih pustimo približno eno uro. Med tem časom izgubijo tuji pujski svoj lasten duh. Ko pustimo nato istočasno k svinji njene lastne in tuje pujske, jih ne loči več po duhu in jih sprejme vse za svoje.

Umetno gnojilo proti poleganju žita. Letošnja pšenica mi je bila v juniju polegla. Bolim se, da mi poleže tudi pšenica, katero sem zdaj posejal za krompirjem, kateremu sem zelo obilno gnojil s hlevskim gnojem. Ali je kakšno umetno gnojilo proti poleganju? A. T. K. — Pognojite pšenico s 40% kalijevo soljo. Kali deluje, da postanejo žitna stebila bolj trdna. Na 1000 kv. metrov potrebite 15 kg 40% kalijeve soli. Pri nas se žita tudi kaj rado pregošče sejejo, zaradi česar ostanejo stebila pri pomanjkanju svetlobe tanka in poležejo. Zato glejte, da ne boste v bodoče morda posepeševali poleganja s pregošo setvijo.

Krmaka pesa in nje pridelovanje za deteljo. Rad bi sejal pomladi za deteljo krmako pesa. Ali res ne uspeva dobro krmaka pesa po deteljišču? Kako naj gnojim? M. Z. J. — Krmaka pesa uspeva za deteljo prav dobro, da le ni deteljišče zaplevljeno po perenki, ki se zelo rada pojavlja na starejšem deteljišču. Glede gnojenja računajte za krmako pesa na hektar: 400 stotov hlevskega gnoja, 150 kg 40% kalijeve soli in 250 kg Thomasove žindre ali superfosfata. Hlevski gnoj speljite že v teku oktobra ali novembra na deteljišče, ga raztrosite in spravite obenem z oranjem deteljišča v zemljo.

Krmiljenje ovsa kravam. Pozimi nameravam krmiti mlečnim kravam oves za približek. Koliko naj ga krmim kravi na dan? Ali cellega ali zmlatega? B. J. S. — Oves ni primerno močno krmilo za mlečne krave, tudi če ete ga pridelali doma. Svetlovali bi vam, da nekaj ovsa odprodaste, ako ga imate preveč, in si nabavite za skupček oljne tropine, ki bodo za mlečne krave bolj tečen približek, kakor pa oves. Tudi se da uporabiti oves mnogo boljše za vrežno živino in pa za mlade živali, zlasti za teleta, kakor pa za mlečne krave. Če pa le hočete krmiti oves mlečnim kravam, po-

tem ne pokladajte celoga, pač pa zdrobljenega v zdrob, zjutraj in zvečer v enakih množinah, suhega in ne v oblodah. Koliko ovenega zdroba naj dobi vsaka krava, bi bilo mogoče določiti le, če bi vedeli, kakšna in koliko drugih krmil boste krmili svojim kravam in pa, kakšna je mlečnost posameznih krav. Kakor ekoraj vedno, se bojimo, da bo tudi vašim kravam najbrž primanjkovalo pri zimskem krmiljenju beljakovin v pokladanih krmilih. Zato pa bi bilo edino pametno, da bi le prodali oves, v katerem je le malo beljakovin v primeri z množino beljakovin, ki so v oljnih tropinah. Tudi so beljakovine cenejše v oljnih tropinah nego v ovsu, zaradi česar bi bilo krmiljenje z oljnimi tropinami tudi cenejše in za mlečnost krav izdatnejše.

Vpliv dela na mleko. Za delo rabim kravo, ker nimam vprežne živine. Ali vpliva delo na mno-

žino in dobroto mleka? S. P. D. — Zmerno delo v svežem zraku pospesuje zdravje krav in vpliva ugodno na njih mlečnost. Tudi tošča v mleku se navadno nekoliko zviša. Znano je v tem oziru vpliv pšenja mlečnih krav in njih gibanje po pašniku. Zato pa se danes vedno bolj priporoča, da pridejo tudi krave, ki morajo biti sicer malodane vedno v hlevu, vsaj na tekašče, kjer se gibljejo in razgibljejo ter nadihaajo svežega zraka. To vse pripomre, da se krave utrjujejo ter postanejo tudi bolj odporne napram boleznim in bolj zanesljive v svoji donosnosti. Le zdravje krave so lahko tudi redne v svoji mlečnosti. — Vse drugače pa je, če krave rabimo redno za naporno delo, kakor je to najbrže, ako ne vedno, pa vsaj večkrat pri Vas, ko morajo krave nadomestovati vprežno živino. Radi naporne in trajnega dela se zniža mlečnost krav. Prenaporno delo pa ne ostane brez vsakega vpliva tudi na sestavo mleka. Pri zmernem delu se sicer mlečnost vedno tudi nekoliko zniža, toda trdnih mlečnih snovi toliko ne zaden. Suhe anovi se še nekoliko zvišajo. Predvsem se to nanaša na odstotek mlečne tošče, na katero vbi zunanji vplivi bolj delujejo kakor pa na druge mlečne sestavine.

Pravni nasveti

Zgradarina. M. G. T. Oseba, ki ni kmetovalec, ima kmetijsko posestvo, na katerem gospodari sestra s hlapcem in dekle. Edino navedeni trije prebivajo v hiši, pa vseeno se je lastnik naložil zgradarina od te hiše, v kateri prebivajo samo kmetijski delavci. Vprašate, če je dolžan plačati. — Dolžan je plačati, ker eventualna pritožba nima odločilne moči. Svetujemo, da se lastnik hiše pritoži v 30 dneh po vročitvi plačilnega naloga. Pritožbo naj vloži pri davčni upravi. V njej naj zaetopa stališče, ki ga je objasnili v gornjem vprašanju, namreč da ni dolžan plačevati zgradarine, ker hiša služi edino poljedelskim delavcem za prebivanje. Če hiša leži v trgu, nima v nobenem slučaju pravice do oprostitve.

Zaščitni kmet. J. K. M. Kmet-dolžnik se izgovarja na zaščito. Od leta 1931 se ne zmeni za dolgoce. Ta kmet ima polne gozdove lesa, ki je zrel za sekiranje. Če bi eno tretjino tega poseka, bi vam lahko poplačal dolg. Vendar pa tega noče, čeprav je precej lesa posekal in prodal. Mnenja ete, da je s tem en del svojega premoženja v škodo upnika odtujil. Vprašate, če je v tem slučaju še zaščiten in če les tudi spada pod zaščito? — Uredba ne govori o zaščiti lesa, ampak o zaščiti kmeta. Ta uredba določa način poplačila dolgov kmetov, ki so jih napravili pred dnem 20. aprila 1932 in se nanaša na osebe, ki so dokazale s potrdilom občinskega oblastva, da so bile ob času zadolžitve kmetje. Zato spada vaš dolžnik, ki dobi tako potrdilo, pod zaščito, čeprav ima toliko lesa, da bi z njim lahko takoj poplačal dolgoce. Važna je določba, da dolžnik-kmet, ki je v nameri oškodovati svojega upnika, svojo imovino odsevolj ali obremenil, izgubi pravico do zaščite. Poleg tega bi se tako kupčija lahko izpodbijala po zakonu o pobijanju pravnih dejanj izven steteja in bi kmet tudi odgovarjal po kazenskem zakonu. V vašem slučaju najbrž namere oškodovanja upnikov ne bo mogoče dokazati, ker ima vaš dolžnik očitno dovolj imovine za kritje dolgov. Svetujemo vam pa, da se vključite na njegove nepremičnine. Vključbo je on dolžan dovoliti. Če pa tega noče, zahtevajte zavarovanje potom sodišča.

Reintina Amerikana. V. F. K. Upnik bo moral plačati rentnino od obresti, do katerih ima pravico, četudi mu jih dolžnik ne plača. Ker upnik živi v Ameriki, bo davkarja iztirjala rentni davek od dolžnika, ki ga bo seveda lahko odbil od dolžnih obresti. Dalje se zanimamo, če more Amerikane doseči prepoved na denar, ki ga ima v Ameriki sestra, ki mu je dolžna. — Poizkusi naj to doseči potom ameriškega sodišča. Sestra mu naj pri notarju napravi izvršljivo zadolžnico, s katero naj predlaga izvršbo v zavarovanje. Če mu takšne zadolžnice sestra ne da, jo bo pač moral tožiti.

Fingirana vključba in rentnina. V. F. Upnik se je vključil na sosedovo posestvo, ne da bi mu v resnici kaj posodil. Davkarja tirja rentnino. Upnik in dolžnik nameravata podati izjavo, da je vključba fingirana. Ali bo treba vseeno rentnino plačati; ali obojeto nevarnost, da bi bila radi goljufije kaznovana. — Kar se tiče rentnine, ne verjamemo, da bi davkarja takšni izjavi verjela. Zato se najbrž rentnine ne bo mogoče izogniti. Ne moremo pa povedati, če se smatra fingirana vključba za goljufijo, ker niste povedali iz kakšnega razloga je prišlo do nje. Ako sta s to vključbo stranki koga z namero, da bi pridobila sebi ali drugemu protipravnno imovinsko korist, dovedla v zmozi, ali ga vzdržujeta v zmozi in ga s tem zavajata, da oni na škodo svojega ali tujega imetka ali svojih ali tujih imovinskih koristi kaj stori ali ne stori ali trpi, sta napravila goljufijo, ki je seveda kazniva. Tudi poizkus goljufije se kaznuje.

Izpit preglednika finančne kontrole. Č. J. Prestopili bi naš delokrog, ako bi na tem mestu obravnavali izpitna vprašanja, ki niso pravna vprašanja. Vprašajte kakšnega člana izpitne komisije.

Dolžnik. Dolgujete bratu in sestri. Na račun dolga pošiljate vsak mesec nekaj denarja, sedaj enemu, sedaj drugemu. Na njihovo prošnjo pošiljate denar bratu in sestri, vsakemu na njegovo ime na isto mesto. Za brata najbrž prejema denar sestra, ki ima na dotičnem mestu domrtno stanovanje, dočim brat stanuje drugod. Vprašate, če bi v primeru izjave tega brata, da on denarji ni prejel, veljali kot dokazi o plačanju odrezki poštnih priznanic, s katerimi ste bratu pošiljali denar. — Dolg ste obvezni vrniti bratu na njegovem domovališču. Če se niste z bratom posebej dogovorili, da mu boste pošiljali denar po pošti na točno določeni naslov, potem so vse denarne pošiljke, ki ste jih dolejš poslali bratu, bile polane na Vašo nevarnost. Če brat posebej pošilja denarja ni prejel, je upravičen od Vas zahtevati svoj še ne dobljeni denar. Na temelju odrezka poštnih priznanic lahko zahtevate samo odškodnino od poštno uprave, v kolikor je ta zaradi nepazljivosti svojih uslužbencev izplačala drugi osebi, a ne naslovljencu.

Tudi nezakonski oče ima dolžnosti do otroka. S. F. Leta 1920 ste imeli razmerje z dekletom, s katerim se niste mogli poročiti. Postali ste nezakonski oče in ste plačevali prvotno 100 Din, kasneje 150 Din, a v zadnjem času 175 Din vzdrževalne za svojo nezakonsko hčerko. Nezakonska mati se je medtem civilno poročila z drugim, a katerim ima več otrok; odsešla se je iz domačega kraja in se za svojo prvo hčerko popolnoma nič ne briga. Vaša nezakonska hčerka je doživela ljudsko silo in jo je dal varuh uiti za šiviljo na tri leta. Ker je deklica zdrava ter dobro razvita, ste mnenja, da bi si še lahko sama služila kruh kot pestunja ali silnič, ker Vi ne morete več plačevati mesečne vzdrževalnine zanjo. Vprašate, kdaj in kako bi se lahko rešili plačevanja alimentov. — Kot nezakonski oče ste dolžni po svoji imovini primerno poskrbeti za vzgojo in za preiskrbo otroka tako dolgo, dokler ni otrok sam usposobljen, da se preživlja. Če torej mislite, da ne zmorete več nadaljnih prispevkov za vzdrževanje hčerke, morate pri sodišču tožiti na ugotovitev, da je otrok

že sam sposoben se preživljati in da je prestala Vaša dolžnost plačevanja vzdrževalnine. Za to tožbo ne potrebujete advokata in jo lahko daste na zapisnik na uradni dan pri okrajnem sodišču. Stroške pravde začasno plača vsak svoje, če pa pravdo izgubite, boste poleg svojih stroškov in nadaljnjih alimentov morali povrniti tudi varuhu stroške te pravde.

Nepošten čevljar. A. A. Kupili ste za družino več parov domačih obutve iz klobučevine in jo izročili čevljarju, da jo podplati. Za vseh pet parov ste plačali čevljarju vnaprej dogovorjeno vsoto. Štiri pare je čevljar podplatil, petega para pa ne. Pravi, da je dobil premalo denarja, četudi ste mu plačali vnaprej, kolikor je računal, a vrniti noče niti klobučevinastih čevljev. Pravite, da ga nočete tožiti, ker mu ni ničesar vzeli, a župana da še ne boji. Vprašate, kako bi dobili nazaj obutev ali primerno odškodnino. — Svetujemo vam, da čevljarja vseeno ovadite žandarmeriji, če pa ta ne bi hotela poslovtati, pa vložite kazensko ovadbo pri okr. sodišču radi poverjenja in zahtevajte, da žandarmerija pri njemu zapleni obutev, katero ste mu izročili na podplatenje. Na ta način boste dobili brez stroškov nazaj svoje blago, nepošten čevljar pa bo dobil zasluženo kazeno.

Kalenje nočnega miru. Stanujete v stanovanjski hiši, za katero predpisuje hišni red, da mora biti po 22 popolen mir. Pred kratkim je Vaša sosedica s klavirno nabijala ponoči v svojem stanovanju, tako, da ste se Vi prebudili. Vi ste ji dali vedeti, da s tem niste zadovoljni ter ste večkrat udarili z železom po steni. Prihodnje jutro je sosedica Vašo ženo na cesti napadla in jo ozmehala. Opoldne pa je zmerjala še Vašega fanta, ki je prišel iz šole, češ, da Vas nič ne briga, kaj oni delajo v svojem stanovanju ponoči. Vprašate, če lahko sodnijsko postopate v tem primeru. — Če sosedica stranka ponoči razbija, vam svetujemo, da Vi nekoliko potrpite. Če pa ne morete, pa se radi tega pritožite pri upravitelju hiše. Ako je sosedica zmerjala Vašo ženo in Vašega sina, bi lahko Vaša žena sosedo tožila radi žaljenja časti. Vendar dvomimo, da bi Vaša žena in sin sosedu na njeno zmerjanje bila tiho ter sta morda tudi onadva rekla sosedu kaj takega, radi česar bi lahko tudi sosedo tožila za žaljenje časti. Če ne morete biti prijatelji, pojdite si kolikor mogoče s poti, da ne bi Vi po neareči morali plačevati še stroške pravde.

Bahje čenče. Imeli ste gasilsko veselico, na katero je bilo vabljeno občinotvo, naj pride v narodnih nošah. Po končani veselici ete kot odbornik društva slišali od drugega odbornika, da se dve sosedovi nieta udeležili veselice radi tega, ker da je vaša žena baje pred neko pričo rekla, da boste tudi brez teh kruljavih opravili. Takoj ete od svoje žene izvedeli, da kaj takega nikoli ni rekla, pa ste s povpraševanjem dognali, da si je to govorico izmislila neka vam sovražna oseba, ki je to govorila neki petnajsetletni deklici. Vprašate, če lahko vi tožite in če bi sodišče verjelo tej petnajsetletni kot priči, ker dotična obrekljivka sploh vse taji. — Vaša žena lahko toži in sicer ne samo obrekljivko, ampak tudi vse tiste, ki so to laž dalje raznašali. Če bo kot priča zaslišana petnajsetletna deklica potrdila, da je res dotična to njej govorila, mislimo, da bo sodišče moralo izpovedi te priče verjeti, v kolikor ne bi bilo takih dokazov, ki bi omajali verodostojnost te deklice, ter bi njo ožigosali kot lažnjivko. V danem slučaju odvetujemo tožbo, ker je vsem pametnim ljudem jasno, da je taka govorica o vaši ženi bila popolnoma izmisljena.

Kazen radi posesti orožja. S. P. S. V. Vprašate, če ste dolžni plačati kazen, ki ste jo dobili, ker so našli v vaši hiši revolver, ki ni bil vaš. — Proti kazenskemu nalogu se lahko pritožite, ako niste že zamudili roka za pritožbo. Če bo banska uprava upoštevala vaš zagovor in vam verjela, ne vemo. Ako postane kazenski nalog pravomočen, boste morali plačati.

Ogradišče sadovnjaka. F. D. D. Sadovnjak nameravate ograditi in vprašate, če smete postaviti ograjo na mejo, ali kako daleč od meje. — Na samo mejo ne postavljate ograje, pač pa jo morete postaviti tik za mejo sosedovega zemljišča, ako s tem ne kratkate kakšnih pravic sosedu (n. pr. živinogonja, obračanja pri oranju itd.).

Antena na tujem dimniku. K. J. R. Sosed je ob vaši odsotnosti napeljal anteno na dimnik vaše hiše. Pozvali ete ga, da anteno odstrani, on pa se temu protivi, češ, da sme anteno napeljati, kamor hoče. Kaj storiti. — Ako sosed zlepa ne odstrani antene, vam ne preostane drugega, kakor tožba.

Invalideva vdova. R. K. C. Proti odločbi invalidskega sodišča ete se mogli v 15 dneh pritožiti na višje invalidsko sodišče, ako niste bili zadovoljni. Ne poznamo podrobnosti vašega slučaju, zato vam ni mogoče točno odgovoriti. Obrnite se na invalidsko sodišče v Ljubljani.

Spor med gospodarjem in hlapcem. J. D. N. Z gospodarjem ete se sprli in vam je odpovedal službo. Ne izročil vam pa knjižice, ki jo je po vašem mnenju on vzel iz omare ali trdi, da je nima. Tudi vas ni prijavil pri bolniški blagajni. Kaj storiti? — Zavarovanje poljedelskih delavcev in poslov v poljedelskem delu ni obvezno po zakonu, zato gospodar, ki hlapca ni prijavil bolniški blagajni, ni ničesar kazniv. Kar se tiče delavke ali poseleke knjižice, vam svetujemo, da se obrnete na domače županstvo in prošite za posredovanje, ako ete prepričani in če boste mogli dokazati, da ima gospodar knjižico. Zадnja pot v skrajni sili bi bila tožba.

Bolniške pristojbine. M. L. S. O bolniških pristojbinah smo pisali 16. septembra t. l. Kaj več ne moremo povedati. Ako mislite, da se v konkretnem slučaju ni postopalo pravilno, naj se prizadeja po posluži vseh pravnih levov, ki so mu na razpolago. Od 4. oktobra pa velja zopet nov pravilnik o bolniških pristojbinah.

ČITATELJEM ZA NEDELJO

Vital Vodušek:

Nedeljske misli

Berem in premišljam pesmi, molitve in berila dva in dvajsete pobinkošne nedelje. Pa me je smotilo neko spoznanje, ki drugače prav malo spada k današnji nedelji.

Na splošno je življenje našega časa precej neurejeno, neugnano, divje, nepremišljeno. Večina ne sprašuje veliko o smislu in cilju svojega življenja, rajši se igra z dnem, ki ga ima v rokah. Vplivati pa se da največ od močnih ljudi in močnih stvari. Silen človek prisili premnoge v določen tir; močna misel, silno spoznanje, ki hipoma kar navali na človeka, ga uklone.

Zato se mi skoraj ne zdi čudno, da lepo urejene in zbrane pesmi in molitve in zaokrožena berila, ki nam zvane ob nedeljskih daritvah, nimajo tistega odmeva v pisane svetle, kakor bi ga mogla in morala imeti. Saj na primer že samo današnja nedelja skriva čudovite misli: o božjem odpustanju; o prepadih življenja; o delu, ki ga je Bog pričel v naših dušah; o dnevu Jezusa Kristusa in o slabodah in rešitvah. Te in še polno

drugih misli je tako lepo urejenih in počasnih v današnjem mašnem besedilu. A mi jih moramo poiskati, jim dati prvo, udarno moč!

Prihaja mi tale primera. Zakaj mnogi Kristusa tako malo poznajo? Zakaj jim je tako tuji, zakaj jim tako malo pomeni? Ali jim ga nismo naslikali morda preveč hladno, ravnega, v praznini, čisto nezakodanih obleki, a gladko podsonimi lasmi in s sladkobnim smehljajem? Več ima tega, bolj mnogim ugaja. Tako smo se ga privadili in ga drugim — odtujili. Ali ne bi bil nekaj silnejša za njihovo življenje Kristus, ubogi berač, ki je romal po zaprašenih judovskih cestah in živel od miloštine, pa oznanjal samo zlato božjo ljubezen in blesteče božje kraljestvo?

Božja misel, božja beseda mora udariti, zaboleti, zasekati, užgati. Tebe in mene in vse. Najprej nam bo morda meč, potem dobra, božja roka. Najprej ogenj, potem zvezda danica, vzhajajoča v duši. Najprej rana zaspani duši, potem njeno čudovito, večno zdravje.

Skozi Grčijo

Čeprav smo ji z južno mejo naše države sosesti, je za nas Slovence ta dežela stare slave še skoraj popolnoma tuja. Nihče ne more zanikati, da ne bi ta dežela imela na ebi nekaj posebno mikavnega, česar nimata n. pr. njeni sosedi Bolgarija in Turčija. Grčija je Orijent, a vendar je ta Orijent popolnoma drugačen, plemenitejši, sveteljši in zanimivejši kot tisti, ki ga vidimo v naši Macedoniji, Bolgariji ali Turčiji. Čeprav je Grčija danes — v kolikor je to sploh še možno — demokratska republika, jo človek, ki pride vanjo, nehoti gleda kot aristokratsko Helado. Vidne in žive tradicije in spomeniki ustvarjajo zmeraj občutek aristokratskega. In teh spomenikov in tradicij je Grčija vsa polna. Vse najstarejše plasti človeške kulture in vse zgodovinske dobe so ohranile v Grčiji še do danes svoje mogoče spomenike. Šele ob pogledu na vse te spomenike, nočice tisočletnih tradicij, ki ustvarjajo v človeku svojevrstno razpoloženje, sem razumel, zakaj je n. pr. za ameriške bogataše Grčija tako mikavna. Ameriška je pač zemlja, ki s svojimi tovarnami, železnicami in bogastvom vzbuja občudovanje, ne more pa vzbuditi v človeku občuta starine, svetlosti in aristokratskega, ker je skoraj brez tradicij. Kakor cela Grčija napravi na človeka nekak aristokratski vtis, tako sem prepričan, da bi Amerika napravila na istega človeka vtis demokratske. Kultura, ki je zmeraj v zvezi s tradicijo, je pač aristokratska; civilizacija, ki je značilna po tem, da ne pozna in prizna nobenih tradicij, je pa zmeraj demokratska. Bogatašem demokratske Amerike manjka aristokratske in si jo hočejo nakupiti z dolarji v Heladi...

Demokracija v Grčiji je nekaj neharmoničnega. To je le posledica vpliva zapadne novodobne civilizacije. Ni nič čudnega, če imajo rojalisti v Grčiji vedno močan vpliv. Vendar se kljub vsemu zdi, da bo civilizacija Grčijo počasi premagala in jo uničila. Znak bolezni se močno opazajo. Morda bi Grčijo pred obzornim, ki ji ga hoče nanesti civilizacija, rešilo krščanstvo, a zdi se, da je tudi to Grke precej slabo prešinilo. Na Grkih je v tem oziru zapaziti nekaj judovskega. Prižigajo si cerkve tuči pred ikonami, ki se jih dokaj vidi ob cestah, a spominilo me je to takoj na besede proroka: »To ljudstvo me časti samo z ustnicami... Nočem daritev, ampak srca...« Ko sem pozneje opazoval ljudstvo v grških cerkvah v Solunu, Atenah in na Krfu, tako pravoslavne kakor katoličane, sem bil o vsem tem popolnoma prepričan. Nikakor ni brez globljih osnov pogosto primerjanje Grkov z Judi...

Zelja, da bi to mikavno deželo, njen obraz, n'eno kulturno in versko stanje in tudi vzroke njenega posebnega vpliva na človeka enkrat natančno proučil, a tudi želja, da bi se enkrat preizkusil v večjem samostojnem raziskovanju, me je združila v Djevdjeliji dne 1. avgusta t. l. s tovarišem V. Z. Z. njim dva 2. avgusta predpoldne prestopila na grška tla.

Prvi dober vtis tega potovanja je bil ta, da na meji nisva imela nobenih stitnosti, tako na naši kakor na grški strani. Na grški strani je bilo seveda treba takoj uporabljati piščo zalogo novoročnice, dočim so na naši strani inozemski potniki v tem oziru na boljšem, ker v djevdjeliji carinarne službuje nekaj uradnikov Slovencev, ki poleg državnega obvladajo še en ali drugi evropski jezik. Z obmejne grške postaje Idumeni dva ee odpeljala proti Solunu približno ob pol 1. popoldne. Železnica se prebija na začetku skozi precej skalnato okolico, polno figovega in oleandrovega grmovja. Kraši oleandri rastejo namreč po Grčiji na prostem, tako kot pri nas n. pr. leskovo grmovje. Kamenita tla kmalu preidejo v valovito ozemlje, polno nizkih in okroglih bregov. V tem adolenskem ozemlju ležijo zapadno od železnice ruševine stare Pella, ki jo je v 4. stol. pred Kr. osvojel kralj Arhelaj, in ki je bila evjovčas močno središče duhovne kulture v severni Grčiji. V Pelli je bilo središče mogočnega Filipa II., čigar sin Aleksander Veliki je bil tudi tu rojen. Rimska Via Egnatia je šla skozi Novo Pello, ki so jo Rimljani dvignili, ko so poprej staro mesto razdejali. Mesto je popolnoma propadlo šele ob prodoru Turkov, ki so v bližini dvignili današnjo naselbino Jenidže. Nekoliko nižje, blizu postaje Aspron, se vidijo znamenita predhistorična grobišča v obliki okroglih gričev. Od tu naprej se pričnejo z obeh strani železnice prostirati mogočna polja posebnih močvirnatih jezer. Zanimivo je na tem potu opazovati velike kolonije grških naselencev, ki jih je vse polno v grški Macedoniji. Poprej so tu tičale majhne turške vase, a politika nove Grške je vse Turke izgnala iz teh krajev. Vsi so se morali preseliti v Azijo, tako, da je danes v grški Macedoniji težko videti še Turka. Seveda je bila tudi Turčija toliko prijazna, da je sto in tisoč Grkov, ki so bili na seljenji po Kavkazu in nekaterih turških otokih, povrnila to ljubeznivost na isti način. Danes je v severni Grčiji koloniziranih vse polno kavkaških Grkov. Ogromne kolonije malih hiš, velika kanalizacijska dela in izredno dolgi železni mostovi čez močvirja ee vidijo neprestano ob obeh straneh železnice. Seveda je tudi pri nas na jugu kolonizacijska politika podobna. Za naselence v naši Macedoniji je tudi naša država veliko storila. Imela dva pa tudi priliko opazovati nekoliko turških družin, ki so se z nami veslele v Djevdjeliji v vlak za Solun, odkoder so hoteli s parnikom v Smirno. Njihova revščina je napravila na naju mučen vtis. Za-

lostno so gledali skozi okna vagona na plodovite pokrajine nekdanje njihove Macedonije...

Vardar, ki nas je spremljal od Djevdjelije, nam je kmalu izginil izpred oči. Zavil je na desno proti zapadu, vlak pa na levo, vzhodno. Toda komaj smo zapustili Vardar, smo že na desni strani zagledali plave vode Egejskega morja. Vročina je postajala čedalje bolj neznošna, zrak vedno bolj vlažen. Blížili smo se Solunu.

Danes ee splošno misli, da je Solun izredno stara naselbina. Vendar zgodovina govori o njem šele razmeroma pozno. Toliko je gotovo, da je Solun leta 315 uredil za svojo prestolico kralj Kasander. Mesto ee je zaradi svoje imenitne naravne lege kmalu razvilo v pomembno trgovsko in kulturno točko Macedonije. Ko se je pozneje zgradila mogočna rimska cesta — Via Egnatia — ki je šla

Emigranti na železniški postaji v Devdelji

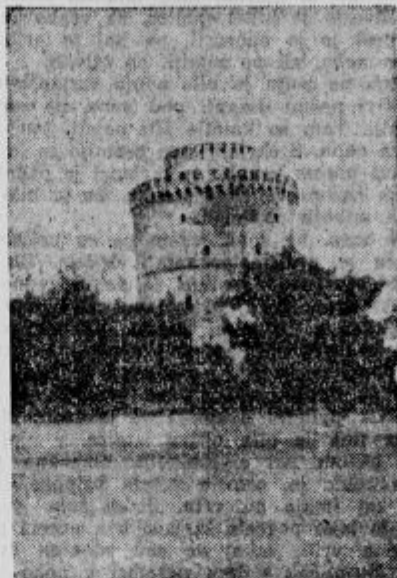
iz Dyrachidma v Bizanc in pri tem sekala Solun, ee je ta še nenavadno povzpel. Ko sem videl gole in od solne ožgane hribe, ki obdajajo mesto in s svojimi vrhovni skalovji ustvarjajo neznošno vročino celo še ponoči, sem si mislil, kako ee je počutil gosposki Rimljan, advokat Ciceron, ki je tu živel dalje časa v političnem pregnanstvu. V srednjem veku je imel Solun najrazličnejše gospodarje: Slovence, Gote, Skite, Arabce, Franke, Benečane in najdalje pa Bizantince. Končno pa je leta 1400 padel pod osmanski imperij, izpod katerega ee je izmaknil šele v balkanski vojni. Mesto je še danes vse polno bizantinskih, turških in benečanskih spomenikov.

Vlak ee je ustavil na velikem kolodvoru, ki leži na zapadnem delu mesta ob morju. Prvi občut, ko sem stopil na solunska tla, je bil ta, da stojim na svetlopiemskih tleh. V Solunu je sv. Pavel osnoval svojo znano krščansko občino, iz katere se je potem širilo blagodejno krščanstvo po vsej takti se divji in poganski Evropi. Spomnil sem se naenkrat tudi na sveta brata Cirila in Meoda, slovanske apostola, ki sta bila tu doma. Zavzel s temi mislimi sem stal kakor zgubljen med celim gozdom judovskih, grških in italijanskih nosačev in agentov. Vsi so si prizadevali, da bi me spravili k bolj praktičnim mislim. Ker ni bilo več mogoče sprito takega obsedanja ostati hladnokrven, aa se brez velikih ozirov prebila skozi to cigansko armado in ee podala proti znanemu domu francoskih lazaristov, po katerih se imenuje tudi ulica, katero aa iskala — Odos Frankou, ulica Frankov. Za nama se je takoj zapodila cela čreda črne in raztrgane mularije, kakršno je mogoče videti samo v velikih pomorskih mestih. Zanimala jih je vsebina nahrbtnikov teh dveh neumnih Angležev — tako so sodili po najini zunanosti. Morala aa biti ekrajno previdna, ker je vsak čas kdo izmed njih vendar uspel vtakniti roko v najino žepo ali nahrbtnika. Solun je velenemsto, seveda svojevrstno. V njem ee tisočkrat križa vzhod z zapadom.

Po daljšem izpraševanju aa končno našla iskani dom takoj poleg katoliške cerkve. Kakšno ee bilo najino iznenadenje, ko aa v tem čisto francoskem gnezdu odkrila slovenskega tičal! Bil je to stari samostanski brat Miha Bučar — frère Michel, kakor so ga oni zvali. Res prijetna stvar za naju. Povedal je, da služi kot samostanski brat v Solunu že 43 let! Njegova dolga in polna, bela brada in mehke slovenske oči, ki so dajale celumu obraz izraz prijaznosti in dobrohotnosti, in pa njegovo dobro slovensko srce, vse je napravilo na naju res prijeten vtis. Takoj naju je seznanil s superiorom hiše, solunskim župnikom p. Josephom Gabolde. Nanj sem se obrnil ne samo zato, da bi dobil zanesljivo čisto stanovanje, ampak tudi zato, ker mi je on mogel dati najbolj točne informacije o verskem in kulturnem stanju katoličanov v severni Grčiji. Francozi so znani kot dobri opazovalci razmer na Orientu. Ker sem se mu predstavljal kot dopisnik največjega slovenskega katoliškega dnevnika, mi je obljubil, da ee bova naslednjega dne o tem obširneje pogovarjala. Za enkrat nama je odkazal dve prijazni sobi in določil brata Bučarja, da nama streže. Takoj, ko aa se nekoliko oddahnila, aa ee oborožena s fotoaparati, denarjem, legitimacijami in priporočili podala v mesto. Zunaj je bilo tako vroče, da nama je primanjkovalo aa pa za dihanje. Šla aa najprej ob dolgem pristanišču, kjer ee stalo na stotine jadrnic in parnikov, med katerimi so se prebivali z malimi čolni napolnjeni mornarji in pristaniški delavci. Arabci, Egipčani, Turki, Zamorci in še drugi najrazličnejši

narodi so tu zastopani. Lepo je bilo gledati ogromne množine južnega sadja, ki ee ga kar naprej iztovarjali iz ladij. Moj tovariš je seveda napravil več fotografskih posnetkov tega svojevrstnega pestrega življenja. Smejal sem se, ko sem videl, kako dobro ee je zdelo tem črnim delavcem, ko jih je fotografiral. Opazoval sem enega: hitro je segel v laze ter e prsti popravil »frizuro«, potem nekoliko uredil obleko, to je ostanke nekakih cunj, ki naj bi pokrivalo telo od pasu do kolen, ter napravil kar mogočnejši izraz obraza, kot bi bil najmanj poveljnik prekoceanskega parnika.

Solnce je bilo že daleč na zapadu, ko aa se povzpela na tako zvano Beas-Kule, mogočno, okroglo, okrog 40 metrov visoko zgradbo v obliki okro-

Beas-kule v solunskem pristanišču

glega stolpa. Solunska občina je oddala to benečansko stavbo skavtom kot nekako subvencijo. Takoj na vходу naju je sprejel prijazen judovski študent ter naju z neustavljivo zgovornostjo — mešanico vseh južnoevropskih jezikov — vodil do vrha. Skavti so si tu razdelili prostore po religijah. Seveda aa se morala najdalje zadržati v judovskem prostoru. Notri imajo biblioteko, čitalnico in prostore za igre in zborovanja. Z vrha ee vidi ves Solun z lepim predmestjem Kalamarijo. Vstopnino aa plačala šele pri povratku, kar je bilo seveda nekaj edinstvenega na Grškem.

Popolnoma upehana aa prišla pozno zvečer domov. Sledila je ena od najgroznejših noči v mojem življenju. Soba in postelja, vse je bilo čisto. Na grškem imajo tudi v vseh boljših hišah postelje opremljene z zaprtimi baldahini od tula, tako, da ee tudi čez komarje nisva mogla ravno pritožiti. Vse to je bilo dobro. Toda vročina je bila ponoči taka, da ee bilo nemogoče tudi za trenotek zaspati. Kmalu bi ee bil zadušil. Tovariš me je zjutraj zagotavljal, da je to bila najstrašnejša noč v njegovem življenju in mi prijateljsko svetloval, da Solun čimprej zapustiva.

Drugi dan aa določila za obiske solunskih imenitnosti. To je bilo predvsem več cerkva, od katerih je stara, še vedno svojemu namenu služila Hagia Sophia iz 6. stoletja najzanimivejša. Več pravoslavnihih popov stoji ves dan tam in delijo obiskovalcem blagoslov: pomočijo butarico nekakega cvetja v vodo in udarijo s tem vsakega po glavi. Seveda ee vse to plačati in zvečer stoji pred vsakim kup drahem, ki ga s težavo odnese. Ljudje notri sedijo kroginkrog in se s pahljastimi bladijo ali pa na stolihi ee. Ženske ee živo pogovarjajo o vseh mogočih stvarih. Manjkal je samo še prodajalna mizrga pivaa in bi bilo notri čisto prijetno. Najstarejša cerkev Soluna je Hagios Georgios, tako zvana »Rolondac«. To je okrogla, na obodu v osem prostorov razdeljena zgradba, polna velikih in lepih mozaikov in skulptur. Čeprav je bila na vrodu pribita tabla z nadpisom: Apagorevete to fotografisan (preprečevano fotografirati) in naju je ves čas opazoval čuvaj, je moj tovariš-amater poskusil naskrivaj eře. Seveda je bil pri tem tako zmčan, da ee dvakrat uporabil isti film in bil tako za svoj prestopek kaznovan s škodo in neuspehom. Sploh sem pri njem opazil, da ee mu je tako godilo na celi naši poti v takih primerih, čeprav ee drugače mojster v fotografiranju. Kmalu nama je bilo vseh solunskih starin dosti ter aa na moj predlog za-

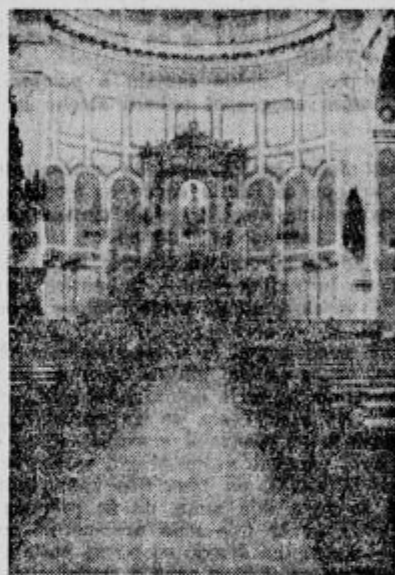
Galerijev slavolok na tzv. »Via Egnatia« v Solunu

vila v neko obskurno vinsko klet v bližini Galerijevega slavoloka. Še danes prav ne vem, zakaj nama tu niso hoteli prodati vina. Notri je bil poleg gospodarja še en častnik, na čigar nosu ee ee lepo prelivala barve, ki navadno pričajo, da je lastnik nosu dober poznavalec pijače: še dva ali trije gostje ee stali ter pili vino. Prigrizovali so pri tem vsak čas glasovite grške prigrizke, kisle paprike, slane olive, ocvrta evjova jetra, sir, ribja jaja in slično, da ne bi vino »škodovalo«. Prišla aa notri z namenom, da bi preizkušala vse različne vrste slavnih grških vin. Ker ni hotel prodati vina, ampak nama ga je točil kar zastoj, am spočetka mislil, da me gospodar ne razume. Poskusil sem zato po grščini še nekaj drugih jezikov, dokler nisem opazil na svoje veselje, da govori precej dobro bolgarsko. Razlagal je, kako delajo Grki vina in kako jih potem z borovčevimi smolami »zaeknejo«, da ee ne pokvarijo. Ves čas mi pa ni povedal, zakaj nama vina ne prodaja, ampak nama ga rajši zastoji toči.

Kranjca bi na Dolenjskem v takem primeru še razumel, toda ta je bil Grk in še trgoval! Za časa našega »pokušanja« je bila pozornost cele vinske družbe obrnjena seveda na naju kot na dijaka, ki polagata skušnjo. Prijazni častnik nama je kar naprej z zelo dostojanstvenimi gestami dajal razne prigrizke in delal neke nerazumljive opombe — najbrž strokovne razlage. Kmalu aa »poskusilac« precej vrst vina. Ko aa na koncu hotela vendar vse skupaj plačati, so to odbili in nama dali samo prijazen nasvet, naj bova pamelna in naj vendar ne hodiva okoli starih kamnov po tej vročini, marveč naj greva naravnost domov. Dobre volje aa zapustila to čudno klet. Pri »pokušanju« grških vin — kar aa se pozneje tudi v Patrasu naučil — bi pa svetloval vsakemu Slovenceu, ki bi mu to kdaj padlo v glavo, naj bo zelo previden...

Popoldan aa šla najprej v morje, da bi se malo razhladila, toda zaman: bilo je, kakor da se kopljema v juhi. Obiskala aa še našo svobodno cono, ki ima lepo pristanišče, a je bolj reprezentativnega kot trgovskega značaja. Soluna aa imela že dosti, posebno pa njegove tropične vročine in aa ee vrnila domov. Pripravil sem se za obljubljeni pogovor z g. superiorom. Vzel sem notes in pero ter čakal, da me pokličejo. Toda brihten Francoz je med tem prišel na pametno misel: pustil naju je počivati, ker pogovor aa lahko opravila pri večerji. Precej zgodaj naju je prijazni brat Bučar povabil v obednico. Posadili so me nasproti g. superiora, zraven so sedeli še trije francoski duhovniki in en brat iz Diarbheira v Kurdistanu, ki je govoril dobro nemško in je sluzil deloma tudi kot tolmač, ko me je zaradi posebnih izgovorjav spravila superiorova francoščina v zadrego.

Katoličanov je v Solunu 2400. Užijavo — kar me je z ozirom na slovenske informacije iznenadilo — popolno versko svobodo. Sploh sem opazil, da aa vse informacije, ki aa jih dobil o katolicizmu na Grškem v Sloveniji, zelo netočne. Večkrat so mi ponosno dejali razni cerkveni predstojniki, da ee zanimajo za razmere pri nas in da imajo katoličani na Grškem vsaj toliko svobode, kot jo imajo v Jugoslaviji. Bil sem tega veel. V Solunu, ki je mesto e 400.000 prebivalci, od katerih je 2400 katoličanov, se vrše vsako leto procesije sv. Rešnjega Telesa. Tudi vsa ostala verska in versko-kulturna društva, ki so pravilno prijavljena in odobrena od strani države, imajo svobodo delovanja. Kongregacija lepo dela. Nemci imajo seveda tudi tu svojo nemško posebnost: »Kindes Jesu Vereinc«. Največje katoliško kulturno društvo je »Association Helleno-Catholique«. Njegova naloga je ona, kot jo imajo naša prosvetna društva, samo da je to grško društvo ostalo še veliko bolj na čisto verski osnovi. Sestanke imajo navadno kar v veliki cer-

Notranost katoliške cerkve v Solunu

kvi. Poleg tega imajo katoličani v Solunu tudi lastne, od države priznane šole, ki jih vzdržujejo francoski »Bratje krščanskih šol«. Katoliške sestre usmiljenke imajo lastno bolnišnico, ki je zelo upoštevana zlasti pri višjih krogih. Vseh sester je v Solunu 50. Po narodnosti so solunski katoličani zelo mnogovrstni. Navadno ee pri nas sliši ali bere, da so grški katoličani večinoma italijanske narodnosti. Vendar pa to ne drži. Res je, da so na par otokih ostali še od časa križarskih vojn Italijani, vendar tvorijo katoliško večino danes samo še na otoku Rodu. V Solunu je od 2400 katoličanov kvečjemu 900 Italijanov, ostali pa so pravi Grki. S posebnim navdušenjem mi je prijazen g. Gabolde povedal, da je Katoliška akcija vzbudila med grškimi katoličani zavest, da je treba za verske stvari mnogo bolj odločno nastopati, kot se je to doslej godilo. Posledice tega so ee že pokazale v zadnjem času, ko so si tudi katoličani v javnem kulturnem in političnem življenju priborili znaten ugled in splošno upoštevanje. — Z večerjo smo zaključili tudi pogovor in si stisnili roke z željo, da bi se kot soedci čim bolj spoznali in zopet kmalu videli.

Okrog polnoči naju je odpeljal brzovlak proti Atenam. Ker za enkrat še nisem mogel opazovati pokrajine, sem obrnil svojo pozornost na vlak sam in na popotnike. Grški brzovlak je name napravil dober vtis. Vagoni so bili čisti, popotniki mirni in tihi, železničarji zelo prijazni. Priznati moram, da sem glede Grčije, ki sem jo v vseh oziirih prišteval k Balkanu, imel v tem oziru slabe predsodke. Z brzovlakom ee po Grškem potuje prav tako dobro kot pri nas, ali pa še boljše. Vsaj prostora ne primanjkuje.

Prve razpoke zarje so ee začele prikazovati na vzhodu, ko smo drveli ob vzhodju Olimpa in zavili v dolino Tempo, katero amo kmalu premočisti ter jo pred Larisso pustili za seboj. Larissa, eno izmed manjših teselskih mest, je znamenito križišče velikih cest in železnice. Hippokratova domovina: kasneje močno središče turške administracije in vojske. Še danes spominjajo na to prazne džamije s svojimi aljimi minareti. Od Larisse naprej gre železnica paralelno z veliko državno cesto skozi sama polja. Tu je središče bombažev, avilene in tobacne kulture. Potovanje skozi to ogromno polje postaja čedalje bolj pueto, dokler ee vlak ne začne zopet zelavati v klance, ki vodijo v visoke skalnate hribe. Bilo je že toliko svetlo, da sem mogel opazovati krasne hribe, ki so mirno počivali v nekoliko meglenem obzorju. Vedel sem, da bom moral kmalu z leve strani zagledati Termopyle. Izredno mi je bilo žal, da ee ni bilo mogoče fotografirati. V trenutku mi oslepi oči rdeča svetloba, ki ee je odbijala od precej oddaljene vodne gladine. Zagledal sem dolg in ozek zaliv, obdan od vseh strani z mogočnimi hribi. Skralna zarja je sijala na morsko gladino in napolnjevala z rdečo lučjo ves zaliv, da sploh ni bilo mogoče razločiti črte med morjem in nebom. Hitro mi je ta rdeča slika izginila izpred oči, ker je vlak naenkrat preluknjel več hribov; vendar me je v oči še ves čas žgala rdeča svetloba in me nehotee spominjala na kralj Leonida in njegovih 300 grških in

Joža Herfort:

Pojóče nebo

Velik dan je že bil, ko so od neke moške s četveroprego in z velikim trikotnim plugom orali sneg, ki je bil padal vso noč, pa delati gazi. Kmalu za njimi so priletele drobne ptice, pa z boječimi ščivci, čivci sedle na svežo gaz in iskale ostanke hrane med konjskimi odpadki.

Ponižno sivorjave so bile po hrbtu, vsako pe-rece je imelo sivorjav rob, pri in vrat so bili zmazano rumenkasto bel s črnorjavimi pegami; rep in perotke so bile črnorjave, oči rjavi. Na glavici so imele pernat čopo — na nogi pa na drugem prstu zelo, zelo dolg noht — drobne ptice so bile čopasti škrljanci, kateri so po mestih prosili pozimi gostoljubja, pa drugovalj zdej vrabcem, zdej strnadom in golobom ter si iskali borne hrane, ki so jim jo ljudje tako skopo odmerjali.

Tudi njim razorjejo sneg, tudi oni pridejo potem lažje do hrane. Mesto daje drobnim ubožkom stanovanje v trdi zimi.

★

Zima se je poslavljala, sneg se je jel topiti, strehe hiš so bile že kopne. Tedaj, ko je sonce posejalo skozi okna, ko se je dekleto stžilo po rožah in erčih; pa je priletela mimo okna drobna al je ženico in skupaj sta prebila tiste sončne suševne dneve. Za gardinami, kamor se je sonce zvečer skrivaj ozrlo, je sanjalo mlado dekle o rožah in erčih; pa je priletela mimo okna drobna ptica in sedla na streho. Dekle je videlo senco, pa stopilo k oknu in zazrlo na sosednji strehi škrljanca, ki je mirno obseled, pa prišel tiho peti svojo pesem. Dekle je zadržalo — pesem, pički, pomlad! Jož, škrljanček je že zapel, kmalu bodo začevale rože!

Tisto noč je dekle sanjalo o pomladi, zunaj pa je marčev sneg spet pobelil strehe in vrtove.

★

Sveti Jožef je bil topel in sončen, dekle je šlo na vrt, pa se čudilo soncu in njegovi toploti. Samo dve peemi sta, ki se jih človek nikdar ne naveliča — pomlad in ljubezen.

Pomlad se je vračala. Tam v meji, ob koncu vrta, so se že budile vijolice, trobentice in zvonceki pa so že veselo odpirali svoje cvetove soncu, luči in toploti.

Prav izpod nog ji je zletel z nežnim ščivci, škrljanec, pa se onkraj meje spustil na tla. Zlatolao, rjavooko dekle je dobilo drobnega prijatelja, škrljanca. Kolikokrat sta se že srečala na vrtu, kolikokrat jo je pozdravil s svojim ščivci, škrljanec, pa ji čez dan popeval svoje pesemce. Na skalo ob gredicah je stekel, pa tiho, tiho zapel, kot bi se bal, da bi ga slišala zima, da že prepeva.

Gredice so že bile lepo urejene in posejane, mešica okopana, na drevju so popki postali napeti, čakali so še na mater zemljo, tedaj jim požene one čudežne sokove, da se bodo odprli.

Tam na polju so pa orali! S trudnim korakom je stopal orač za plugom, živina je počasi, težko stopala, ni bila še utrjena, v zimskem času je bolj počivala.

Brazda je bila dokončana, kmet je postavil črta na svežo, pa se oddahnil; od živine se je dvigala soparica, vroče ji je bilo. Nebo je bilo čisto, modro, lepo, po njem so plavali beli oblaki, lepi in beli kot bele ovčke.

Oračar je pognal, tedaj pa je zletela drobna ptica, pa se žgoleč pričela dvigati v sinje nebo. Škrljanec je bil, ne čopasti, pač pa poljski, ki je z juga prišel ob prvem klicu pomladi.

700 tsepjskih junakov, katerih kri je tukaj napajala morje, ko so branili svojo domovino pred Perzijci. Ime tega kraja je najbrž v zvezi z vročimi vrelci, ki so tu tako močni, da že takoj ob izviru gonijo mline.

Moj tovariš je še ves čas trdno spal. Vlak je vozil okoli krasno okolico. Ko smo se vozili mimo krasnega 2500 m visokega Parnasa, sem ga že zaradi svojega, vedno naraščajočega navdušenja, desetič, a sedaj z vso mogočo strogostjo in očitanjem zbudil in opozarjal na te znamenite kraje. Ko ne bi vedel, da je vse to njegovo nezanimanje samo posledica hude zanesenosti, bi ga bil prišel obdovovati kot dovršenega stoletnega filozofa, ki ga že tako zanimiva stvar ne vrže iz tira. Na postaji Delfi aha bila že zopet prijatelj in aha šla solidarno pit vroče ovčje mleko.

Skozi Orhomeno, mesto, ki je znano po svojih bogatih izkopaninah in zgradbah iz mikenske dobe in zaradi tega, ker je leta 86 pr. Kr. tukaj Sula razbil mogočno Mitridatovo vojsko, smo se skoraj brez ustavljanja pripeljali v Tebe. Okolica Teb je zelo pustata. Gozdov ni nikjer, povsod samo od solnca porjavela trava. S postaje se lepo vidi velika pravoslavna cerkev s čudnim frankovskim zvoničkom. Vidijo se še tudi mogočni zidovi starih Teb. Tebe so točka, kjer se je aredi avjoevretni grške kulture videlala orientalska kultura, ki jo je sem zanesel utemeljitelj Teb, Feničan Kadmos. Ni zato tudi nič čudnega, če se je vprav okoli Teb spletlo toliko grških mitov (Edipov ciklus). Tebe so zaradi svojega posebnega orientalskega značaja kmalu prišle v nasprotje s sosednjimi grškimi mesti. Prišlo je do več oboroženih epopodov. Vendar so si Tebanci priborili tako močan položaj, da so jih kmalu grški pustili v miru in jih celo klicali na pomoč zoper Perzijce. Leta 336 je Aleksander Veliki Tebe zaradi upora popolnoma zrušil in požgal; prizanesel je samo hiši peanika Hesiada in templju, katerih ruševine se še dobro vidijo. Danes je v mestu razvita močna industrija, seveda je mesto brez vsakega orientalskega značaja, zatopljeno v zapadno civilizacijo.

Skoraj pred Atenami ustavi popotnikov pogled še enkrat hribovje Pentelikon. Iz pentelikonkega marmornja so bile sezidane stare Atene z vsemi svojimi ogromnimi stavbami in spomeniki. Tudi v današnjih Atenah so vse reprezentativne stavbe zgrajene iz lepo rezanega pentelikonkega marmornja.

Veseli smeh je preletel sivi oračev obraz: »Po-zdravljen škrljanček, ki mi veliš sejati!«

Ptiček se je pa dvignil v lepih kroglih v nebo, neprestano žgoleč. Visoko je začel, kot bi res sejati velel: Šij, šij, šij, prešel v nižji aš, šš, šš, prešel v globoki eo, eo, eo. Vedno višje, vedno višje, naenkrat pa je za hip utihnil, priprl krila in se je jel naglo spuščati navzdol z malo tišjim šij, šij, šij....

Škrljanec je pel od zore do noči, da, a tam kraj razora v travici je bila pa plitva jamica, tam si je napravila samica, preprosto s par bilkami poslano gnezdece in pričela misliti na novi rod. Možek se je pa pod oblake dvigal, kot bi samemu Bogu hotel iti povedat, da je pomlad in da ima svojo ženko tako rad; pa spet z višav kot kamen padel k gnezdju, vedno na isto grudičo, vedno na zeleno rušo poleg gnezda. Pa je prenehal s pesmijo, počkal žužka ali bubo, pobral zrno ali sočno bilko, si počkal med mladim zelenjem kosilice. Zveslo je čuval samico, na vsako najmanjšo nevarnost jo je opozoril, pa naj je prihajala iz sinjega neba, ali po zemlji, po njivah.

Tam na polju je bilo polno škrljančkov, ki so se v živi pesmi dvigali pod nebo, pa spet hiteli k zemlji. Tam so kmetje žita sejali, tam je klila njihova nada. S škrljančkov pesmijo se je dvigala kmetova pesem v nebo, s škrljanci je padel njihov znoj na razorane grude zemlje. To je bilo na polju, na mladih poljanah.

Na vrtu, na robu mesta pa so pričele cvesti rože in je pričelo poganjati drevje. Ob meji, kjer je bilo malo groblje, je dekle vedno prepodilo škrljanca. Zakaj prav tam? Tiho, oprežno je šla deklica z drobnimi koraki, pa opazovala kamenje in travico. Naenkrat je zapazila škrljanca, ki je čepel na zemlji, plaho se je pritisnil k tlom. Ni ga še dobro zapazila, ko je s komaj slišnim ščivci, škrljanec drugi. Prvi je tedaj stekel in jo, na tleh je bila plitva jamica, v njej pa na borih bilkah pet sivozelenih, umazano pikastih jajčec. Stekla je, otročje vecele pripovedoval mami, kaj imajo na vrtu. Sedaj šele je vedela, zakaj je tako pogosta škrljančkova pesem prav na njihovem vrtu, zakaj se nad njenimi cveticami dviga škrljanček v lepi pesemci v nebo in pada med njene rože nazaj.

Češnje so odcvetele, veter je trosil rdeče-bele cvete na gredice, pa z njimi posipal deklico, katera je prišla na vrt. Gostil, zlati kodri so ji padali na grudi, obraz rahlo zardel ji je sijal v pomladni sreči. Tiho je šla po zeleni trati proti groblji, k svojim škrljančkom — ni jih bilo več.

Češnjavordeči ustnici sta ji lahko zatrepetali, kje so njeni ptički? Škrljančki so se speljali, zato je bila pesem starega škrljančka ono jutro tako lepa, še lepša kot srebrna pesemca mlade deklice.

Šah

Spielmann je svoj slab uspeh na turnirju v Mariboru popravil septembra meseca v Sopronju, kjer je dosegel prvo mesto, eno in pol točko pred Italijanom Sacconijem in Angležem Thomasom, ki sta si delila z osmimi točkami drugo in tretje mesto. V septembru mesecu so imeli tudi Avstrijci pomembnejši turnir v Linzu, na katerem sta zmagala prof. Becker in Elisakases pred Müllerjem in na ta način popravila svoj neuspeh v Liebwertu.

Dr. Euwe je, kakor znano, v Rusiji imel malo sreče, kar je tem bolj čudno, ker je poleti igral v Bernu sijajno. Iz Berna prinašamo danes naslednjo partijo holandskega velemojstra, ki nam dobro kaže njegovo močno igro.

Dr. M. Euwe — dr. O. Naegeli.

1. d2—d4, Sg8—f6. 2. e2—c4, e7—e6. 3. Sgi—f3, d7—d5. 4. Sbt—c3, c7—c5 (s to potezo upa črni na izenačenje igre). 5. c4×d5, Sf6×d5. 6. e2—e4, Sd5×c5. 7. b2×c3, Sb8—d7 (boljše je igrati c×d4 in po c×d4 Lb4+ in menjava na d2). 8. Lc1—d2 (beli takoj prepreči sedaj Lb4+) Lf8—e7. 9. Lf1—d3, Dd8—c7. 10. 0—0, a7—a6. 11. e4—e5, b7—b5 (črni ne upa riskirati, ker bi bel dobil kraljevo napad). 12. Sf5—g5, Le7×g5. 13. Ld2×g5, Lc8—b7. 14. Tf1—e1 (da bi mogel Dc6 parirati z Le4) c5—c4. 15. Ld3—c2, Sd7—b6. 16. Dd1—g4, Sb6—d5. 17. Lg5—h4, g7—g6. 18. Lh4—f6, Th8—g8. 19. Dg4—h3, h7—h5 (beli je s svojimi zadnjimi potezami izsilil od črnega hudo oslabitev kraljevega krila). 20. Lf6—g5, Dc7

Ant. Adamič:

Požigalec

(Dalje.)

Še mnogo tegobnejši in hujših skrbi polni časi so prišli v vas. Vaščanje so se obupani in izmučeni uklanjali brez ugovora vsem povsem gospodke; boguvidno so prenašali pomanjkanje in trpljenje. Začetkom vojne je še šlo, toda kaj kmalu je nedostalo vsega, česar si kmet sam ni pridela. Svile je bilo, toda samo za rute in za gosposka oblačila. Pritisnil je mrz, pa ni bilo ne volnene obleke ne obutala. Obleka iz kopriv! V nekaj dneh je od poljskega dela pre-znojena razpadla kakor pajčina. Ni bilo ne svečave ne petroleja ne sladkorja ne tobaka, ki si ga lahko iskal s krvavo glavo, pa ga nisi dobil.

Pred pol letom so že popisovali, koliko ima kdo živeža. Kmetje so godrnjali in se upirali. Pa ni bilo še nič hudega, le nekaj vrec krompirja je moral ta ali oni odvajati. In zdaj so zopet stikali za živili. Že navajeni vsega hudega, so kmetje samo na tihem kleli. ko je župan v spremstvu gosposke stikal po kaščah in šaril z laktimi v hladnem prosu, ovsu, ječmenju in v zlati pšenici po predalnih koš. Župan je precejval množico zrnja po mernikih, gospod pa je preračunaval na stote in vse verno zapisaval. Vaščanje so poskrili kolikor so mogli; globoko v seno so zakopavali v potu svojega obraza pridelani živež ali pa so ga poskrili po ležiščih. Od česa naj žive, ako jim vzamejo kruh! Krušne karte so imeli samo v mestih, na kmetih ne. Tu so grudili koruzen in sorščen kruh, belega pa so lomili samo za velike praznike. Naposled so pobrali še svečnike, pipe in kotličke iz bakra in medenine. Tudi vse kotle za kuhanje žganja.

Župan je dobro vedel, da so kmetje poskrili, kar so le mogli, toda je molčal. Ali iz ljubezni do sovaščanov? Ne, ampak zato, ker se jih je bal. Petelin na strehi ga je oplašil, ni ga pa izpametoval. O, če bi mogel in bi bil varen! Morali bi mu pripeti zlato svetinjo na prsa, tako je bil zvest in vdan cesarjev služabnik.

Sena pa ni bilo mogoče skriti. Vozili so ga voz za vozom v trg na postajo. Krompir je

Frtaučku Gustl ma beseda

»Pejd, pejd, prsmoda. Kulk sm že jest u sojem želejnu vidu, pa še nism poču, kokr videš.«

»Zdej pa boš. Garantiram. Pejva staut za en šefan, če maš kurajža?«

»Že velate sm reku, se ga prijeu za pudpajzdho in sva ja zavila dol pu Miklušiču cest preke fleč-kajnarjem.«

»Kam me pa prouzapro ulečes?« sm ga prašu ene parkat pu pot. Pa m ni tou puevdat.

»Boš že vidu,« je sam reku in me uleku, ket kašnga vola naprej. Lde so naj kar gledal, tku ava šla.

Ke ava prdivjala ke na Krala Petra trg pred audnija, pa zagledal, ke je en žendar pelu ena hedu fletna gspudična za pudpajzdha ke preke audni. Verjamete, de se jest nism mogu zdržat, de b na prašu žendarja, kua je nardila, tku ee m je amilla. Kar strgu sm ee mojmu pupol brate iz rok in stolu h žandarju.

»Nkar na zamerte gspud vahtmajeter, kua je pa nardila gspudična, de ja pelete? A ja ni škoda, ke je tku fletna?« sm ga prašu.

Zandar me je en čas prou debel gledu, pol je pa le reku: »Oh, nč ni nardila. Rada se mava holt.« Pa še neki je tou puevdat, pa me je moj žlahtnk kar za roka preč putegnu in me uleku naprej.

Ke sm čez en čas nazaj pugledu, ke sm biu ferbčen, kam uta šla, pa videm, de še zmeri stujeta in za nama gledata, in men ee prou zdi, de sta ee uba smejala. Prou natak nism mogu videt, ke ava bla že predeleč, ampak en reglajne ee je pa dobr ališu.

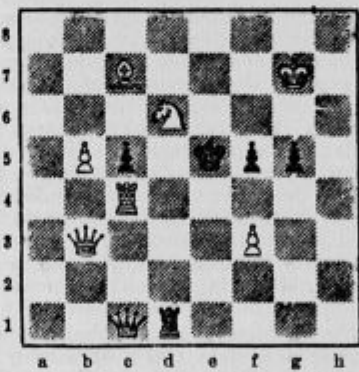
Ke sva praša ke pred flečkajnaraka cerku, m pa reče moj žlahtnk: »Astn, zdej pa puglej! Sam

—a5. 21. Lc2—e4, Da5—a3. 22. Dh3—f3, Da3—f8 (dama je potrebna za obrambo kraljeve pozicije). 23. a2—a4, f7—f5 (beli je grozil po a×b5 vdreti na a liniji). 24. e5×f6, Ke8—f7. 25. Df3—g3, Df8—b8. 26. Dg3—f3, Db8—c7. 27. h2—h4, Lb7—c6. 28. a4×b5, a6×b5. 29. Ta1×a8, Lc6×a8 (T×a8 bi ne šlo, ker bi odločilo L×g6+ in Dc4+). 30. g2—g4, Tg8—h8. 31. Le4×g6, Kf7×g6. 32. Df3—e4+, Kg6—f7. 33. De4×e6+, Kf7—g6. 34. f6—f7+, Kg6—g7. 35. Lg5—h6+, Th8×h6. 36. f7—f8D+, Kg7×f8. 37. De6×h6+, Kf8—f7 (črni nima več obrambe, na Dg7 bi prišlo Te8+). 38. Dh6—h7+, Kf7—f8. 39. Dh7—h8+, Kf8—f7. 40. Te1—e8, Sd5—f6. 41. Te8—f8+ in črni se je vdal.

Problem št. 39.

H. Singer, Kranj.

Črni: Ke3, Dc1, Td1, P: c5, f5, g5 (6 fig.).

Beli: Kg7, Db3, Tc4, Lc7, Sd6, P: b5, f5 (7 fig.).

Mat v dveh potezah.

obilo obrodil. Vsaka druga hiša ga je morala dati stot. In tako je zadelo tudi Rovano vo in Skaletovo hišo. Ko je Metka odpeljala in izročila dve vreči, jo je doma že čakal nov listek od župana, da mora drugi dan oddati tudi enega prašiča. Enako tudi Rovano vo. Tarnali so in jokali, Miha pa je klel in škripaje z zobmi žugal skozi okno.

»Naj le pridejo sami ponj, če si upajo. Sata-tana bom zmel v sončni prahl.«

Orožnik je hodil po vasi — in vaščanje so tiho in ponižno prignili svoje prašičke nego-vančke. Tudi Metka. Miha je šel zvečer v krčmo ter se je na vso jezo napil. Tako se je končal veliki punt.

Bilo je vprav za božič, ko je prišla v vas še vojska: vozovi z visokimi kolesi, sestradani konjčki, stari vojaki v cunjah. Bili so Romuni. Župan je hodil po vasi od hiše do hiše. Vsaka hiša je morala sprejeti v hlev nekaj konj; pod streho, v skednje ali kamorkoli nekaj vajakov. Judje so se križali in se zapirali v hiše, ali ni nič pomagalo. Kdor se je upiral, je tvegal, da bo bil v hišo še enkrat toliko nadloge kakor njegov sosed. Vojaki pa so bili reveži ter vprav tako sestradani in suhi kakor njih konjčki. Proslili so krompirja, skorjice kruha. In marsikdo se je zmisliil svojca, ki morda ravno tako strada, pa je rad dal kos koruznega kruha in nasul v nastavljenno čepico krompirja. Ni so se mogli pomenkovati, a so si vendar kmalu bili prijatelji. Sestradanci so bili hvaležni za vsako mrvice dobrote. Iz srca radi so cepili drva, nosili vodo in vozili gnoj na njive. Pose-dali so v zapečkih, pestovali otroke in se z nji-mi otopno smehljaje njuzali. Tudi teh kočče-nih in mrtvih vajakov misli so hitele kakor lastovice tja daleč za gore domov k svojem... Morda vprav zdajle in tudi prav tako pestuje tuj, reven vojak njegovega malega sinčka in mu gladi črne, svilene laske.

Ko so se odpravili, je vas mirovala do po-sta. Tedaj pa so prihajali madžarski konjeniki, prava šiba božja. Režali so se in se objestno obnašali, da so se ljudje kar tresli pred njimi. In kradli so kakor srake. Dekleta so se zapirale v izbe.

Pri Skaletu je bila gostilna vedno polna. Metki je na pomoč priskočila Reza, kajti dela je bilo čez glavo. Vojaki so pili, kadili in kvar-

mejken pušak, de te ubjamem čez trebuh, de prec na počes.«

»Kua čm pugledat? Jeet nč pusebnga na videm.«

»A na videš tamla na ared trga tist krancel a kumfinu?«

»Kua pa je pol, če ga videm. A ni murde dobr narjen? Ta krancel kumfinu sm že zdauni vidu.«

»Pa nia ud smeha poču?«

»Za kua nek? Tu ja ni nč taega, de b mogu člouk ud smeha počt. Tu je biu ja že zadn čas, de sa ta krancel naredi. A ee t pulcaj nč ni smilu, ke je mogu nuč in dan tamla u smrlen navarnast stat in trepetat in čakati, kdaj ee bo kašn auto al pa becekliet u nega zaletu in ga ukul prnesu? Lepu te prosim: pulcaj je ja tud člouk in še blu uradna useba. Jeet b za en meljon na stavu tamla na ared, dokler še ni blu teh kumfinu. Zdej grem pa stat za usak gnar. Zdej stuji lohka brez ekrbl, če je še tak rumi ukul nega.«

»Tu je že res. Ampak kua u pa punoč, ke hodja lde tešku nalužen tamla ud «Pajmeštra» ali pa ud «Štefana» dam čez trg? Tu ee uja ja usi publi. A te lde se t pa nč na smiljo?«

»Za te ldi ee t pa ni treba nč bat. Za te ldi ea pa že na rotuž tud puskrel in tku udredl, de more usaka nuč etat ta nar mn en rešiln auto zad za Prešernam. Če b glih kerga kašna nesreča du-telata, de ga bo hiter pabrau in udpelu u špelau, de ga boja spet puffikla.«

»A ee t na zdi ta krancel mal prevelek sam za enga pulcaja?«

»Mal velel je že res, ampak u Butalah, prauja, aa naredi še večga. Men se zdi, de bo za Iblana še premeječen. Pumiul, kulk je ubčinekeh name-ščenju pr nas. Jeet na verjamem, de boja šli usi u ta ris.«

»Za kua b mogl pa it glih usi ubčinek name-ščenju u ta ris? Sej so ga ja naredi za pulcaja, ne pa za ubčineke nameščenice. A ne?«

»Priatu, ti ee moteš. Rekl aa že, de uja naredi ta ris za pulcaja, ke drgač b na dubl kredita za ta reč. U resnic pa ucaja ta ris na kričpote ub-činek nameščenici, de uja u punuči budil vajn hu-diča klicat in proset, de b jm saj on prskoču na pumuž zdej, ke jm čja na usaka viža plače zaižat. Sej jm drug ubeden neče ji na roka. Men je tu eden iz rotuža zaupn puevdu.«

»A tku je ta reč. Pol em biu pa jeet u zmot. Men ee je preč čudn zdel, de tud ti nia ud smeha poču, ke em t jest pukazu ta krancel, al kokr praš ti: ris. Sevede, tku je lohka staut, de na uš poču. Mene ee je pr prpravu ub en šefan. Ker hitr stopa h Kulouratari, de u te rči enkat konc. Ampak u t pa puvem, staut na um šou nkol več, pa če še taka premudarija nardejo na rotuš.« F.G.

Drobtine

Katol. tisk na Japonskem. Tiskarsko podjetje Don Bosco v misijonišču Miyazaki je izdalo pred dobrim letom mesečni Katoliški be-rivo ter s tem opozorilo ljudstvo na različne vrednote katoliškega življenja. V glavnem obravnava bivanje božje, vzgojo družin, vero, temelje katolicizma itd. Podjetje mnogo obeta. Razen 1000 naročnikov pokupijo posamezniki premnogo števil. Javno mnenje je temu tisku zelo naklonjeno. Zdej pa je izdalo to misijon-sko podjetje mesečnik z imenom Gorčično zrno, ki se obrača izključno na paganski srednji stan. Vprav ta potrebuje pouka, zakaj radi svojega socialnega položaja je popolnoma prepričen sa-memu sebi in docela odtrgan od miselnega sve-ta svoje okolice. Poleg tega lista je napisana že dokajšnja zbirka lepe knjige za te ljudi. Pred vsem pa za mladino, ki le prerada sera po umazani strupeni povodnji paganskih knjig, so pravo zdravilo te knjige. Ko ne bi Japon-ska imela toliko čitva in sicer slabega, bi knji-ge katoliške tiskarne nekaj pomenile, tako na utonejo v 1000 japonskih dnevnikih, med ka-terimi ni enega samega katoliškega.

Amfiteatri v ognjeniških žrel'ih. V Južni Ame-riki so raziskovalci novih pokrajin in zgodovinskih reči odkrili prave amfiteatre s sedeži. Ti amfiteatri se pa nahajajo v žreljih ugašlih ognjenikov, ki so morda ugasi pred več tisoč leti. Znanost ni o stav-bah nikdar niti slutila, dokler jih niso skoro slu-čajno odkrili z letali. Ti amfiteatri, kakor so mogli do sedaj presoditi so bili zgrajeni veliko let predno so Španci zavojevali Južno Ameriko.

tali. Vse noči ni bilo miru. Zaletavali so se v krčmarico, ščipali Rezo; vse povsod so ženski nadlegovali z dvomnimi namigavanji. Kaj sta hoteli — potrpeti sta morali. Kajkrat sta pre-cej stržili. Toda se je zgodilo, da so se kvarto-pirci sprli, in tedaj je bilo vika in krika, buke in vpljta, da nič koliko. Rvali so se in se pre-privali. Niti zmenili se niso za zapitek. Prišla je patrolja ter jih razgnala. Kar je krčmarica prejšnji dan zaslužila, je danes izgubila. Da bi bil mož France doma — o, ta bi jih že ukro-til. Miha se je nekoč vmešal, toda bi ga kmalu precej stalo; še o pravem času je zbežal s pre-zreano suknjo. Naposled — nekega jutra se je izgubila tudi ta nadloga iz vasi.

Skale je redno vsak teden pisal nekaj vrstic. Sporočil je, da je tam, od koder se v vas čuje grmenje in bobnenje. Topovski grom brez prestanka, noč in dan, noč in dan... In da je večkrat v ognju. Razumela je, da je ob Soči, in strah ji je stiskal srce. Redno vsak teden je prispela vojna dopisnica s pozdravi. — Da le še živi... In kadar ne bo več teh bledordečih, ka-kor v krvi namočenih pa v solzah opranih do-pisnic?...

Za božič mu je poslala pleten jopič in no-gavice, kolač ter gnjat; od ust si je bila od-trgala. Čez tri tedne ji je odgovoril, da je ob novem letu pač dobil jopico in nogavice, gnjati pa da ni bilo. Kolač je bil od miši vse preluk-njan. Spraševal je, kaj je novega doma. To-liko ni bil že dolgo napisal. Zdej mu je tudi ona sporočila, da dobiva podporo, da pa je mo-rala oddati prašička nekaj krompirja in sena. Kratko ji je odgovoril: »Zakaj mi nisi tega že prej sporočila? Prosil sem za dopust, a ga ne dobim.«

Čemu bi mu neki sporočila, saj bi nič ne pomagalo.

Telo je lezel za snegom, trobentice so po-zlatile zelenčete se rebri, resje se je zasmajalo ob poti. V logu je zakukala kukavica, ptice so gnezdile. Zeme in sivi očanci so orali in pre-kopavali zemljo. Tedaj je Skale sporočil, da je dal za vojno posojilo in zato dobil teden dni počitka. »Prišel bom, da bom oral,« je podrtal. Na mesto njega pa je zopet prišla bledordeča dopisnica. — V bolnišnici leži... Metka je sa-mo vzdihnila in nesla pisanje v predalnik k drugim kaitam.

Gospodarstvo

Produkcija premoga v avgustu

Mesec avgust pomeni v rudarski produkciji vsako leto preokret sezone. Tedaj se že pozna vpliv bližajoče zime in oddaja premoga narašča. Zato se mora tudi povečati produkcija. Letos pa velikega povečanja ni bilo treba, ker so zaloge še vedno velike in je povečana prodaja vzela predvsem prenos iz zalog.

Produkcija premoga je znašala v avgustu letos 90.910, v juliju 84.207 in v avgustu lani 92.375 ton. V primeri z lanskim letom je bila letos produkcija torej manjša.

Prodali so slovenski premogovniki v avgustu (v oklepajih podatki za julij 1934): državnim železnicam 38.674 (30.942), od tega na področju ljubljanskega železniškega ravnanstva 18.855 (17.976), brodarstvu 1737 (4129), industriji 42.119 (36.565), od tega v dravski banovini 24.267 (23.819), za hišno porabo 4351 (2701), raznim podjetjem 4923 (4401), izvozili pa 575 (254) ton, skupno je torej znašala prodaja 92.399 (78.992) ton. Poleg tega je znašala lastna poraba premogovnikov 495 (3934) ton, deputati 1698 (2054), odpisanih pa je bilo od zalog 1143 (1335) ton.

Iz navedenih statistik je razvidno, da je predvsem naraščala oddaja državnim železnicam izven Slovenije, ki so že začele polniti svoje zimske za-

loge, nadalje je zelo narasla tudi oddaja industriji, zopet predvsem izven Slovenije. Povečanje izkazuje tudi hišna poraba in izvoz.

Zaradi znanih oddaj, ki so bile višje kot produkcija, so se ta mesec zelo zmanjšale zaloge: v začetku meseca so znašale 77.645, konec meseca pa samo še 69.020, kar je izredno nizko stanje. Število uradništva in pazništva je ostalo v glavnem neizpremenjeno, dočim se je število delavstva zmanjšalo od 5717 na 5688. Nasprotno pa je naraslo število žitov od 120.506 na 124.190 in zasluzki delavstva od 5.154.000 Din v juliju na 5.300.000 Din v avgustu leta 1934.

Razvoj produkcije in zalog v zadnjih dveh letih nam kaže tale tabela (v tis. ton):

	produkcija		zaloge	
	1933	1934	1933	1934
januar	115	134	138	77
februar	94	104	141	76
marec	95	96	147	65
april	84	82	145	74
maj	90	83	154	76
juni	76	88	152	79
julij	80	84	153	78
avgust	92	91	155	69

Stanje Narodne banke

Najnovejši izkaz o stanju Narodne banke za 15. oktober kaže tele važne postavke (vse v milij. Din, v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 8. oktober):

Aktiva: zlato 1801,7 (—18,8), valute 0,1 (plus 0,02), devize 158,0 (plus 16,5), skupno podlaga 1959,9 (plus 7,8), devize izven podlage 33,3 (—18,7), kovani denar 172,7 (1,1), posojila: eskontna 1591,2 (plus 5,1), lombardna 237,6 (—0,9), efekti fondov 92,7 (plus 3,8), prejšnji predujmi državi 1720,04 (plus 0,05), razna aktiva 244,1 (plus 7,2).

Pasiva: bankovci v obtoku 4307,8 (plus 13,6), žirovni računi 556,5 (plus 8,0), drž. terjatve 2,6 (—0,2), razni računi 640,7 (plus 3,8), skupno obveznosti po vidu 1199,9 (plus 11,6), obveznosti z rokom 784,8 (—24,65), razna pasiva 242,7 (+1,4).

Izkaz kaže posledice intervencijske politike Narodne banke, saj vidimo, da so se zaloge vrednostnih papirjev banke zvišale za 3,8 milij. Din. To so efekti fondov, ker drugače Narodna banka ne sme kupovati državnih papirjev. V deviznem in zlatem zakladu so bile večje izpremembe: zlati zaklad je padel za 18,8 milij., devize pa so narasle za 16,5 milij., tako da izkazuje podlaga per saldo prirastek 7,8 milij. Din. Istočasno pa so se zmanjšale devize izven podlage za 18,7 milij. Din. Omembe je nadalje vredno naraščanje eskontnih posojil.

pristojni državi in se da tedaj, če daje zveza garancijo za izpolnitev nje določenih nalog. Najmanj en revizor mora biti pri vsaki zvezi. Revizor mora vsako zadrugo pregledati tudi s stališča, če odgovarja celokupna poslovna in kreditna politika uprave zadruge posebnim dolgotrajnim zadržim izkušnjam. Za izvršitev nasvetov in nalogov revizorjem, so dobile zveze tudi sankcije. Najvažnejša je tu možnost sklicanja izrednega občnega zbora.

Naša trgovina in kliring s švico. Naša trgovina s švico se razvija za nas ugodno. V septembru je znašal uvoz v švico iz naše države 1,38 milij. švic. frankov, od tega koruza 0,9, perutnina 0,1 in les 0,14 milij. švic. frankov. Nasprotno pa je švica izvozila k nam za 0,73 milij. švic. frankov svojih izdelkov: največ anilinskih barv za 0,08, bomb. tkanin 0,065, umetne svile 0,06 in tekstilnih strojev 0,06 milij. švic. frankov. Zaradi tega tudi stalno pada naš kliringški saldo v prometu s švico. Pri Narodni banki v Beogradu je bilo vplačano za švicarske upnike (pa še ne nakazanih v švici) dne 7. septembra 708.018 švic. frankov, konec septembra (29. sept.) pa samo še 350.526 švic. frankov. To zmanjšanje salda je pripisovati, kot kaže bilanca za september, pripravljenosti švice, da kupuje naše blago.

Dela za instalacijo električne razsvetljave v objektih vojašnice Kralja Aleksandra I. v Ljubljani bodo oddana na ofertni licitaciji dne 29. oktobra t. l. pri Komandi drav. div. obl. v Ljubljani. (Pogoji so na vpogled pri inžen. odd. te komande).

Vpis v trgovinski register: Mehanična italijanska E. Klein, komanditna družba, Limbuš, osebnost Jamčiča družabnika Klein Erna, prokur. Klein Ljudevit.

40. žrebanje zadolžnic 4,5% komunalnih zadolžnic Kranjske deželne banke pri žrebanju dne 15. oktobra so bile izžrebane tele 4,5% zadolžnice: 10.000 kron št. 209, 2000 kron št. 104 in 240, 1000 kron št. 427 in 429, 200 kron št. 69, 72, 73 in 75, 100 kron št. 126. Izplačujejo se s 1. januarjem.

Potrjena poravnava: Rutar Albert, puškar v Celju, Slomškov trg 4 50% v 6 tromesečnih obrokih.

Končani poravnavi: Peter Fleck, trgovec v Ločah; Hren Rozalijska, posestnica in gostilničarka v Zg. Siški 105.

Ustavljeno poravnalno postopanje: Mežek Fr., avtomehaničar v Celju.

Narok za prisilno poravnavo: Zapuščina Hamana Leona, lastnika tvrdke C. I. Haman v Ljubljani 16. novembra ob 9.

Nakup konj. Komanda drav. div. obl. v Ljubljani razpisuje nabavo konj, ki se bo vršila po komisijski pri 16. artil. polku v Ljubljani, pri 32. artil. polku v Mariboru, pri 1. div. konjske artilerije v Slov. Bistrici in pri 39. pp. v Celju. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani).

Za povečanje tujskega prometa v Bosni. Touring-Club je poslal na vsa oblastva spomenico, v kateri se zavzema, da bi se na progi Beograd-Sarajevo-Dubrovnik uvedla vsaj dva vlaka z največjo hitrostjo 40 km za časa glavne tujsko-prometne sezone. Nadalje priporoča za čas sezone še uvedbo i jedilnega in 1 spalnega voza na progi Sarajevo-Dubrovnik.

Italijanska zunanja trgovina. V prvih 9 mesecih je znašala pasivnost italijanske zunanje trgovine okoli 1830 milij. lir, dočim je bila lani v istem času italijanska zunanja trgovina pasivna samo za nekaj nad 1 milijardo lir.

Borza

Dne 20. oktobra 1934.

Denar

Ta teden sta se vršila samo dva borzna sestanka in sicer v ponedeljek in torek, skupno je znašal na ljubljanski borzi promet 2721 milij. Din v primeri s 4795, 5273 in 5376 milij. Din v prejšnjih tednih. Največ prometa je bilo v šilingih in angleških funtih.

Curij. Pariz 20.2125, London 15.11, Newyork 304,75, Bruselj 71,60, Milan 26,26, Madrid 41,875, Amsterdam 207,75, Berlin 123,30, Dunaj 72,75 (57,15), Stockholm 77,85, Oslo 75,85, Kopenhagen 67,40, Praga 12,8075, Varšava 57,90, Atene 2,49, Carigrad 2,47.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica bač. okol. Sombor 109—111, bač. okol. Novi Sad 112—114, gbč. 113—115, bač. ladja Tisa 122—124, bač. ladja Begej 121—123, slav. 112—114, srem. 110—112, gban. 112—114, jban. 110—112, bač. in ban. ladja Donava 120—122, oves bč. srem. in slav. 70—72,50, bač. ladja 80—82,50, rž. bač. 105—107,50, ječmen bač. in srem. 65—66, koruza ban. in bač. okol. Sombor 81—83, bač. sušena 65—67, bač. za dec. in jan. 60—62, ban. sušena 63—65, srem. par. Indija 81—83, srem. suš. 65—67, srem. za dec. in jan. 60—62, srem. ladja 75—77, moka bač. 104—106, ostalo neizprem. otrobi bač. in srem. 70—81, ban. 76—78, bač. ladja 82—84. Tendence slaba. Promet srednji.

Živina

Ptujski živinski sejmi. Konjski in goveji sejem v torek 16. t. m. je bil radi skrajno slabega vremena zelo slabo založen. Prignali so 9 konjev, 64 krav,

All so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima naravno vse, ki bolehnjo na astmi, katarju na pljučih, zastarelem kašlju, zasizanju, dolgotrajni hripavosti in hripi. Pa dosti niso našli zdravila. Vsi teki bolniki dobe od nas popolnoma brezplačno knjigo s slikami, izpod peresa gosp. dr. med. Guttmanna, vsehga žel-zdravilca v zavodu za tinenkuro, o temi: Ali so pljučne bolezni ozdravljive? Da omogočimo vsemu bolniku, da spozna vrsto svoje bolezni, smo se odločili v intervalu splošnega blagorja odpustiti to knjigo na zahtevo popolnoma zastonj in poštne prosto. Napisati je samo dopisnico (frankirano z Din 175, in jo odpustiti na: PULMANN & Co., BERLIN 615 Mûgelstrasse Nr. 25-23 a. Odobreno od ministrstva socialne politike, sanitetsko oddeljenje S. Br. 246 od 12. XI. 1932.

Sport

Žalna seja SK Korotana-Ljubljana. Upravni odbor Korotana je na svoji žalni seji obsodil strahotne marsejske zločine. Naš veliki vladar je bil neustrašen borilec miru in ko je hotel kronati svoj trud, se ga je drznila dotakniti podla zločinska roka. SK Korotan žaluje za zvišenim pokroviteljstvom nogometnega sporta in se ga hvaležno spominja. Skrbel bo, da bodo iz njegovih vrst zrastle po zgledu velikega pokojnika neustrašeni borci za domovino, ljubljeno Jugoslavijo. Njegova oporoka nam je sveta in ji bomo ostali zvesti. — Vsi odborniki so nato blagopokojnemu viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju zaklicali trikrat »Slavac in stoji z enominutnim molkom počastili njegov blag spomin ter objubil zvestobo Nj. Vel. kralju Petru II. in Nj. Vel. kraljici-materi. Pri slukažnostih je odbor soglasno sklenil, da se v znak žalovanja preloži proslava petletnice kluba, ki bi se morala vršiti od 21. do 28. oktobra, na pomlad.

SK Korotan, Ljubljana — Is seje upravnega odbora: Ljubljanski miting, ki bi se moral vršiti danes, odnese radi narodnega žalovanja. Prav tako se proučene na nedeljo imenitni nogometni sporodi za 28. oktobra. S tem prošimo bratske klube, ki so se odzvali našemu vabilu k naši sportni proslavi, naj vzamejo vlogo upravnega odbora na znanje. Tudi T. l.

SK Ilirija — ženska sekcija. Kondicijski trening in amenska gimnastika začne v ponedeljek, dne 22. t. m. v sportni telovadnici na drsnišču (nasproti pivovarne Union). Razpored je naslednji: ob 16.15 moški, ob 19.15 dame. Priporočite tudi znanice in prijateljce. Bodite točni. Naenkrat.

Slalom klub 34. Teh. odsek. Sestanek tekmovalcev v torek, 22. t. m. ob 19 v klubovni lokali. Gimnastične vaje za vse tekmovalce, seniore, juniorje in naraslaš vsak torek ob 17 in vsak četrtak ob 19. Prvi gimnastični večer v četrtak. Točne informacije na sekretatu glede lokala za gimnastične. Zato udeležba obvezna.

SK Ilirija — ženska sekcija. Danes, ob 10.45 obvezen trening za vse članice na starem igrišču. Takoj po treningu zelo važen sestanek. Vodstvo sekcije anelira na vas, da se treninga, kakor tudi sestanka, točno in skrbno udeležite. Vse, ki niso se oddale klubove opombe, naj udeležijo to sigurno danes. — Ljubljanski atletski klub. Narodni miting, ki bi se moral vršiti danes, je radi narodnega žalovanja po Nj. Vel. kralju Aleksandru preložen na nedeljo, 28. t. m. Sekcijsko vodstvo poziva vse atlete, da pridejo radi tega mitinga prihodnji teden sigurno v telovadnico. Sekcijsko vodstvo opozarja vse članice sekcije, kakor tudi ostalo klubovo članstvo, da je 18.11. (Ulogova) »Knjiga o sportu, katero naj si po možnosti naroči vsak. Knjiga je po svoji bogati vsebini potrebna vsakemu sportniku. Sekcijsko vodstvo bo naročilo večje število izvodov, ki bodo na razpisnem vstopnem poštanski carini. Odlašanje, bo dovoljeno, eventualno tudi v obročih. Vsi, ki si želijo knjigo nabaviti, naj javijo to na naslov sekcije, kavarne Evropa, najkasneje do 1. novembra. Rodna seja sekcijskega načelnika bo v ponedeljek ob 19 v klubski kavarne Evropa.

Olimpijska himna za 1936

Vesokratne olimpijske igre se prične s posebnim, vneprej določenim ceremonijem. Ko sporočijo vrhovni poglavar države navzočnim udeležencem pričetek olimpijskih iger, zadoni glas trombe in topovski strel počasti ta slovesen trenutek. Olimpijski ogenj se prižge, olimpijska zastava s petimi krogi se dvigne in golob-pismonoše zletijo na vse strani oznanjati pričetek olimpijade. Nato se oglašijo pevski zbori s posebno pesmijo.

Pri olimpijskih igrah v Los Angelesu leta 1932 so peli olimpijsko himno, ki jo je skomponiral Bradley-Keeler. Pri mednarodnem olimpijskem odboru leži predlog, da bi se ta slavna pesem sprejela kot oficijelna olimpijska himna za vse čase. Toda predsednik organizacijskega odbora za XI. olimpijado, dr. Lewald, je že pri seji na Dunaju leta 1933 izrazil željo, da bi z ozirom na velike muzikalne zmožnosti Nemčije le-tej dovolili pri prihodnji olimpijadi, da izjavi lastno himno. Na predlog dr. Lewalda so pristali, vendar se bo na berlinski olimpijadi leta 1936 poleg nove himne pela tudi Bradley-Keelerjeva himna.

Potem, ko se je Richard Strauss izjavil, da je pripravljen uglasbiti slavnostno pesem, je organizacijski odbor razpisal natečaj za primerno pesem, za katero je določil 1000 RM nagrade. Prejel je nad 3000 pesmi, tako, da je bila izbira izredno težka. Končno sta se znani nemški pesnik in predsednik organizacijskega komiteja odločila za najboljšo in najprimernejšo pesem, za katero se je tudi Strauss izjavil, da jo bo uglasbil, naker je bila sprejeta. Pesem, pisana seveda v nemškem jeziku, je nemški olimpijski odbor poslal vsem narodnim olimpijskim odborom in vsem večjim svetovnim listom, da jo prevedejo v svoje jezike. Pesem ima tri kitice ter ima naslov »Olympia«. Nemški narod vabi goste, katerim na stebra odpira vrata. Mir naj bo ključar borcev in mladina naj pokaže svojo moč in pogum na vročih olimpijskih tleh. — S poudarom bodo prihiteli narodi iz vseh delov sveta, ki se bodo borili za olimpijsko čast. In kdo bo nosil lovorjev venec? — V dejanju in besedi naj bo sila pravice najvišji cilj in polni veselja naj zmagajo moštri. In tudi, kdor podleže, naj bo vesel, kajti to je slavje miru: »Olympia«.

Waterpolo-turnir za Klebesbergov pokal, na katerem sodeluje šest evropskih waterpolo reprezentanc, med njimi tudi Jugoslavija, se bo vršil prihodnje leto pod vodstvom belgijske plavalne zveze v Bruslju. Najprej je hotela belgijska zveza prideliti to takmovanje tretjo nedeljo v avgustu 1935, kot je to določeno v pravilih. Sedaj pa želi leto prestaviti na zadnjo nedeljo julija in vodi za to pogajanja z zainteresiranimi zvezami.

17 telic, 22 volov in 8 bikov, skupaj 102 glavi živine. Od teh so prodali 100 glav, torej 99% prignane živine. Povprečne cene za kg žive teže so bile sledeče: krave 2—3,50 Din, telice 3—4 Din, volali 3 do 3,75 Din, biki 2,75—3,50. Konji a se prodali po kakovosti in sicer od 750—3.250 Din eden. Prihodnji konjski in goveji sejem bo 6. novembra t. l.

Sejem za prašiče, ki je bil v sredo 17. t. m. je bil, kar se tiče dožnja, izredno dobro založen, kot redkokdaj. Prignali so 257 prascev in 237 svinj, skupaj 494 ščetinarjev. Od teh so jih prodali komaj 67 in je bila kupčija tokrat zelo slaba. Cene za kg žive teže so bile sledeče: pršutari 5—6 Din, za debele tokrat sploh ni bilo kupcev; plemene so prodajali od 200—700 Din eno, prasci stari 6—12 tednov pa so se prodajali od 70—175 Din komad. Prihodnji sejem za prašiče bo 24. t. m.

Naznanila

Ljubljana

SVEČANI ŽALNI KONCERT V OPERI

Predno nadaljuje gledališče sezono, se hoče pokloniti našemu velikemu kralju, ki je bil iskren prijatelj, zaščitnik in dobronik gledališke umetnosti. Komemoracijski koncert naj bo posvečen spominu na njegova junasta v boju za osvoboditev in zedinitev vseh treh narodov v eni državi in njegovo plodovito delo za doseg miru in reda v domovini, kateri je posvetil vse svoje življenje in za katero je pal kot žrtev. Vsa njegova velika dejanja za njen prosep naj povečita muzikalni spored koncerta, ki obsega delo, komponirano v počastitev padlih junakov-majovalcev.

Prvi del koncerta obsega Beethovnovo tretjo simfonijo: Eroico, ki je apoleoza vojske, bojujoče se v vojnih metezih, premagujoče vse napore in žrtvujoče kri in življenje za doseg velike ideje svobode. Drugi stavek simfonije vsebuje svetovnoznano žalno koracnico. Ta monumentalni muzikalni spomenik povečuje žrtve, prinese na oltar domovine od njenih sinov pod vodstvom njihovega velikega vojskovodje.

Drugi del koncerta je duhovnega značaja. Veliki finale iz Wagnerjevega »Parsifala« povečuje bogoslužje in duhovne vrednote, za katerimi stremi kralj Artus. Nato sledi čar velikega petka. Tu je v muziki podana bolest narave nad Zveličarjevo smrtjo. Metafizično koncipirano muzikalno dejanje kaže naravo, tužnočo za Zveličarjem s vsem najlepšim, kar ima. Temeljna ideja dela pa je motiv volje, ki ne klone tudi v najhuji bolesti iz bolečine se kristalizira v zanos ter očističa s veliko žrtvijo dviga ljudi k najvišjim stremljenjem, vodečim do zaželenega cilja. V tem delu sporeda pojeta gg. Betetto in Primožič ter operni zbor pomnožen s solisti in delom zbora Glasbene Matice.

Nato se bo izvajalo dvoje slovenskih del. Najprej zapoje gospa Zlata Gjurgjenec iz Leskovicevega cikla orkestralnih pesmi na Gradnikovi tekst »De profundis« tretjo pesem: »Vidiš vse te naše križe?« Spored zaključuje M. Bravničarjev »Slavicus Hymnus«. Komponiran je na koral Primoža Trubarja: »Kristus je od smerti vstal«. Ta kompozicija je zasnovana na zamisli, ki predstavlja slovenski narod ob svojem dnevu vstajenja iz mračnosti in suženjstva. Zaključuje se s himno vstajenja.

Koncert bo v ponedeljek, dne 22. t. m. ob 20 v Operi. Vstopnice so v predprodaji pri dnevni blagajni v operi.

1. šikorkil Šodnjuril V torek, dne 22. t. m. ob pol 8 strokovno predavanje v šoli. Pridite!

1. Nočno službo imajo lekarnarje: danes in jutri mr. Ustar, Selenburgova ulica 7; dr. Kmet, Tyrševa cesta 61, in mr. Trukoczy ded., Mostni trg 4.

Drugi kraji

Dec. Marija v Polju. Prosvetno društvo otvori v ponedeljek, 22. t. m. prvi prosvetni večer v tej sezoni. Na sporedu bo govor društvenega predsednika o biogolopnem kralju ter skriptno predavanje g. Vinka Zora o Koroski. Začetek ob 8 zvečer. Vstopnina navadna.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA (Začetek ob 20)

Ponedeljek, 22. oktobra: Zaprtje.
Torek, 23. oktobra: Zaprtje.
Sreda, 24. oktobra: Hlapci. Premiera. Red Sreda.
Četrtek, 25. oktobra: Migo, dekletje z Montparnassa. Red Četrtek.

OPERA (Začetek ob 20)

Ponedeljak, 22. oktobra: Svečani žalni koncert v počastitev spomina viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Izven.
Torek, 23. oktobra: Zaprtje.
Sreda, 24. oktobra: Hovaničina. Red G.
Četrtek, 25. oktobra: Hoffmannove pripovedke. Izven. Premiera.

Narodno gledališče v Ljubljani prične po uradnem nalogu z rednim abnoma predstavi zopet v sredo, dne 24. oktobra.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Nedelja, 21. oktobra: 9.00 Versko predavanje (dr. Mihael Opaka) 9.15 Prenos iz frančiškanske cerkve 9.45 Predavanje (dr. Janko Tavcar) 10.15 Radijski orkester: resna glasba 11.00 Prenos iz Zagreba: Simfonični koncert 12.00 Poročila 20.00 Pevsko društvo »Tabor« poje slovensko mašo 20.40 Čelo čelo (Božj Leskovic) 21.00 6. simfonija, Čajkovski (na ploščah) 22.00 Čas. poročila.

Ponedeljek, 22. oktobra: 12.30 Plošče, resna glasba 12.30 Poročila 13.00 Čas 18.00 Smoter osebne higijene (Franja Zajc-Boškovičeva) 18.30 Radijski koncert 19.00 Nacionalna ura — Naše morje 19.25 Zdravstvena ura (dr. Bogomir Mazurjan) 19.45 Jedilni list, uvod v prenos 20.00 Prenos iz opere: Komemoracijski koncert 22.00 Čas. poročila 22.15 Radijski orkester.

Torek, 23. oktobra: 11.00 Šolska ura 12.00 Plošče, resna glasba 12.30 Radijski orkester 12.50 Poročila 13.00 Čas 18.00 Kralj Aleksander — mecen slovenskih umetnikov (Ante Gaber) 18.30 Radijski orkester 19.00 Nacionalna ura — Naša vas 19.25 Louis Barthou (Rada Jurček) 19.50 Jedilni list 20.00 Orgelski koncert prof. Tomea vmes samospelvi iz oratorijev, ga. Šuštar 21.00 Radijski orkester 22.00 Čas. poročila 22.15 Radijski orkester.

Drugi programi

NEDELJA, 21. oktobra: Belgrad: 20.00 Poročila — Dunaj: 19.20 Sonate 20.10 Okoli ljubeni, opera. Oskar Strauss 22.55 Jazz 12.30 Plošče — Budimpešta: 20.00 Pastor večer 21.30 Poštna godba 22.50 Salomski kvintet — Milan-Test: 20.45 Simf. koncert — Rim-Bar: 20.45 Simf. koncert 22.15 Iz opere: — Praga: 19.30 Cistrački koncert 20.00 Simf. koncert, dirig. F. Weingartner 22.30 Sramel — Bratislava 19.30 Plošča glasba — Varšava: 19.00 Ork. in vok. koncert 20.00 Čelo 22.10 Plošče 22.30 Plošča glasba iz Londona — Berlin: 20.00 Ork. koncert. — Bratislava: 20.00 Lohka glasba — Lipsko 20.00 Vok. koncert. — Monokoro: 20.00 Vok. koncert. — Vsa Nemčija: 21.00 Klavirski koncert v d-molu, Beethoven.

PONEDELJEK, 22. oktobra: Belgrad: 20.00 Prenos iz gledališča: Hristi: Opelo in Mozart: Requiem — Dunaj: 19.10 Program po napovedi 20.30 Od poslastic: Hladnega se počitja 21.45 Vok. koncert 22.45 Jazz — Budimpešta: 19.30 Koncert na cimbalu 20.30 Ork. koncert 23.00 Cig. glasba — Milan-Test: 20.45 Koncert po željah poslušalcev 22.00 Čas. glasba — Rim-Bar: 20.45 Koncert po željah poslušalcev 22.00 Pestra ura — Praga: 19.30 Igra 20.30 Mladost, opera. Sullivan 22.15 Plošče — Brno: 19.30 Plošče 20.45 Reclitacija — Bratislava: 19.30 Godba na pihala 20.30 Orgelski koncert 21.15 Posmi 21.30 Igra — Varšava: 20.00 Lohka glasba 21.00 Ork. in vok. koncert 22.15 Plošča glasba — Vsa Nemčija: 20.10 Noč v künigberški krvavi rihli.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; izentovanski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 5 mm visoka pešna vrstica po Din 2'50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Steklarski pomočnik
želi službo eventuelno gre tudi za praktikanta trgovske stroke. — Naslov pove uprava »Slovenca« Maribor. (a)

Sestri
neomadeževane preteklosti, srednjih let, večji gospodinjstva, bolniške potrebe ter cerkvenega dela, išče službo v županiji. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Kranjsko« št. 12058. (a)

Kmečko dekle
pridno in pošteno, vajeno vseh hišnih del, najbolj vrta, išče službo, najraje na Jesenicah ali bližnji okolici. Ponudbe podružnici »Slovenca« Jesenice pod »Poštena« št. 12081. (a)

Prodajalka
mešanega blaga, želi premeniti mesto; najraje na kako podružnico. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11997. (a)

Trgovska pomočnica
vešča šivanja, išče službo v trgovini z mešanim blagom. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 12040. (a)

Pošten fant
absolvent strojne delovodske šole, praktičen tehnik, sposoben manjših načrtov in proračunov, z znanjem slovenskega, srbohrvatskega, francoskega, deloma nemškega jezika, prosi za primerno nameščenje. — Naslov v upravi »Slovenca« št. 12117. (a)

Gospodična
z večletno pisarniško prakso, z znanjem knjigovodstva in strojepisja, slov., srbohrv. in nemškega jezika, bi rada spremenila mesto pisarniške moči ali blagajničarke. — Nastop po dogovoru. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12122. (a)

Službo gospodinje
iščem k otrokom ali grem za dekle na kmeto. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12097. (a)

Službodobe

Zbiralec naročil
iščemol Tudi take, ki že prodajajo trgovcem in pekomo! Ponudbe na nasloviti z znamko za odgovor na: Separator — Ljubljana, poštni predal št. 307. (b)

Prodajalka
dobra in poštena, z večletno prakso, dobi nameščenje v trgovini mešanega blaga. Viktor Suša, Zagorje ob Savi. (b)

Iščem deklico
za pomoč pri gospodinjstvu — v Ljubljani. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »14 letna« št. 12051. (b)

Krojaški pomočnik
zmožen konfekcijskega in tudi boljše dela — dobi stalno službo, če posodi 5000 Din. Dopisi na poštno ležnico. J. K., Slovenj Gradec. (b)

Pletiljo
prvovrstno, takoj sprejem. Franc Petrač, stroj. pletilstvo, Kropa 12. (b)

Kuharica
mlajša, ki opravlja tudi druga hišna dela — se sprejme. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zanesljiva« št. 12120. (b)

Izurjeno pletiljo
za nogavice takoj sprejem. Topničarska ul. 8, Fani Poljanec. (b)

Čevljarski pomočnik
za boljše delo, se sprejme. Plevčak Josip, čevljarski. Celje. (b)

Služkinja
za vsa hišna dela, pridna in poštena, se sprejme. — Prednost imajo z dežele. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Krščanska hiša« št. 12121. (b)

Organizatorji
za socialno zavarovanje se iščejo za vse srece Slovenije proti primerne mesečnemu honorarju. Lastnoročno pisane ponudbe z dosedanjim delovanjem naj se pošljejo pod »Organizatorji« na naslov »Aloma Company« v Ljubljani, Aleksandrova cesta 2. (b)

Službo dobi
mlad pekovski pomočnik z lastnim kolesom, ki bi razvažal kruh. Od prodaje kruha dobi 20%, za pomočniško delo pa še posebej. Naslov v upravi »Slovenca« št. 12095. (b)

Sprejem
dva krojaška pomočnika. Zg. Šiška 224. (b)

Mlajša moč
trgovsko naobražena, z daljšo prakso v prodaji perutnine in jajc, vešča knjigovodstva in strojepisja, dobi takoj namestitev. Kavcija po dogovoru, isto prejemki. — Ponudbe do 27. oktobra t. l. na upravo »Slovenca« pod »Perutinar« št. 12135. (b)

Krojašk. pomočnika
pridnega, poštenega, takoj sprejem. Leopold Kolman, krojač, Bled. (b)

Zasluzek

Maser
dobro izvežban, Vas obišče na domu. Naslov v upravi »Sl.« št. 12114. (z)

Vajenci

Vajenca
s primerno izobrazbo — takoj sprejem. — Karol Bevc, trgovec, Guštanj. (v)

16 letni vajenec
z meščansko šolo in malo maturo, išče mesto v trgovini, tudi na deželi. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12113. (v)

Vajenec
se sprejme v mešano trgovino v Ljubljani. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12162. (v)

Pouk

Kako postaneš sofer?
Ako se vpišeš v J. Čehovo šolo na Tyrševi cesti 36 ki ti pošlje na zahtevo prospekt za stonji. (u)

Denar

Posredujem
denar na hranilne knjižice vseh denarnih zavodov. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. (d)

Ureditev dolgov,
sodne in izvensodne poravnave, konkurzne zadeve, vpeljava, vodstvo, revizije in stalno nadzorstvo knjigovodstva, sestavo bilanc, kalkulacij, prava kreditov, likvidacijo kmečkih dolgov in uvedbo kmečke zaštite, vse trgovsko-obrtne informacije in druge neurejene poslovne zadeve poravna zaupno koncesionirani komercialni pisarni Lojze Zajc, sodni zadr. revizor in zaprisoženi knjigovodski strokovnjak — Ljubljana, Gledališka ulica št. 7/L. (d)

Posojila
na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10 in Aleksandrova cesta 4-II. (b)

Z večjo vlogo
Kmetke in Ljubljanske, se sprejme družabnik za veletrgovino z žitom in moko. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Družabnik« št. 12123. (d)

Posojila
na hranilne knjižice daje pod ugodnimi pogoji na daljšo dobo. Preko 2000 zadruženikov. (d)

Pučka štediona
Zagreb
Naš zastopnik: Zore Rudolf, Ljubljana, Gledališka ulica 12. Telef. 38-10. Pismen odgovor 3 Din znamka. (d)

Vlogo (odpis)
Ljudske posojilnice — 4 do 6000 Din — kupim. Ponudbe pod »Gotovina« št. 12057 upravi »Slovenca«. (d)

Posojilo
dam na hišo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 12115. (d)

Hranilno knjižico
do 20.000 Din kupimo proti mesečnemu odplačevanju. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Takoj« št. 12144. (d)

Objave

V oglasnem oddelku
»Slovenca« dvignite sledeča pisma:

Bodočnost. Navedba cene, Nastop takoj, Poštena 14, Prepis, Pridna, Pridna in poštena, Pripravna, Prodajalka, Promet, Prvovrstno kritje, Samo dva, Sigurna bodočnost, Skladišče, Stalna služba, Stalen in točen plačnik, Takoj 101, Takoj plačljivo, Varčna kuharica, Vzgojiteljica, Značajna. (o)

»Slovenec« šteje svoje naročnike v veliki meri in pred vsem med delovnimi sloji, ki so najbolj izpostavljeni velikim smrtnim nevarnostim, s katerimi je združeno njihovo poklicno delo. Predvsem na te delovne sloje — a splošno na vse svoje naročnike je mislil »Slovenec«, ko se je odločil za socialno podporo

15.000 in 10.000 Din, ki jo izplača v slučaju smrtnih nezgod za vsakega naročnika »Slovenca«. Podpora se izplača po dolgem pravilniku ponesrečenčevi rodbini ali ponesrečenčevim pravnim naslednikom. Določbe o upravičenosti in izplačilu podpore vsebuje pravilnik, ki naj ga vsak dobro prebere in shrani.

PRAVILNIK
1. Dedičem rednega naročnika vsakdanje izdaje dnevnika »Slovenca« izplača uprava lista v slučaju smrtni nesreče podporo v znesku 15.000 oziroma 10.000 Din.

2. Za rednega naročnika »Slovenca« imamo tistega, na čigar naslov list prihaja. Če sta na naslovu označeni dve ali več oseb, se v slučaju smrtni nesreče enega ali več vzajemnih naročnikov prisodi dedičem del podpore, ako so seveda izpolnjeni vsi pogoji. Če bi n. pr. bile na označene v naslovu označene tri osebe, pa bi se ena od teh smrtno ponesrečila, bi dobili dediči tretjino podpore. Razume se, da se trdke, ki lista ne dobivajo na določeno osebo, pri podpori ne morejo upoštevati.

3. Dediči rednega naročnika, ki se smrtno ponesreči, dobe 10.000 Din podpore, če je imel naročnik, ko se je ponesrečil, za isti mesec list plačan in so dani vsi drugi pogoji po tem pravilniku; dediči rednega naročnika, ki ima naročnino plačano za najmanj pol leta naprej, pa imajo pod istimi pogoji pravico do podpore v znesku 15.000 Din.

4. Podpora se izplača za tiste smrtni nesreče, ki nastanejo brez krivde ponesrečenca; torej nesreče, ki jih ponesrečenec sam ne povzroči in ni zanje in njihove posledice odgovoren, pa je posledica nesreče takojšnja smrt ali smrt nastopi najkasneje osmi dan po dnevu nesreče kot nedvomna posledica iste. Podpora se ne daje tistim dedičem, ki so sami povzročili

Stanovanja

ISČEJO:
Sobo
priprosto opremljeno — iščem za 1. november v okolici Sv. Petra v Ljubljani. Souporaba šivalnega stroja. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Trezen« št. 12099. (c)

Sobico
opremljeno in snažno, v bližini frančiškanske cerkve, išče profesorica za takoj. Ponudbe pod »Do 200 Din« upravi »Slovenca«. (c)

ODDAJO:
Dve stanovanji
komfortni, solnčni, vsako obstoječe iz treh sob ter z vsemi pritliklinami in centralno kurjavo, odda s 1. novembrom Penzijski fond advokatske in notarske komore, Dvofakova 10. (c)

VILA
enodružinska
z vrtom se takoj odda v najem. Ogleda se in poizve v Dermotovi ul. 19

Stanovanje
dveh sob brez kuhinje, pripravno za samca ali pisarne — takoj oddamo. Več pri kamnoseški Vodnik, Kolodvorska 34. (c)

V Mengšu
oddam stanovanje z delavnico za razno obrt. Vprašanja pod »Stanovanja« št. 12087 upravi »Slovenca«. (c)

Dvosobno stanovanje
s kabinetom, kopalnico in vsemi pritliklinami, se odda s 1. novembrom za 700 Din. Podmilščakova št. 14. (c)

Dve stanovanji
dvo- in trisobno — odda za november Tribuč, Glince, Tržaška cesta 6, telefon 26-05. (c)

Duhovnik
Da bodo imeli v nekem samostanu vsak dan sveto mašo, zato bi dali duhovniku zastoj za nekaj mesecev vsi oskrbo. — Pišite upravi »Slovenca« pod št. 12103. (c)

Štiriletnega fanta
oddam zaradi materine smrti za svojega. Zerkovska cesta 65, Pobrežje pri Mariboru. (a)

nesrečo ali so za nesrečo in njene posledice odgovorni.
5. Smrtne nesreče, za katere se dele podpore, so: a) nesreče pri izvrševanju poklicnega dela v poljedelstvu, pri živinoreji in v gozdu, v obrtnih in industrijskih obratih in podjetjih; b) nesreče na vozilih sploh in železniške nesreče; c) nesreče vsled strele, ognja in povodnji; d) nesreče vsled strupenega pika in stekline.

6. Pri katastrofalnih nesrečah, ki zahtevajo več človeških življenj, se da podpora največ 50.000 Din, katere se v enakih delih razdeli med prizadete upravičence.

7. Dediči tistih, ki so se samovoljno ali vsled očite lahkornosti ali v dušni zmedenosti smrtno ponesrečili, nimajo pravice do podpore; enako ne dediči tistih, ki so se ponesrečili po krivdi tretjih oseb in pravnih oseb, ki so zmožne dati odškodnino.

8. Za nesreče se ne smatrajo umori, kap, smrtni slučaj, ki so posledice bolezni, telesnih hih in telesnih poškodb ali nastanejo vsled trajnega prenapora telesnih sil. Podpora se tudi ne izplačuje za nesreče, ki so nastale vsled pijanosti ponesrečenca. Izvzete so tudi nesreče v slučaju vojne, vstaj, revolucij, demonstracij, nesreče pri pretepih, če se je pretepa ponesrečenec ali dedič udeleževal, nesreče na lovu, pri tekah, pri vožnji z motornimi vozili brez izpita, nesreče pri letalnih in podmornicah, nesreče pri izdelovanju in izven poklicnem uporabljanju razstrelil in eksplozivnih snovi.

9. Za smrtno nesrečo se izplača podpora na prošnjo, ki jo na upravo lista vložijo upravičenci. Prošnja mora vsebovati tudi izjavo, da prosilec v celoti pristane na pogoje tega pravilnika. Priložiti je treba prošnji zdravniško ugotovitev smrtni nesreče.

10. Uprava lista ugotovi, če so izpolnjeni vsi pogoji za izplačilo podpore. Nesporazumljenja rešuje posebna komisija treh članov, v katero imenuje dedič enega člana, uprava enega, tretji pa je dr. Miha Krek, odvetnik v Ljubljani. Proti razsodbi te komisije ni priziva.

11. Ko se slučaj smrtni nesreče ugotovi, se podpora izplača zakonitim dedičem ponesrečenca brez vsakega odbitka.

12. Pravica do podpore traja do preklica v dnevniku »Slovenca«.

Stanovanje
s sobo in veliko kuhinjo takoj oddamo. Sv. Križ št. 71, poleg Kunovarja. (c)

Dvosobno stanovanje
kletno, oddam s 1. novembrom. Vodovodna 11. (c)

Trisobno stanovanje
veliko, s pritliklinami, v sredini mesta, takoj oddamo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ugodna najemnina« št. 12155. (c)

Stanovanje
s sobo in kuhinjo, oddamo s 1. novembrom. Lamptova ulica 13 (Trnovo). c

Vnajem

Mesarski lokal
s stanovanjem ali brez, oddam v Ljubljani. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »1. november« 12143. (n)

Veliko klet
in še druge velike prostore ter eventuelno sobo s štedilnikom damo v najem. Vprašati: Maribor, Koroška cesta 6, v trgovini. (n)

Razno

V restavraciji »Rode«
v Kamniku vsako nedeljo krvavice in pečenice. Dobra kapljica. Sprejemamo abonente. Cene nizke. — Najviljudneje se priporoča in vabi I. Cvetek. (r)

Štiriletnega fanta
oddam zaradi materine smrti za svojega. Zerkovska cesta 65, Pobrežje pri Mariboru. (a)

Duhovnik

Da bodo imeli v nekem samostanu vsak dan sveto mašo, zato bi dali duhovniku zastoj za nekaj mesecev vsi oskrbo. — Pišite upravi »Slovenca« pod št. 12103. (c)

nesrečo ali so za nesrečo in njene posledice odgovorni.
5. Smrtne nesreče, za katere se dele podpore, so: a) nesreče pri izvrševanju poklicnega dela v poljedelstvu, pri živinoreji in v gozdu, v obrtnih in industrijskih obratih in podjetjih; b) nesreče na vozilih sploh in železniške nesreče; c) nesreče vsled strele, ognja in povodnji; d) nesreče vsled strupenega pika in stekline.

6. Pri katastrofalnih nesrečah, ki zahtevajo več človeških življenj, se da podpora največ 50.000 Din, katere se v enakih delih razdeli med prizadete upravičence.

7. Dediči tistih, ki so se samovoljno ali vsled očite lahkornosti ali v dušni zmedenosti smrtno ponesrečili, nimajo pravice do podpore; enako ne dediči tistih, ki so se ponesrečili po krivdi tretjih oseb in pravnih oseb, ki so zmožne dati odškodnino.

8. Za nesreče se ne smatrajo umori, kap, smrtni slučaj, ki so posledice bolezni, telesnih hih in telesnih poškodb ali nastanejo vsled trajnega prenapora telesnih sil. Podpora se tudi ne izplačuje za nesreče, ki so nastale vsled pijanosti ponesrečenca. Izvzete so tudi nesreče v slučaju vojne, vstaj, revolucij, demonstracij, nesreče pri pretepih, če se je pretepa ponesrečenec ali dedič udeleževal, nesreče na lovu, pri tekah, pri vožnji z motornimi vozili brez izpita, nesreče pri letalnih in podmornicah, nesreče pri izdelovanju in izven poklicnem uporabljanju razstrelil in eksplozivnih snovi.

9. Za smrtno nesrečo se izplača podpora na prošnjo, ki jo na upravo lista vložijo upravičenci. Prošnja mora vsebovati tudi izjavo, da prosilec v celoti pristane na pogoje tega pravilnika. Priložiti je treba prošnji zdravniško ugotovitev smrtni nesreče.

10. Uprava lista ugotovi, če so izpolnjeni vsi pogoji za izplačilo podpore. Nesporazumljenja rešuje posebna komisija treh članov, v katero imenuje dedič enega člana, uprava enega, tretji pa je dr. Miha Krek, odvetnik v Ljubljani. Proti razsodbi te komisije ni priziva.

11. Ko se slučaj smrtni nesreče ugotovi, se podpora izplača zakonitim dedičem ponesrečenca brez vsakega odbitka.

12. Pravica do podpore traja do preklica v dnevniku »Slovenca«.

Posvetva

Droben oglaš v »Slovenca«
posvetvo ti hitro prodaja; če ne z gotovim denarjem pa kupca ti z knjižico da.

Hiša
s prav dobro gostilno in lepim vrtom poceni naprodaj v Mariboru. Plačilo: polovica v gotovini, ostanek v knjižicah ali z vknjižbo. — Dopise pod »Knjižice« 12090 upravi »Slovenca« Maribor. (p)

Lep travnik
s sladko krmo, v ravnini, za veliko cesto, blizu železniške postaje in trga, naprodaj. Pripravno za vsakočar, ki si želi postaviti prijetno domovje, ker je jako lepa lega. Poizve se pri g. Dobratinšku, Podgorje, Sv. Jurij ob j. ž. (p)

Vila
nova, enonadstropna, naprodaj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Gotovina« št. 12116. (p)

Parcelo 500—1000 m²
v bližini novozgrajene bežigradske šole — prodam proti gotovini in knjižici. Felber, trgovina za Bežigradom. (p)

Visokoprtil. hiša
novozgrajena, z dvema stanovanjema, se prodaja na Selu, Pokopališka ulica. Poizve se I. Oražem, Selo-Moste. (p)

Dražba nepremičnine
vl. št. 48 k. o., Krakovsko predmestje, Kladecna ulica 19, obstoječe iz hiše z dvoriščem, gospodarskim poslojem, hlevom, delavnico in kolnico — se bo vršila dne 30. oktobra 1934 ob 8 na sreskem sodišču v Ljubljani, soba št. 16. — Cenilna vrednost 326.273 D., najnižji ponudbe Din 163.136,50, vadij 33.000 Din. — Posvetvo je prikladno za mesarijo, kakor tudi za kako drugo obrt. (p)

Vsem
brezobvezan ogled zaloge, kjer najugodnejše kupite ali prodaste nove in rabljene predmete. »Priklaka«, Kersnikova 7, poleg Slamiča. (l)

Zimska jabolka
vseh vrst stalno na zalogi pri Gospodarski zvezi

Župni uradi, pozor!
Prodamo nastavek za oltar z marmornatimi ploščami, primeren za kapelo ali manjšo cerkev. ABC, Ljubljana, Medvedova cesta 8, tel. 24-44. (l)

Vse govori

da se za male solde dosti reči samo pri

»Promet«

v Ljubljani dobil! Ravno tam se vse prodaja, kar kdo doma ima. (l)

Pozor! Javna dražba
se bo vršila v sredo, dne 24. okt. t. l. v Smartnem pri Litiji v hiši št. 41. — Naprodaj: konji, vozovi, staro in novo pohištvo, krma, deske, mizarsko orodje, mizarski stroji, raznovrsten les itd. Priklaka ugodna in se je poslužite. Plačljivo tudi s hranilnimi knjižicami nekaterih denarnih zavodov. (l)

PERNICE

izgotovljene — velikost 180 x 115, iz puhastega perja 220, 300 in 340 Din. la puh pa 450, 550 Din. Garantiramo, solidna postrežba — pri: **RUDOLF SEVER**, Marjotin trg 2, Ljubljana

Jabolka!
Kakor vsako leto, imam tudi letos zimska jabolka po zelo ugodni ceni v Javnem skladišču, Tyrševa cesta 33. (l)

Kislo zelje, repo,
sarmo, prvovrstno, po brezkonkurenčni ceni dobavlja vsako množino Homan, Ljubljana, Sv. Petra c. 83, telefon 27-66.

Prodaja drv

Zač. državna uprava razlaščenih gozdov prodaja potom pismene dražbe iz revirja Žetale v Rogatcu loco gozd 744 prn suhih bukovih drv. Dražba se bo vršila 3. novembra 1934. Pojavnila, pogoji in vzorec ponudbe na razpolago pri gozdarju v Žetalah in pri Zač. državni upravi razlaščenih gozdov v Ljubljani, Stari trg 34/II. (l)

Otroške vozičke in igrače

šivalne stroje, kolesa, knjižice najugodnejše pri **S. REBOLJ & DRUG**, Gosposvetska cesta 13

Namizna, sortirana v zabojčkih, in sadno drevje visoko in pritlično, za jesensko saditev — dobite pri Kmetijski družbi, Ljubljana, Novi trg št. 3. (l)

Premog, drva, koks
prodaja Vinko Podobnik, Tržaška cesta št. 16. Telefon 33-13.

Pri nakupu
zimskega modnega blaga za ženske, moške obleke, plašče, suknje, kakor tudi vseh zimskih potrebščin se priporoča **JANKO ČEŠNIK**, Ljubljana, Lingarjeva ul. Modna trgovina

Sodna dražba
premičnin
se bo vršila 29. oktobra ob 9 dopoldne pri cerkvi Sv. Ana nad Tržičem — (pohištvo 10 sob, oprava kuhinje s posodo, srebrnina itd., v skupni vrednosti 120.000 Din) — akt I 155/33 sodnije Tržič. (a)

Kompletni štedilnik
večji, s pečicami, primeren za gostilno ali menzo, ter motorno kolo BSA 250 cm z električno razsvetljavo, skoraj nov — naprodaj. Na ogled: Hotel Balkan, dvorišče, Sv. Petra cesta 25. (l)

VINA
vseh vrst kupite najugodnejše pri **Centralni vinarni v Ljubljani.**

Pozor trafike in trgovine!
Razglednice
atenatata na Njegovo Velicanstvo kralja v Maršellu se dobijo pri: Krušič Rafael, Gosposvetska 12, Ljubljana. (l)

Ugodna prilika!
Trgovska oprava za specerijo, popolnoma nova, kompletna, c

Usnjeni suknički
pumparce — najboljši
nakup. A. Presker,
Sv. Petra cesta 14.

Otroški voziček
dobro ohranjen, globok
prodaj. Ogleda se lahko
od ponedeljka naprej od
8—12 in od 2—4. Hoče-
var, Celovška cesta 28-1,
levo. (l)

2 šivalna stroja
ženski, pogreznjiv, in kro-
jaški, skoro nova, zelo
poceni napredaj. Kladez-
na 26. (l)

Manufakturo
za jesen in zimo
nudi ugodno, držav-
uradnikom tudi na
obroke

Oblačilnica za Slovenijo
Tyrševa cesta št. 29
(v bliž. Gospodarske Zveze)

Do preklica vzamemo v
račun hranilne knjižice
članic Zadr. Zveze.

Kopalne kadi
za sedne kopeli — nudi
po 150 Din A. Čokert,
klepar, Ljubljana, Vidov-
danska cesta 1. (l)

Bolniki
morajo vedeti, da so si
prebavne organe pokva-
rili samo s falzificiranimi
grenčicami, zato jih mo-
rejo okrepiti sedaj samo
s daljšo uporabo domače,
naravne Jordan grenčice,
Lastnik Rupp, Beograd,
Kn. Mihajlova 16. (l)

Štiri foxterijerje
s kratko dlako, 6 tednov
stare, prodam. — Martin
Dolenc, Mencingerjeva 13,
Ljubljana. (l)

ABC
Prodamo: antik. knjižno
omaro, barok in Bieder-
mayer, pozlačene floren-
tinske okvirje (lesorez),
starinske skrinje, salo-
nsko garnituro Biederma-
yer, preproge, kompletne
spalnice in jedilnice, kre-
deno za kmečko sobo,
vsakovrstno pohištvo, tr-
govske opreme, avtomat.
tehnične, raznožev. apar-
at in tiskarno »Dobrogo-
s, znanstvene knjige ter ne-
šteto drugih predmetov.
— Sprejemamo v prodajo
vseh vrst premičnine pod
ugodnimi pogoji. (l)

PERJE
stivo, oha-
no kg
Din 20.-
Pol puh bel
kg Din 95.-
Puh sivi II.
kg D 100.-
Puh sivi I.
kg D 135.-
Puh bel
naftinejši
kg D 230.-
Vse
kemično
očisteno

Eksportna hiša
„Luna“ Maribor

Kislo zelje, repa
novo, prvovrstno in cele
glave za sarmo, v sod-
čih, dobavljajo po brez-
konkurenčni ceni G. Er-
klavec, Ljubljana, Koda-
jevo 10, telefon 25-91. l

Kupimo

Motor za surovo olje
Diesel ali Benz, 5 do 6
KS, v dobrem stanju —
kupi Kirbiš, Celje. Taisti
tudi prodajo vodno sesalno
s kompletnim, brezhibnim
motorjem. (k)

**Zlato, srebro,
platin** kupuje
po najvišjih
dnevnik cenah
Mariborska Afinerija
zlata, Orožnova ul. 8.

Kupim preprogo
2½ x 3½ m ali 3 x 4 m
eventuelno Smyrna. Po-
nudbe upravi »Slovenca«
pod »Priložnostni nakup«
št. 12156. (k)

**Vsakovrstno
zlato kupuje**
po najvišjih cenah
ČERNE, ruvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3.

Star harmonij
cenejši, kupim. Cenjene
ponudbe pod »Harmonij«
št. 12151 podružnici »Slo-
venca« Celje. (k)

Srebrne krone
staro zlato in srebro
kupuje
RAFINERIJA DRAGIH
KOVIN
Ljubljana, Ilirska ulica 36
Vhod s Vidovdanske ceste
pri gostilni Možina.

Glasba

Tvornica harmonijev
in glasovirjev — dobavlja
harmonije na mesečne
obroke po 200 Din. —
Zahtevajte cenik. — Ivan
Kacin, Domžale. (g)

Auto-motor

Luksuzni »Cabriolet«
znamke Renault Vivastel-
la, velik, malo vožen —
prodaja dr. Kunst, Ljublja-
na, Tyrševa cesta 1 a —
za 15.000 dinarjev. Na-
bavna cena 110.000 Din. (f)

Pohištvo

Spalnice
moderne, iz orehove ko-
renine, pleskane in ku-
hinjske opreme ter drugo
pohištvo dobite naiceneje
pri Andlovic, Komenske-
ga ulica 34. (š)

Več spalnic
orehovo pleskane poceni
prodaj. Mizarstvo Josip
Goljar, Gosposvetska 13,
(š)

Radio

Radio aparat
popolnoma nov, triceven,
220 voltov, za polovično
ceno napredaj. Brivnica
Hešik, Sp. Šiška, Jerne-
jeva ulica 53. (l)

Obrt

Elektro-inštalacije
za ružen in razsvetljavo
izvršajo po zmernih cenah
Lastna delavnica za
previjanje elektromotor-
jev in dinam. Elektro-
motorji in dinam. novi in
rabljeni, vse napetosti
vedno v zalogi. Franjo
Perčinlić, elektro-podjetje
Ljubljana, Gosposvetska
c. 16, telefon 23-71. (t)

Najbolje sukničke
od Din 420 — do 580.—

Fr. Zalokar
Menget 41.

STAMPILJE-EIKETE
GRAVERSTVO
LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 30

**Pred nakupom
nagrobne
spomenika**
si oglejte bogato
zalogo pri tvrdki
FELIKS TOMAN
LJUBLJANA
Resljeva cesta 30,
kjer boste solidno
in ceno postreženi

Modroce

postelne mreže, železne
zložljive postelje, otoma-
ne divane in tapetniske
izdelke a udi naiceneje
RUDOLF RADOVAN
tapetnik. Mestni trg 13
Ugodni nakup morske
trave žime, cvilba za
modroce in blaga za
prevleke pohištva

**Inserirajte
v
„Slovenca“**

škega duhovnika pridigati poljskol Tu ni
veljalo načelo: Če so prišli, k nam, naj se
naucijo našega jezika! Marveč: Ljudem se
mora postreči tako, kakor želijo, da rajši pri-
dejo. To je v resnici katoliško načelo in ka-
toliško ravnanje. Zal, da povsod ni tako.
Ne rečem samo v Gradcu, tudi še kje drugje.
Saj vidimo, kako je v Italiji!

To priča, da je naše katolištvo premalo
katoliško. Vdajamo se drugim vplivom,
predvsem nacionalizmu, zato katoliška stvar
v svetu nima tistega ugleda in vpliva, kakor
bi ga morala imeti. In dokler naše katolištvo
ne bo bolj pristno, polnokrvno, ne bo pre-
kvasilo sveta. Ne ideja sama je kriva temu,
ideja katoliška je zveličavna; krivi so ljudje,
ki je ne udejstvujejo.

Zato pa je z našo stvarjo tako slabo po
svetu. Zato pa je po večjih mestih in in-
dustrijskih krajih odstotek praktičnih katoli-
čanov tako majhen, da tvorijo le drobce vse-
ga prebivalstva. Marsikje le dobrih 20 od-
stotkov. In v Gradcu prav tako.

LEPO KOKOŠJE PERJE

nečehano po Din 5.— kg odpošilja po po-
vzetju iz Maribora
VILJEM ABI, export, Maribor
Najmanjša količina 15 kg. — Ojtemalec čez
50 kilogramov poseba ugodne cene

**Za jesensko in zimsko
sezijo**

Angleško in italijansko sukno za dame
in gospode ter drugo modno in manufakturno
blago v veliki izbiri po smernih cenah pri
FRANJO MAJER,
Maribor, Glavni trg 9.

Izjava

S tem opozarjamo vse imetelje Singer šival-
nih strojev, da ima trdka svoje mehanike, kateri
popravljajo stroje znamke Singer brezplačno na
podlagi kuponov, izdanih po tvrdki.
Naši mehaniki imajo pooblastila poleg slike in
je kontrola mogoča, ako se jih legitimira.
To obvestilo izdajamo, da imetelji Singer stro-
jev ne nasedajo raznim lažnim mehanikom, kateri
se izdajajo pod našim imenom, pokvarjajo stroje
in povzročajo s tem, da zaračunavajo delovni čas,
strankam nepotrebne stroške.
Prosimo, da vse takšne slučaje prijavite takoj
policiji ali orožništvu.
Kdor nima še kupona za brezplačno popravilo
Singer stroja, naj istega takoj zahteva od zastop-
nika ali v najbližji trgovini Singer.

Singer šivalni stroji d. d.

**SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKA ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.**
**NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE**

Foto amaterji pozor!

Nudimo Vam po najnižji ceni
popolnoma nove krasne foto
albume, foto oglične, navadne
albume za razglednice ter spo-
minske knjige.

Bogata zaloga Konkurenčne cene

Prodajalna H. Ničman
Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)
lahko plačate naročnino za »Slovenca«. »Domo-
luba« in »Bogoluba« naročate inserate in dobite
razne informacije — Poslovne ure od pol 8 zve-
tra do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne
Telefonska številka 3030

Poceni perje

Pre-kribite si za simo pravočasno in po
nižkih cenah perje za blazine in per-
nice v Trgovskem domu Stermecki.

Din 10 50, 17-50, 28 — dobro mesano perje
Din 48 —, 58 —, 100 — fino črčeno perje
Din 82 — sivi puh, Din 145 — polpuh
Din 227 — beli puh

TRGOVSKI DOM
Stermecki
TOVARNA PERILA • 11 • OBLEK
Celje št. 18

Zahtevajte vzorce perja,
da se prepričate o dobri kvaliteti, katera se Vam nudi po gornjih
nižkih cenah. Dalje zahtevajte takoj veliki novi ilustrirani cenik s
več tisoč slikami, v katerem najdete vse, kar potrebujete in katerega
dobite brezplačno. — Kar ne ugaja se zamenja ali se vrne denar.

Pri sv. Petru v nebe-
sih. »Sveti Peter, koliko
je pri tebi 5000 let? —
»Ena minuta.« Koliko je
za tebe vrednih 5000 šil-
lingov? — »En šiling.«
— »Sveti Peter, daj mi
tedaj en šiling!« — »Ze-
lo rad, počakaj samo mi-
nuto.«
V spanju se vsak Slo-
vek obrne do 25 krat, ne
da bi kaj vedel za to.
Zopet sta bila dva ru-
darja ubita, eden pa ra-
njen v jugosl. premo-
govniku Klenovniku.

Zastonj na morje
pojde v prihodnjih poštinih
»Vrtčev“ naročnik
ki pravilno reši uganke v vseh desetih šte-
vilkah in je izreban. — Doslej sta izšli
2 številki novega letnika. Celoletna naroč-
nina Din 15.—, s prilogo »Angelček« Din 20.—
Naroča se v upravi (H. NIČMAN)
v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 2.

**MIZARSKO PODJETJE
RUDOLF KOMPARA
Aleksandrova c. 48, MARIBOR**
Moderne notranje opreme sob, salonov, pisarn — portalov in vsa stav-
bena dela kakor okna, vrata itd. — Zaloga pohištva lastnega izdelka.
Izvršujem po lastnih načrtih ter jamčim za solidno delo.

RESTAVRACIJA pri kolodvoru v RIBNICI na Doi.
(nekdanja Erhovnicova hiša)
se s 1. januarjem 1935 odda agilnemu strokovnjaku
v najem, ali prodaja, ali pa tudi zamenja za kako
stavbo v Ljubljani
Interesenti naj se obrnejo na lastnika L. C. Tichinkel, Ribnica 48

IVAN MARCHIOTTI
trgovec

Naznanjamo žalostno vest, da je naš dobri soprog, oče in
stari oče, gospod

IVAN MARCHIOTTI

v soboto, dne 20. oktobra po daljši bolezni mirno v Gospodu
zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v ponedeljek, dne 22. ok-
tobra ob 14.30 popoldne iz hiše žalosti Sv. Petra cesta 30 na
pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 20. oktobra 1934.

Vsi žalujoči ostali.

Iz nemškega Gradca

II.
Šele drugič se vam oglašam iz tega nem-
škega Gradca. Rad bi bil kaj sporočil o slo-
venski službi božji tukaj, pa — ne morem.
Moje prizadevanje za to doslej ni uspelo.
Stojim pa v tem oziru ne na nacionalnem,
ampak na dušnopastirskem stališču. Danes,
ko itak vse, ves mestni in industrijski milje,
vleče ljudi od cerkve, je potrebno ljudem v
dušnopastirskem oziru kolikor mogoče na-
sproti priti, najprimernejša in najizdatnejša
sredstva rabiti, da ljudje ostanejo še Bogu
in cerkvi zvesti. Posebno pozornost je treba
obračati priseljencem, ki so nekako izko-
reninjeni, iztrgani iz domačih krščanskih
navad, presajeni na tuja tla, kjer nanje pre-
ži nešteto nevarnosti. A prav posebno po-
zornost zaslužijo priseljenci, ki govorijo —
drug jezik; ti so dvakrat izkoreninjeni
in se v tuji zemlji v verskem oziru večinoma
ne »primejo«, ako se jim ne pride nasproti
— z domaćo besedo. Domača beseda pa je v
tujem kraju tista sila, ki jih vabi in vleče
skupaj. Zato bi se morali povsod po vseh
deželah, priseljenci dušnopastirsko oskrbo-
vati v njihovem domačem jeziku. Saj se
priseljenci itak kmalu narodno »asimilirajo-
«! Toda cerkev ni poklicana za to, da jih
asimilira, ona ima višje naloge. Preden pa se
asimilirajo, se cerkvi — odtujijo, ako jih
ni znala k sebi pritegniti.

O, koliko se greši v tem oziru po raznih
deželah! V Nemčiji, Holandiji in Belgiji so
glede tega širokogrudni; tam se za priseljen-
ce stori v njihovem jeziku, kolikor se more.
Kolikokrat sam aliha na Vestfalskem nem-

falca je bil rajni župnik Köster, prvi nemški
duhovnik, ki se je slovensko učil in ves zanje
živel, ves se žrtvoval. V resnici dobro duša,
a trd, okoren, počasen; pod to trdo skorjo
pa čisto zlato. Tudi naš veliki prijatelj Ten-
sundern je pristen Vestfalec. Taki so Nemci
tam gorl, tukaj pa čisto drugačni. Avstrijec
je vljuden, priazen, ljubezljiv, ljubi veliko
titelnov in odlik in dela veliko komplimen-
tov, pa misli zares. In nekaj tega avstrij-
skega duha — saj ne boste zamerili — je
tudi pri vas. Če pa vselej s komplimenti prav
zares mislite, pa ne vem...
Sploh sem že rekel in še rečem, je značaj
ljudstva tukaj in pri vas isti. Marsikaj, ko
sem prišel iz Nemčije, se mi zdi tukaj tako
domače. Posebno ženske rute na glavi. Kako
je to domače! Nekaj pa opazam na svoje za-
čudenje: da tukaj vlada večja preprostost,
kakor pri vas. Vsaj na Kranjskem, Stajerci
so že bolj preprosti. Koliko vidim tukaj na
kraju mesta bosih žensk! Okoli Ljubljane
jih boste videli malo ali nič. In kako se
preprosto, starinsko nosijo! Krilo do pete,
povrhu pa kučamajka. Joj, kako prijetno
dene v tej veselejši splošnosti ta preprosti-
nost! Na mojemu očesu! Pri vas kaj takega ne
vidite več, ste vse preveč napredni. Pred pet-
desetimi leti, da, v svoji mladosti, zdaj pa
že davno ne več. Tako preproste so te že-
nice, tako domače, da kar mislim, da mora
goleto slovensko govoriti. Skoraj bi jo na-
govoril: No, teta. Kam pa? Na, pa ti govori
nemško! Seveda govori tako, da je skoraj
nič ne razumem.

Saj mi ne boste zamerili teh opazk. Ma-
lo »folkloristike« je kolikortoliko zanimivo.
Pa da se vrnem v Gradec nazaj! To vam
moram še povedati, da ima Gradec zelo ve-
liko katoliških zavodov. Ko grem v
mesto, grem mimo osmero zavodov. Pa jih
je tudi drugod po mestu dokaj. Kako krasen
zavod imajo za slepe! Ne državní ali kakr-
šenkoli drugačen, ampak katoliški zavod. V
njem so bili med vojsko tudi ubogi slovenski
režeži, ki jih je vojska oslepila; od tu smo
jih spravili v Ljubljano.

Potrebščine za krojače

kloče, serje v več barvah, roka-
vine, kanafas, moleskin, inlet trilo
platin, vato in vatelin, žimo,
sponke in gumbe v veliki izbiri,
vse vrste svil in sukancev

najugodnejše samo
pri trvdki

Josip Petelinc, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika (za vodo)

Na veliko

Na malo

Razne uradne preiskave potrjujejo, da se močnejše puščno golo voselo uporablja »FITONIN« pr vseh

RAHNIH, poškodbah, HRASTAH, izpuščaji, LISAJ H. TURIH, ranah od teženja

STARIH ZANEMARJENIH RAHNIH

na nogah, akrofuzioznih ranah, odprtih hemeroidih.

»FITONIN« preprečuje in fekcijo, usta vira krvavi-
tev, ne dovoljuje rani, da se usmrdi, in jo zelo hitro celi. Steklenica stane 20.— Din v lekarnah.

S pošto se moreta poslati samo dve steklenici po povzetju za Din 50.—. Pošto knjigo št. 13 pošilja zastoj »Fitonin« d. s. o. z. Zagreb I-78.

Reg. Sp. br. 1281 od 28. VII. 1933

KADAR KUPUJETE RADIJSKI APARAT

pazite na sledeče lastnosti, ki jih mora imeti moderen aparat:

1. Enako čist in naraven glas za govor in glasbo
2. Popolna ločljivost
3. Sprejem vseh valov: torej poleg normalnih in dolgih še kratkih
4. Praktično skalo z napisanimi imeni postaj
5. Pripravo za tiho nastavitvev (indikator, senčni merilec jakosti itd.)
6. Samodejno izravnavo fadingsov

Naši aparati »Radione«, »Minerva«, »Eumig«, »Standard«, »Orion« itd., odgovarjajo vsem tem zahtevam. - Zahtevajte ponudbo!

»RADIO«, reg. zadr. z o. z. v Ljubljani,
Miklošičeva cesta 7

BANKA BARUCH

15. RUE LAFAYETTE
PARIS

Telef.: Trinité 81-74 — Telef.: Trinité 81-75
Naslov brzojavkam: Jugobaruch Paris 22

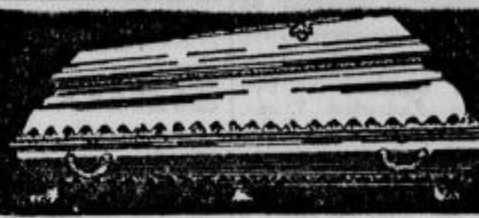
Banka Jugoslovanskih izseljencev v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu. Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kursu.

Vrši vse bančne posle najkulantneje.

Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune:

BELGIJA: No. 3064 04 Bruxelles,
FRANCIJA: No. 1117-94 Paris,
HOLANDIJA: No. 1458-65 Ned. Dienst,
LUKSEMBURG: No. 5967 Luxembourg.

Nr. zahteve pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Najcenejše kovinske krste lastnega izdelka dobite pri izdelovalcu

Maks Ussar - Maribor
Gregorčičeva ulica 17

Gavrilovičeva salama

novo blago - popolnoma zrela

Dobiva se v vseh
boljših trgovinah!

PERJE

kg Din 7.—, 10.—, čohano 16.—, 24.—, 32.—, belo čohano, gosje s puhom kg Din 36.—, 48.—, 64.—, 84.—, beli puh 150.— — Blazine polnjene 40x50 Din 10.—, 60x80 Din 27.—, 35.—. Pe nice polnjene — z rožnato ali modro angino. Vzorci brezplačno. — Naročila preko 350.— Din pošlino franko. Posteljne odeje, prvovrstne, poceni v veliki izbiri. Odprema po povzetju. Ne odgovarjajoče blago zamenjamo ali vrnemo denar

„POSTELJINA“ H. W-lss. Zagreb Illica 76

Izšla je

in se bo dobivala odslej skoro po vseh trgovinah

Družinska Pratika 1935

Krasi je lepo število slik v bakrotisku

Cena Din 5.—, po pošti 50 par več

Razprodajalci velik popust!

Segajte po njej, seznanjajte z njo svoje prijatelje!

Dr. Franc Dergano, kirurg, šef-primarij v p.

Kmetovalci!

Kupujte domače, ceneno umetno gnojilo **mlatice ricinove tropine**, ki vsebujejo zajamčeno najmanj 4,5 do 5,5% dušika. — Dobavlja jih po ceni Din 40.— za 100 kg franko vreče, franko tovarna, dokler traja zaloga

Tovarna olja in tropin

HROVAT & KOMP.,
LJUBLJANA, Tyrševa c. 1a/III.

»TRIBUNA« F. Batjel, Ljubljana, Karlovska c. 4.
Ceniki franko!

Plise za volane v različnih gubah

Specielni entel oblek, volan, šalov itd.

Ažuriranje — predtiskanje.

Vezenje monogramov, zaves, perila.

Navadni lin entel vložkov in čipk. — Mitro, lino in poceni

Matka & Mikeš, Ljubljana (poleg hotela Strucl)

Ali ste že
poravnali naročnino?

Že nad 40 let izdeluje pečarija Anton Gregorec Mali Mengeš 25 - vulgo Jelen

preizkušeno priznано najtrpežnejše lončene peči vseh vrst in vsa v to stroko spadajoča dela. — Cene konkurenčne. — Postrežba solidna.

Ustanovljeno leta 1894

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v novi lastni palači

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolje.

Denar je pri njej naložen popolnoma varno, ker jamči zanj poleg rezerv in hiš nad 5000 članovpos

sestnikov z vsem svojim premoženjem.

Opozorjamo na „Mali oglasnik“

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki

Alja Rahmanova:

58

Zakoni v rdečem viharju

Dnevnik ruske tene

7. novembra 1923.

Arijadna Arkadjevna nas je povabila na čaj. Že dolgo sem željno pričakovala tega povabila, ker sem vedela, da se tam seznanim s slavnim škofom Volodko Guejevim. Saj njega obožavam tisočkrat v našem mestu. Naša Dunjaša ga ima za boga in Arijadna Arkadjevna je vsa iz sebe, če le govori o njem.

Arijadna Arkadjevna nas je pričakovala v prednji sobi. Oblečena je bila prav čudno. Imela je živordečo dolgo obleko, urezano ko duhovski talar, z dolgimi rokavi, okoli pasu speto z debelo rdečo vrvo. Na prsih je visela verižica z velikim, krvavordečim križem iz granatov. Obraz ji je gorel od vžbljenja, čudovito lepe, sivozelene oči so žarele od skrivnostnega ognja.

Tudi njen mož, doktor Kolosov, nas je sprejel z zasnanim, bledim, mrtvim obrazom, ki so se ve-
lika očala na njem zdela še najbolj živahna. Bil je popolnoma drugačen od žene, ki je utelešena živahnost in oduševljenost. On me vedno spominja na krompir, ki v temni kleti odganja, ona pa na dišečo rožo iz orientalskega vrta...

»Vstopite, vstopite!« nam je šepnila. »Pravkar igra na balajko in bo kmalu plesal! Oh, nebeško lepo plesalec!

Mati se je namrdnila; brala sem ji z obraza, da že vnaprej oboja vedenje vladike in da mu bo svoje mnenje naravnost povedala.

Velika sprejemna soba je bila prav tako fantastična na pogled ko gospodinja. Arijadna Arkadjevna je storila vse, da je dala temu prostoru podobo orientalskega karavanskega seraja in ruske cerkve. Pod je bil pregrnjen s preprogami; strela sem nad dragimi vzorci. Arijadna Arkadjevna je rekla:

»Krasno, kaj ne? Vse sem kupila na baraholki od neke »bivše« in te ikone sem kupila od neke nune iz razpuščenega samostana, ki je sedaj gledališka igralnica!

Pokazala mi je staro, dragoceno ikono Zve-
ličarja, čigar temni pogled je presunljivo žarel v rdečem mračnem svitu, ki se je razlival od rdeče svetilke. Da je bila soba mračno razsvetljena, jo je delalo še skrivnostnejšo, kot je bila že sama na sebi.

Bilo je nekaj navzočih; vsi so sedeli na nizkih tahtah (divan), na katerih je bilo polno blazin.

»Vladika!« nam je predstavila Arijadna Arkadjevna urednje velikega moža, ki je sedel na sredi sobe na blazini in nalahno preludiral na balajki. Vstal je in nam šel nasproti. Radovedno sem mu pogledala v obraz, pa nisem mogla v prvem trenutku prav ničesar odličnega najti na njem. Obraz je bil bled, skoro bolesten, gosti lasje so mu bili nazaj počesani, da je bilo nizko čelo popolnoma prosto; debele, poltemne ustnice se niso čisto prilagale k temu obrazu.

Bila sem razočarana; predočevala sem si nekaj plamtečega, oduševljenega, proroškega, toda ugledala sem obraz cerkvenika ali cerkvenega pevca.

Vladika mi je segel v roko, je krepko stisnil in me bistro gledal v obraz. Imel je majhne, aive prodirljive, vdrtne oči, ki so bile zelo blizu skupaj in so gledale srepo kakor kača. Sedaj mi je bilo

jasno, v čem je bila njegova moč; v teh očeh, ki je iz njih govorila fantastična moč volje in neizmer-
na samozavest. Dolgo me je gledal in slutila sem, da me je hotel s pogledom takoj v prvem naskoku prištet med svoje oboževalce, in ni niti najmanj dvomil, da bo imel uspeh s svojim urokom.

Nato se je obrnil k materi. Ona ga je pozdravila zelo formalno in mu takoj nato rekla kratko, nekoliko rezko:

»Vladika, zakaj ne nosite stanu primerne duhovskega oblačila?«

Vladika se je mlo nasmešnil, kar mu je zelo prišlo in ga delalo neverjetno mladega. Rekel je krotko:

»Tako je dosti udobneje. Dolgi škofovski plašč se pri hoji vedno opteta okrog nog. Kristus mora imeti v srcu, ne v obleki!«

Začela sem se zanimati za njegovo obleko, ki izprva zaradi elabe razsvetljave nisem pazila na njo. Imel je temnovišnjeve blače iz baržuna, ki so po kmečkem načinu tlačale v visokih škornjih, in rumeno rubaško z vezanim ovratnikom.

Po zunanosti je bil podoben delavcu v majhnem tovarniškem mestu ob nedeljah.

Arijadna Arkadjevna nam je predstavila še dve dami. Ena je bila mlada, zelo lepa židinja, druga starejša žena, soproga tajnega svetnika, ki je bil osemnajstega leta ustreljen. Še nekaj mladih ljudi je stalo spoštljivo v ozadju, Arijadna Arkadjevna se pa sploh ni zmenila zanje.

»Bi nam li hoteli kaj zaigrati, vladika?« je zaprosila Arijadna Arkadjevna ponižno. Škof se ni dal dvakrat prositi, je vzel balajko in je zapel z osladnim, mehkim tenorjem, spremljanim z obilnimi vzdihli:

Črne, sladke oči,
Plamteče, krasne oči...

V sobi je vladal molk. Kljub pretirani sentimentalnosti je bilo v njegovem petju nekaj, kar je poslušalce zajelo. Škof je venomer strmel v Arijadno Arkadjevno, ki je zardevala do ušes in vračala škofu vroče poglede. Spodnja ustnica in brada sta ji drhteli od razburjenja in veke so se ji povešile, da so oči dobile izraz plamteče, trudne strastnosti.

Moja mati ni krenila z očmi od škofa, obraz ji je postal čimdalje strožji in hipoma se je nagnila k meni in mi pošepnila:

»In tako-le se imenuje vladika!«

Mož Arijadne Arkadjevne, ki je sedel za moje materjo, ji je odgovoril:

»No, kaj hočete! Vsak človek noli na svoj način. Jaz sem že navajen, da ima moja žena vedno nekaj, kar imenujemo v navadnem življenju »muho«. Nekoč je bila celo komunistka in je no-
sila kosovoročko, hodila na zborovanja, kadila ko dimnik samo zato, ker se je vnela za komunisto Petrova. Potem se je, dočim so vsi trpeli lakoto, ukvarjala s prekupevanjem in neverjetno mnogo zaslužila, samo zato, ker ji je bil všeč neki dobičkar. Sedaj ves dan premoli in živi ko nuna — saj vidite sami, kaj!«

»In vi to trpite?« je nevljudno vprašala mati.

»Ko bi ne trpel, bi mi že davno utekla. Saj me zato ljubi, ker lahko dela, kar hoče, dokler je moja žena...«

V tem trenutku je vladika dopel in Arijadna Arkadjevna je mlo zaprosila:

»Oh, vladika, zapojte vendar: »Usmili se me!« Prosim, prosim, ljubi vladika!«